

Prologus

Acutissimi materi

arū theologicāliū resolutoris **T**home de Ar
gētrina pōnis generalis ordinis heremitarū s̄c̄i
cti Augustini septū librorū s̄niarū feliciter
incipit.

Abyssus vo
cē suā **A**ba
cuch . iij .
Gloriosus
doctor **Au**
gust. diuine
nature sup
nā dignita

Edit

abyssus vo
cē suā **A**ba
cuch . iij .
Gloriosus
doctor **Au**
gust. diuine
nature sup
nā dignita

tem. rōnalis creature eternā felicitatē p̄side
rans. viij. de ci. dei. ca. iij. sic ait. **N**ō ita crea
tus ē vt p̄ id quod i eo p̄cellit attingat ad illū
qd̄ cūcta p̄cellit. i. vnū vez optimū. sine q̄ nul
la natura subsistit. nulla doctrina instruit. nul
lus vsus expedit. **I**pse queraf vbi nobis se
cura sunt oia: ipse cernať vbi nobis certa sunt
oia: ipse dirigat vbi nobis recta sunt omnia. **E**t
eandē s̄niam p̄firmās platonicoꝝ testimonio:
immediate seq̄nti ca. ait sic. **P**latonici pleriq̄
dixerūt vez deū esse rez auctozē veritat̄ illu
stratoꝝ. r̄ b̄ritudinis largitoꝝ. **H**āc eādē ve
ritatē tan gēs **A**ug. circa p̄ncipiū libri de co
gnitōne vere vite sic ait. **P**rofecto naturā rō
nalē ad h̄ solū factā p̄stat. vt factorē suū verū
deū intelligat. intelligēdo diligit. diligēdo
in eo qd̄ ē eterna vita eternalr̄ beate viuat. **E**x
quib̄ oibus apte colligit q̄ vera b̄ritudo aie
rōnalis h̄ri nō pōt: nisi ipsa aia cūcta creata
trāscēdens. soli suo creatori tanq̄ sue b̄ritudī
nis largitoꝝ ex intimo cordis affectu finalit̄
p̄iugat. **N**ūc autez ita ē q̄ ars docet r̄ natura
s̄l̄r̄ prestatur. extremū extremo nō p̄iugi sine
medio. teste etiā. b. **D**yo. i. d̄ angelica hierar.
Ordinatissima rez distributio lege diuine p̄
uidētē sic d̄inoscit esse disposita. q̄ infima p̄
media reducunt i sup̄ma **C**ū igit̄ rōnalis aia
r̄ ipsa natura diuina sint i genere intelligibi
liū duo extrema maxie a seinuicē distāta. qz
hec ē pura potētia. illa aut̄ actus pur̄. put̄ in
alia facultate euidēt̄ declarāť. sequit̄ igit̄ ne
cessario q̄ sine gratuito medio diuinit̄ inspira
to aiam sup̄naturalr̄ eleuāte. purā suā potētī
alitatē actuāte. r̄ p̄ cū potētī aie obiecto di
uino alit̄liter p̄formante. p̄dictū actū purissi
mū i sua pp̄ria claritate aia rōnalis nō possit

b̄ritice p̄templari. **C**ōsiderata c̄m aia quo ad
sua pura naturalia. tūc v̄ificat̄ illa aplica s̄nīa
q̄ de isto actu purissimo d̄. q̄ lucez inhabitat
inaccessibile. quē null̄ hoim vidit. sed nec vi
dere pōt. i. ad **T**h̄. vi. **P**ropter qd̄. b. **A**ug.
i. de tr̄. c. ij. sic ait. **N**ūanc mētis acies inuali
da: in tā excellēti luce figi nō valet nisi p̄ insti
ciā fidei nutrita vegetet̄. **N**ec m̄iz. qz sicut se
h̄z oculus vesp̄tationis ad lucē solis. sic se h̄z
aie nostre intellect̄ ad ea q̄ sunt manifestissi
ma i natura. vt d̄. ij. methaphice. **U**n̄ etiā
Ans. p̄ solo. r̄ iij. cāz tāte distātie r̄ impropor
tois p̄dictoz̄ duoz̄ extremoz̄ inquirēs sic ait
Cur d̄ne cur h̄ q̄ te videre nō possum? sicut
es. tenebrať ocul̄ infirmitate sua: an reuertē
raf fulgore tuo? **E**t m̄idet ibidē dicens. **S**ed
certe tenebrať i se r̄ reuertēraf a te. obscuratur
sua breuitate. r̄ obruit tua imēitate. vere con
terit angustia sua. r̄ vincit amplitudine tua.
Sicut igit̄ aliq̄s ex̄ns in tenebris et caligine
qd̄ visu nō pōt p̄cipe illud mediāte voce ipsi
us rei q̄site n̄rit̄ indagare. **S**ic aia rōnal̄ car
cerali clausa custodia molis corp̄al̄ q̄d̄iu p̄
grinat̄ a d̄no in h̄mōi caliginoso r̄ tenebroso
erga sculo. inhabitās domū luteā. r̄ terrenuz̄
h̄ns fundamētū. cernēs se respectu diuine cla
ritatis naturali cognitōe deficere p̄ statu p̄n
tis miserie ipsi sacre theologie firmissime d̄z
innuť tanq̄ voci pp̄rie ei? cui beatifice d̄side
rat in herere. **S**ic c̄m p̄ varia sacraz̄ sc̄ptura
r̄ volumīa dilectū suū inq̄rēs q̄si vocē eius
iugiter inseq̄ndo. dilectū ita q̄sitū q̄si uicunq̄
abscōditū i intima abyssō suoz̄ secretoz̄ reue
lata raude facie poterit speculari. **N**ā in tā di
cti discursus termino pallio verustat̄ depōsi
to. aia rōnalis dicit id **Canf. iij.** **I**nueni quē
diligit aia mea. tenui eū nec dimittā donec i
roducā illū in domū mat̄ mee r̄ i cubiculū
genitric̄ mee. **E**t b̄n̄ dicit i domū m̄ris. i. i do
mū sup̄ne deitat̄. qz in studio sc̄pturaz̄ q̄si in
voce exultatois r̄ p̄fessionis trāsb̄it i locū ta
bernaculi admirabilis vsq̄ ad domū dei. ps.
xli. **R**ec̄ igit̄ ordo ad b̄ritudinē p̄cedēdo
hic esse videt̄. vt vox dilecti audiat̄ p̄mitus i
sc̄ptura. r̄ ipse teniq̄ videat̄ i diuina sua na
tura. **Q**uē ordinē videt̄ ipse **J**ob obseruasse.
cum vltimo sui libri ca. ait. **A**uditu aur̄ au
diu te. r̄ nūc ocul̄ me? videt te. **U**n̄ r̄ in t̄mi
no vie eterna. s̄ beatitudine ex̄ntes dicere p̄sit
illd̄ ps. **S**icut au diuim? sic vidim? in ciuita
te d̄ni r̄ trutū. **S**icut c̄m metallū p̄us ignit̄ r̄
laxat̄ q̄ i debitas formas trāsfundat̄ ab artifi
ce. **S**ic homo studiosus sacre sc̄pture dedit̄

Prologus

ignito dei eloquio p̄ns in seipso d̄z liquefieri. ⁊
deinde reuelata reuisione i sup̄ne reitatis ima-
ginē clarifice transformari: vt sic p̄cederet liq̄sa
et veracit̄ dicere possit illud **Can. v. Aia mea**
liq̄s facta ē vt dilect̄ me locut̄ ē. Et s̄bsequenter
transformat̄ dicat cū ap̄lo. ij. ad **Cor. ij.** Nos
aut̄ reuelata facie gl̄iaz d̄ni specularēs i eandē
imaginē transformamur a claritate i claritate.

¶ Ex dicit̄ hucusq̄ duo p̄ncipalr̄ habemus
duoz̄ p̄mū ē q̄ aia rōnal̄ nō p̄cē br̄ā nisi ad
aptā rei visioz̄ fuerit eleuata. **¶** Sc̄d̄z ē q̄ ad
h̄mōi visioz̄ nullaten̄ eleuat̄. nisi p̄ns voces
dei i septur̄ fidelr̄ sequat̄. Et q̄z vocē ei⁹ audi-
re nō possum̄ nisi ipse loquat̄. iō ne aia rōna-
lis a via s̄ritatis ex carētia ist̄⁹ diuine voc̄ er-
raret. s̄z p̄nt̄ recto tramite duce rei voce ad vi-
tā eternā mearet. p̄r̄ m̄iaz ⁊ r̄ tot̄⁹ p̄solatōis
p̄r̄ in quā luminū a q̄ descendit̄ om̄e datū opti-
mū ⁊ om̄e donū p̄fectū. cui⁹ vox seu verbū est
lucerna pedibz̄. ⁊ lumē semit̄ cui⁹ i s̄t̄er aie s̄u-
del. **¶** Dic̄ in quā p̄r̄ p̄ n̄ra obtinēda salute ex a-
byss̄o cordis sui verbū tonū eructauit. cū vocē
suā septur̄. s̄. sacraz̄ patribz̄ inspirauit. ⁊ nob̄
i sacro canōe eā cōicauit. Et h̄ ē q̄d̄ **Abacuch**
p̄p̄ha insinuauit cū dixit. **Dedit abyssus vo-**
cem suā. vbi. s̄.

In q̄bz̄ verb̄ dupl̄r̄ exponēdis septe-
ra sacri canōis nob̄ om̄ibz̄ in ea stu-
dēbz̄ p̄ponit̄ dupl̄r̄ cōmēdāda. **Pri-**
mo vt vlt̄ cōsiderata i nouo veteriq̄z testō spa-
ciosissime dilatata. **Sc̄do** vt sp̄alit̄ s̄igra. et
a m̄gro petro i libro sen. ap̄edio ordinatissime
p̄pilata. **¶** Quātū ad p̄mū ad p̄ns dicit̄ pos-
sū q̄ i verb̄ passū p̄r̄ ipsa septura sacra q̄dru-
pl̄r̄ cōmēdat̄. **Pri**mo a m̄sificētia copiosa ma-
gnifice largitiua. **Sc̄do** ab em̄nētia p̄digio-
sa clarifice lustratiua. **Et** q̄rto a p̄fluētia deli-
ciosa mellifice relectiua. **Rōe** p̄mī verba sacri
eloquiū sūt insignita de core iestimabil̄ digni-
tat̄. **Rōe** sc̄d̄i sūt custodita tenore i penetrabil̄
difficultat̄. **Rōe** terciū sūt expolita splēdore
inob̄ubrabil̄ claritatis. **Et** rōe q̄r̄ti sūt emelli-
ta dulcore incōsūmabil̄ tonitat̄. **¶** Istoz̄ p̄-
mū ē on̄siuū p̄ncipiū ip̄i sacre septure origina-
liter p̄ductiui. sc̄dm̄ insinuatū materialiter
s̄biectiui. terciū mōstratiuū formalr̄ p̄cessiui
⁊ q̄rto exhibitiuū finalr̄ affectiui. **Munificē-**
tia copiosa magnifice largitiua on̄siua p̄nci-
piū sacri eloquiū originallr̄ p̄ductiui notat̄ cū
p̄mittit̄. dedit. **Eminētia** p̄digiosa mirifice
p̄tētiua insinuatua p̄ncipiū sacri eloquiū mati-
allr̄ s̄biectiui. inquit̄ cū anectit̄ abyss̄. luculētia

generosa clarifice lustratiua mōstratiua p̄ncipiū
sacri eloquiū formalr̄ p̄cessiui on̄dit̄ cū tercio-
postponit̄. vocē. s̄z p̄fluētia deliciosa mellifice
relectiua exhibitiua p̄ncipiū sacri eloquiū fina-
liter affectiui. intelligit̄ cū vltio s̄binfert̄ suā.
¶ Dico ḡ p̄mo q̄ m̄sificētia copiosa magni-
fice largitiua on̄siua p̄ncipiū sacri eloquiū ori-
ginaliter p̄ductiui notat̄ ibi cū p̄mittit̄ dedit
¶ Nulla em̄ creatura verā sapiam dare potuit.
q̄z ipsa nō habuit. teste ip̄o **Job. q̄. xxvij.** sui
li. ca. q̄om̄ mouet in hūc modū. **Un** ḡ venit
sapia. ⁊ q̄s ē loc⁹ intelligētie. **Et** r̄ndēs imedia-
te dicit̄. **Ab** cōditā ē ab ocul̄ oim̄ viuētū. vo-
lucres q̄z celi latz̄. **Perditō** ⁊ **moz̄** dixerunt
Auribz̄ n̄ris audiui⁹ famā ei⁹. **De** intelligit̄
viā ei⁹. ⁊ ipse nouit̄ locū illius. **Ipsē** em̄ finca
mōdi intuet̄. ⁊ oia q̄ s̄b celo sūt respicit̄. **Cū** ḡ
nihil det q̄d̄ nō h̄z̄. a nulla creatura postulare de-
bet̄. **Sapia** z̄: s̄z a solo creatore. dicētes cū salo-
mone **Sap. ix.** **Da** mihi d̄ne sedū tuaz̄ assi-
stricē sapiāz̄. **Et. j.** i eod̄ ca. **Mitte** illā de cel-
sc̄is tuis. ⁊ a sede magnitudis tue vt mecū s̄t̄
⁊ mecū laboret. vt sc̄ia q̄d̄ acceptuz̄ sit corā te.
Dis. n. sapia a d̄no reo ē: ⁊ cū illo fuit̄ s̄z. ⁊ est
an̄ enū **Ecci. i.** **Ipsē**. n. creauit̄ illā i sp̄s̄cō. ⁊ vi-
dit̄ ⁊ d̄m̄serauit̄ ⁊ mensus ē. ⁊ effudit̄ illā sup̄
oia opa sua. ⁊ sup̄ oēs carnē s̄m̄ datū suū: ⁊ p̄-
bet̄ illā diligētibz̄ se. ibidē. **Si** em̄ ip̄e p̄hs̄ p̄-
pter dignitates h̄ūane sapie dixit. i. metha. q̄
iuste putat̄ n̄ h̄ūana fore possessio. sol⁹ em̄ de⁹
hūc h̄z̄ honoz̄. q̄to maḡ h̄ sacratissima dei
sc̄ia a solo reo dicit̄ immediatissime rep̄dere
Igit̄ sic ait̄ aug. viij. de tri. i. p̄mio. **Deo** sup̄-
plicādū cōduotissima pietate vt intellectū ap̄iat̄
q̄ possit̄ m̄te cerni cēntia s̄ritat̄. **Propter** q̄d̄
d̄: **Ja. i.** **Si** q̄s ar̄ v̄m̄ idiget̄ sapia: postulet̄
a reo q̄ dat̄ oibz̄ affluēt̄: ⁊ nō ip̄ropat̄ ⁊ dabi-
tur ei. i. **Jo. v. dz.** **Dedit** nob̄ sensū. i. septurā.
vt coḡscam⁹ deū v̄ez. ⁊ sim⁹ i vero filio ei⁹. **Itē**
Sap. vij. **Optauit̄** d̄at⁹ ē mihi sensus. inuo-
caui ⁊ venit i me sp̄s̄ sapie. **Jo** d̄ns sp̄ualiter
intelligēdo loq̄ns de septura sua sc̄tā ait̄ **Ja.**
xlj. **Dedit** te in lucē gentiū vt sis sal⁹ meaz̄ s̄z
ad extremū terre. **Et** q̄z dixit̄ ille sapiēs **Ecci**
vl. ca. **Dati** mihi sapiāz̄ dabo gl̄iaz. **Jo** sic dz̄
i. celi ⁊ m̄di. laudare h̄m⁹ deū vnū creatore p̄
eminētē. p̄p̄etatibz̄ rez. **Laudem⁹** ḡt̄ deū in
ternario nūero. vt dz̄ ibidē. dicētes cū ap̄lo. ij.
ad **Thi. iij.** **Soli** reo honoz̄ ⁊ gl̄ia in secula
sc̄loz̄. **¶** Dixi sc̄do q̄ em̄nētia p̄digiosa mi-
rifice p̄tētiua insinuatua p̄ncipiū sacri elo-
quiū materialiter s̄biectiui inuit̄ cū anectit̄
abyssus. **Tāta** em̄ ē p̄funditas ist̄⁹ septure

Prologus

bndicte rōe subiecti siue cāe material. q̄ meri
to vt sic abyſſo opat̄. **P**ropter qd̄ d̄ ps. cij.
Abyſſus sic veſtimētū amict̄ ei⁹. Sic. n. ve/
ſtimētū abyſcōdit̄ a nra p̄replatiōe celat̄ illd̄
ipm̄ qd̄ velat̄. sic dina claritas pp̄t ei⁹ abyſſa/
l̄ imēſitate respectu oculoz nroz opit̄ anago/
gic⁹ velamēt̄. iuxta qd̄ ait **D**yo. in d̄ ange. hic
rar. ca. ij. Neq̄ em̄ poſſibile nob̄ ē aſt̄ intruere
diuinū radiū niſi varietate ſacroz velaminū
anagogice circūelatū. **S**up̄ q̄ d̄ d̄ ait **D**u/
go ibidē i p̄m̄to. **Q**uēadmodū infirmi oculi
ſolē nute tectū litere ſpiciūt: q̄ ei⁹ coꝛuſcū lu/
mē videre nō p̄nt. ſic diuinū radiū op̄t̄ ē ar/
cūelatū vt ipm̄ intelligam⁹. **U**n̄ p̄pter iſtū
abyſſi inatrigibile. p̄fūdū q̄rit̄ **E**ccl̄. i. **P**ro/
fundū abyſſi q̄s d̄mēſus ē: t̄ ſapiaz dei p̄cedē
tē oīa q̄s inueſtigauit̄. **C**ui q̄ōm̄ iudēs ſapia
increata **E**ccl̄. xxiij. dic̄. **S**ic celi arcūm̄ ſo/
la: t̄ p̄fundū abyſſi penetraui. **D**oc. n. nō p̄t
aliq̄ creatura. teſte ap̄lo q̄ ait ad ro. xi. **D**al/
titudo diuinaz ſapie t̄ ſcie dei: q̄ incōprehēſi/
bilia ſūt iudicia ei⁹ t̄ inueſtigabiles vie eius.
Ubi ap̄ls p̄mo p̄mittit̄ ſuā amiratoz d̄. **D**.
Sec̄do amiratoz rōz. altitudo ſapie t̄ ſcietie
dei. **T**ercio rōis p̄firmatoz. q̄s incō. t̄. **D**i/
xi tercio q̄ luculētia generoſa clarificat̄ luſtrati/
ua: mōſtratiua p̄ncipiū ſacri eloquiū formalit̄
p̄ceſſum̄ oñdit̄ cū tercio poſtponit̄ vocē. **H**ec
em̄ vox p̄ ſua luculētia t̄ claritatez oēs ſtudi/
oſi⁹ inſequētes pluſtrat̄ admirabili claritate.
Un̄ **J**oh̄. xij. ſcribit̄. **V**enit̄ q̄ vox t̄ celo di.
Clarificauit̄ t̄ itez clarificabo q̄ d̄. **I**n veteri te/
ſtamēto clarificauit̄ p̄ph̄as t̄ p̄riarchas. t̄ i no/
uo clarificabo cūctos ſtudioſos xp̄colas. **E**t
qd̄ mix q̄ ipſa clarificat̄ cū t̄ ipſa dicat̄ ſap̄.
vi. **C**lara ē q̄ nunq̄ marceſcit̄ ſapia. t̄ facile vi/
det̄ ab hiſ q̄ diligūt̄ eā. **E**t ibidē. c. vij. **U**apor
eſt. n. p̄t̄ur̄ dei t̄ emanatō qd̄ claritatis oīpō/
tētis dei ſincera. t̄ iō niſi cōiūgnatū in illā in/
currit̄. cādor eſt lucē eterne t̄ ſpeculū ſine ma/
cla dei maieſtatis t̄ imago bonitatis illi⁹. t̄ cū
ſit vna: oīa pōt̄. t̄ p̄manēs in ſe oīa innoat̄. t̄
p̄ natōeſ i aīas ſcās ſe trāſfert. amicos t̄ p̄p̄he/
tas cōſtituit̄. **E**t ſequit̄ paucis interpoſit̄. **E**ſt
em̄ h̄ ſpecioſior ſole: t̄ ſup̄ oēs ſtellarū diſpōez
lucē p̄p̄ata inuenit̄ p̄or. illi. n. ſuccedit̄ nox. ſa/
piaz aut̄ nō vincit̄ malicia. **E**t eccl̄. xxiij. dic̄
d̄ns de iſta ſacra ſc̄ptura. **E**go ſeci vt̄ i cel̄. i. in
celeſtibz mentibz oriret̄ lumē indeficiens. **E**t
b̄n̄ dicit̄ indeficiēs. q̄ ſic dicit̄ **C**aſſiod̄. in q̄/
dā epl̄a. **S**apia violētia nō aufer̄. antiq̄tate
nō corrūpit̄. abyſcōſione nō minuit̄. cōicatioe
multiplicat̄. **D**e hac etiā ſacre ſc̄pture clarita

te loquit̄ **Alan⁹** in li. de planctu nature ſic d̄.
Sapia diuina ſup̄ oēs poſſeſſione p̄eminet̄ p̄
quā nob̄ p̄ſcie theſaur⁹ ſecretis penetrabilibz
mētis innat̄. fruct⁹ eterne dilectiōis acq̄rit̄.
Dec̄ ē ſol p̄ quē mēt̄ lumē dieſcit̄. cordis ocu/
lus in tenebris clareſcit̄. hec in celeſte terrenū
hoiez in deū deſica mutatiōe p̄uertit̄. **U**n̄ ait
Grego. in qd̄ā cārico eccl̄iaſtici officiū. **U**ox
clara ecce in tonar: obſcura q̄s increpat̄. pellat̄
emin⁹ ſomnia ab ethere xp̄s p̄micat̄. **D**ixi
q̄to q̄ p̄ſueria d̄licioſa mellificet̄ reſectiua ex/
hibituā p̄ncipiū ſacri eloquiū ſinalt̄ affectiui
intelligat̄ cū ſb̄infert̄. ſuā. **S**uū. n. ē p̄nomē re/
latiui. **U**n̄ dicit̄ grām̄aticū ſic. **I**s ſu⁹ ipe ſui
referūt̄: ſz cetera mōſtrāt. **E**t iō h̄ p̄nomē ſuā
referūt̄ h̄ nomē vocē ad illū a h̄ originalt̄ deſce/
dit̄. **E**t vt ſic apte ipl̄icat̄ cāz ſinalt̄. q̄ ſue boni/
tatis affluētia ē oīm reſectiua. rōne cui⁹ affluē/
tie potētm⁹ ſibi dicere illd̄ **E**a. ij. **S**onet vox
tua in auribz meis. vox. n. tua dulcis t̄. **U**n̄
Iſa. li. ſic d̄. **C**ōſolabit̄ q̄ d̄ns ſyō: t̄ cōſolabit̄
oēs ruinas ei⁹. t̄ p̄oner deſertū ei⁹ q̄ ſi delicias.
t̄ ſolitudinez ei⁹ q̄ ſi ortū d̄ni. gaudiū t̄ leticia
inueniet̄ i ea. grāz actio t̄ vox laudis. **U**n̄ vo/
cis iſtū vt ſua vox ē. ſ. xci. attēdens **Aug.** ſua/
uitatē. i. p̄ſſi. c. v. ſic ait. **E**cce aures cordis
mei aī te d̄ne. ap̄i eas t̄ dic̄ aīe mee. ſalus tua
ego ſum. curā poſt vocē hāc t̄ apphēndā te.
noli abyſcōdere a me faciem tuā. **P**ropter. n.
multiphanam cōſolationez vocis ſue vt ſua
vox ē **J**oh̄. apoc̄. i. cū vidiffz facie ei⁹ lucere ſi/
cut ſol lucē in p̄tute ſua. dixit̄ deuoce ſua. **E**t
vox illi⁹ tāq̄ vox aq̄z ml̄taz. i. cōſolationū d̄/
uerſaz. **I**n hac. n. voce oēs ſp̄uales aīe huma/
ne delectatōes vniſſime recludūt̄. teſte **D**ie/
ro. i ſuo breuiario ſup̄ p̄ſalterio. vbi exponēs
illd̄ p̄bū p̄s. c. lviij. ex adipe frumētū ſatiat̄ te.
ſic ait. **P**inguis ē. n. ſmo d̄ni. t̄ h̄z in ſe oēs
delectatōes. ſic aut̄ iudei q̄n māna q̄nq̄z p̄me/
debāt. qd̄ ſm̄ volūtate cuiuſcūq̄ ſapiebat̄ in/
ore. **E**t q̄ ſi cādē ſniaz ponit̄ **I**ſa. i. de ſū. bono. c.
xv. dices de ſc̄ptura ſacra. **P**ro vniſcuiuſq̄z
intelligētia variat̄ ſicut māna p̄ ſinguloz de/
lectatōe variū ſapozē habebat. **E**t ſic p̄z de p̄i/
ma expōne verbi p̄ncipaliter introducti.

Exponēdo aut̄ ſc̄do mō ſba p̄libata
dico q̄. iij. i eis tenorāt̄ q̄b. iij. libri
ſniaz patētiffime cōmēdat̄. **A**ld̄ c̄ de/
clarationē ē breuiter aduertēdū. q̄ ille ven̄ era/
bil⁹ doctor t̄ mḡ q̄ duplice i genere q̄ niſ ml̄/
tipl̄icē i ſp̄e ponit̄ cōſideratoz. iuxta libroz ſu/
oz q̄ d̄nſariā diſtictōz. **C**ōſiderat̄ nāq̄ mḡ
pet̄ p̄mo dinoz ſecretoz ſbl̄imiffimā p̄ditōz

Prologus

Secundo creatorum creatorum sufficientissimam producti-
onem. Tercio sumorum et infimorum mirabilissimam
diuinitatem. Quarto multorum infimorum efficacissi-
mam curatorem. Et ut sciamus primum libri ostendit lau-
dabilem et gloriosam ex indagatore eminentissime ma-
iestatem. Secunda scilicet commendabilem et speciosam ex psi-
cheratore liberalissime pietatem. Tertia tunc amica-
bilis et gloriosa ex inuentione inmensissime caritatis.
Quarta quatuor desiderabilis et fructuosa ex ostensione
clementissime pietatis. Quinorum secretorum et diuino
sublimissima. ex qua sciamus primum libri redditus lauda-
bilis et gloriosa. intelligit cum dicitur abyssus. Cunctorum produ-
ctorum creatio liberalissima. ex qua sciamus scilicet libri est
commendabilis et speciosa inuentione cum primum dicitur. dedit.
Diuinitatem diuinitatum diuinitatem mirabilissimam. ex qua
sciamus tunc libri est amica bilis et gloriosa. cogitavit cum
tercio subiungit. uocem. Si ipso infimorum cura-
tio diuinitatissima. ex qua sciamus quatuor libri est desidera-
bilis et fructuosa insinuat cum ultimo postponit
sua. **D**ico ergo primum quod diuinitatum secretorum et diuino
sublimissima ex qua sciamus primum libri redditus lauda-
bilis et gloriosa intelligit cum dicitur abyssus. In primum
namque li. abyssus abyssum inuocat in uoce cataractarum.
etiam. xi. ps. puta abyssus essentialis unitas inuo-
cat. i. in uoce siue perfecte considerat. abyssum per-
sonaliter trinitatis. i. uoce. i. in expressione cataractarum
. i. diuinitatum personarum. Hoc enim non per aliquam creaturam.
quod certa lege et gyro uallabat abyssos. **P**ro-
u. viij. Difficile. n. inuestigamur ea que in terris sunt
et que in prospectu sunt inuenimus cum labore. que in celis autem
sunt que inuestigabit Sap. ix. que dicitur. h. erit
nimis difficile et quod admodum impossibile. puta scien-
tificam perscrutari ea que sunt in celis scilicet trinitatis
h. n. que scrutatorum ematetatis opprimet a gloria
Pro. xv. Un. b. hyla. ij. d. tri. iuxta p. n. diffi-
cultate inuenit circa scientificam perscrutatorum et ne
trinitatis attendit. sic autem. **N**ihil in sensu labes est. i.
intellectu stupor est in firmo et non iam infirmitates
sunt silentium et stultorum. inmensum est quod exigit. in comprehen-
sibile quod uidetur. extra significatos firmo est. ex-
tra sensus interitus. extra intelligentie capacita-
tem. et que quod ultra que non annunciat. non attingit. non
tenet. sed significationem rei ipsius natura consumit
sensus contemplatorum in perspicabile lumine obsecat.
Licet autem illud abyssale mysterium nullum unquam mor-
taliu ad plenum potuerit penetrare. tamen sic riuus
si fontium de cacumine montium in abyssum conuallium
solent emanare. quibus in infimis constituti poterunt
recreari. sic in comprehensibilis altitudo scilicet in-
tatis: apud quam est fons uite. in lumine uidebi-
m. lumine. ps. lxxv. Illuminatus mirabilis a mo-
tibus eternis. ps. lxxv. quibus claritas siue stil-
licidius stillantibus super terram ipsam huiusmodi cordis.

suos studiosos et reuotos. que ad intelligibiles
presunt mirabilis illustrare. et que ad concupiscibi-
les delectabilis insinuant. que ut dicitur in ps. lxxvij.
adaequit eos uelut in abyssum multa. i. que. i. abyssum.
inebriabimur ab ubertate domus sue: et torrete uo-
luptatibus siue potabit eos. ps. xxxv. **U**n. predicto-
rum stillicidiorum plustratorum sil. et delectatorum plen-
tias Aug. que in extra sit positum in li. solilo. sic cla-
mar. **L**umene uerum. lumene scilicet. lumene delectabi-
le. lumene admirabile. lumene suplaudabile quod il-
luminat oculos angelorum. ecce uideo. gratias ago
ecce uideo lumene celi. in luce in oculis mentis
mee radius respicit a facie luminis tui. et lenificat
omnia ossa mea. **U**t proficeret in me. auge quod lo-
uis auctor. auge quod lo- quod in luce in me. dilata-
tes obsecro. dilata te. **E**t paucis interposi-
tis subdit. **L**umene meridiana illuminas oem
modum. **L**ux implet modum. uel illis oculis que te non
uident sol illuminas celum et terram. uel caligantibus
oculis que te uideri non possunt. **A**d cuius luminis ple-
nam perceptionem eterne. si uite consolationem nos pro-
ducatur ipse consolator cunctorum dominus dominorum. qui ui-
uit et regnat in secula seculorum Amen.

Utrum deus

sub ratione abyssali uel absolu-
ta subiacet in sacra theologia.

Et uidetur primo quod sic. quod in nulla scia subie-
ctum subiectum sub ratione subiectum intrinsece repugnat.
sunt ratione finita formaliter et intrinsece repugnat ipsi deo.
quod ipse formaliter et intrinsece est infinitus. **C**ontra
ps. ij. metha. sic se habet res ad esse. sic se habet ad cog-
noscere. et inde uidetur habuisse ortum illa uulga-
ta propositio apud grammaticos. logicos et philosophos. si-
quod modi intelligendi sequuntur modos eandem et
modi significandi sequuntur modos intelligendi
sed esse dei est infinitum. **C**ontra si deus in
nra theologia subiectum sub ratione abyssali et
infinita. tunc theologia nra esset scia infinita.
probat contra. quod habitus specificant ab obiectis.
Dicendum quod hoc ordine est procedendum in hac quaestione.
et ut plurimum in alijs operibus subsequens pre-
suppositis terminis uel ipsis notificatis si per se
non patet. **P**rimo ponam conclusionem quam tenere
propono. quod ipsa conclusio intenta est quasi signum re-
spectu cuius omnia alia considerantur et introducuntur.
uel ut in ipsa tendunt. sicut rationes propositae. uel
ut ab ipsa declinant et deuiant sicut rationes contra.
Sicut igitur aut philosophus. i. eth. sagittates signum ha-
bentes magis unquam ad ipsam quam ad opert. **S**ic
oculis mentis nre primo directis in conclusionem
tam ea que sunt per ipsam: quam ea que sunt per ipsam facilius

Contra

Prologus

tas ē de sua formali & intrinseca rōe. sed diuinitas ē h̄mōi. **M**aior p̄z. qz ad oppositū pdicari sequit̄ oppositū sbiecti. **N**ā si illaz pfectiōnū infinitas nō ueniret cōtraliter illi rei. tūc ipsa sūdaret h̄mōi pfectōes p modū potētie receptiue. & p̄ dñs nō posset esse pur̄ act̄. **M**inor etiā ē nota apud quēlibet fidelē xp̄ianū. **E**tia dicit p̄hs. v. metha. c. de pfecto. **E**st em̄ q̄ddā ens pfectū vli pfectōe h̄mōi i se pfectōes oīm gener. **U**bi aut̄ p̄m̄cator q̄ illud ens ē deus ipse. **D**e q̄ etiā ait p̄m̄cator. ij. metha. **E**st. n. q̄ddā ens p se ens & p se vez. entitate & veritate cui⁹ om̄ia alia sūt en̄ta et vera.

2 **S**icut illud ē formalr albū qd̄ oē sibi annexū facit realr albū. sic illud ē formaliter infinitū qd̄ oīe sibi annexū facit realr infinitū sed veritas est h̄mōi. ḡ. zc. **S**apia. n. dei ē realiter infinita. nō in q̄tū sapia. qz sic oīs sapiētia ēēt infinita. sed in q̄tū ē idē deitati. **A**ls inuenit̄ sic rō ista. **I**d cui⁹ idēp̄ficacione oīa alia in diuinitate sūt realiter infinita. h̄i sua formali ratione claudit infinitatem. s̄z veritas est h̄mōi. **N**ā sapia dei ē realr infinita nō in q̄tū sapia est. qz sic etiā in creatur̄ ēēt infinita. sed in q̄tū est idē deitati.

3 **S**i infinitas nō esset de formali rōne diuinitatis. tūc alia esset rō nobilitat̄ q̄ rō diuinitatis. qz loq̄ndo de infinitate pfectōis s̄z ratio exp̄m̄es formalr infinitū est nobilitat̄ ea q̄ h̄ nō facit. **S**ed dñs est falsuz nō solū catholice. s̄z etiā philosophice. qz. xij. metha. ait p̄hs. q̄ ipse de⁹ nobil̄ sine totius nobilitatis.

4 **I**d qd̄ est pelagus s̄be infinitū hoc in sua formali & subali rōne includit infinitatē. sed fm̄ **D**ama. deus est pelag⁹ substatie infinitū. ḡ. zc. **I**d quo maius cogitare nō possum⁹ magnitudine pfectōis hoc i sua ratione formali includit infinitatē pfectōnis. deus est h̄mōi. **M**aior p̄z. qz loq̄ndo de magnitudine pfectōis. tūc id qd̄ in sua rōne formali claudit infinitatē pfectōis h̄ cogitat̄ vt̄ maius respectu illi⁹ cui⁹ rō h̄mōi infinitatē nō includit. **M**inorē ponit **A**nsel. in libro monologion. c. ij. z. iij.

5 **S**icut de rōne cui⁹ iustit̄e st̄tus create ē q̄ sit formaliter finita. sic de ratione q̄dd̄ditatis diuine ē q̄ sit formaliter infinita. qz sicut se h̄z creatura ad esse finitū & limitatū. sic se h̄z creator ad esse infinitū & illimitatū. **A**d p̄m̄ū motū eoz nego mi norē. nō em̄ infinitas se h̄z vt̄ passio. sed magis vt̄ dñtia subalis si deus h̄ret gen⁹ & dñtiam. **I**plū. n. infinitū siue infinitas in diffinitione deitatis si p̄plete diffiniret poneret p̄ dñtia subali. p̄pter hoc etiā p̄dicat̄ de ea in p̄

mo mō dicendi p se & nō in se dō. **A**d secū dū dico ad maiore q̄ vez ē si app̄hēdit pfecte cū pfecte. **A**d minore dico q̄ nullus phoz app̄hēdit cū pfecte. **A**d terciū dico q̄ beati vidēt deitatem & infinitatē. nō tñ vident infinite vel mō infinito. & p̄ dñs nō vident s̄b ratione infiniti. **A**d q̄rtū dicendū q̄ infinitū ē p̄uatiū q̄tū ad noīs impositionē. nō aut̄ q̄tū ad qd̄ rei. sic. n. est qd̄ realissimū & maxime positiuū. **I**deo dicit̄ alij ad p̄ntiā sup̄dictā q̄ scientia de infinito ē infinita qm̄ non soluz attingit rē infinitā s̄z etiā rationē infinitatis. sic apparet de scientia dei. **S**ed scia n̄ra sic attingit illā rē infinitā q̄ tñ nō attingit rationē infinitatis. **I**n scia. n. dei non soluz obijc̄it ratio deitatis: sed etiā infinitatis. in scia aut̄ n̄ra vere rō deitatis obijc̄it. sed ratio infinitatis non obijc̄it sed annexit̄ rei sic obiecte. **S**ed illd̄ dictū tripl̄ reficit. **P**rimo qz assumit falsū. **O**sten sū est. n. q̄ infinitas est de formali rōne deitatis & ideo nō dicit̄ qd̄ annexū sed qd̄ intrinsecuz deitati. **S**ecundo qz p̄ h̄c r̄sionē p̄radic̄it bijspl̄. **T**u. n. exp̄sse ponis q̄ deus sub eadē ratione subijc̄it in scia dei & n̄ra. sed rō includēs directe infinitatē. & ratio nō includēs directe s̄z solū ex annexo nō est eadē ratio. **T**ercio qz hec solutio nō est p̄tra nos. sed ē directe p̄ nobis. qz ex hoc dicto sequit̄ n̄cio q̄ illud obiectū p̄ aliā rationē specialē restringit̄ vt̄ obijc̄it nobis. **I**deo r̄ndent alij negādo p̄nāz. qz scia natural̄. iij. phicoz de infinito est. non tñ ē infinita. **S**icut scia sortit̄ spēm ab obiecto. nō tñ p̄pter hoc ē eiusdē speciei cū obiecto. sic sortit̄ q̄ntitatē ab obiecto q̄ tñ non est eiusdē q̄ntitatis cū eo. sicut ḡ scia de lapide n̄ est lapidea. sic scia de infinito non oportet q̄ sit infinita. **S**i p̄ actū finitū nō posset attingi obiectū infinitū nulla creatura posset beati ficari. **D**icit. n. **A**ug. deo. **I**nquietū ē cor meum donec requiescat̄ i te. **I**n intellectus n̄r ē multo maioris ambitus i cognoscēdo q̄ in essendo. cognoscit. n. oīa. s̄z non ē oīa. **S**i cut se h̄z potētia ad effectū. sic se h̄z subiectuz ad sciam siue obiectū ad intellectū. sed potētia infinita p̄t̄ cāre effectū finitū. ḡ. zc. **D**icit̄ ḡ isti q̄ quis scia spēm trahat ab obiecto. modū tñ quātitatiū recipit̄ a subiecto susceptiuo. & ideo si recipit̄ i subiecto infinito tunc erit infinita. si autē i subiecto finito. tunc erit finita necessario. nō obstāte q̄ sit de obiecto infinito. **D**z. n. alij vider̄ aqla & noctua: nō p̄tingit nec ex p̄te obiecti. nec ex modo tēdendi in obiectū. s̄z solū ex subiecto susceptiuo

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Solutio aliorum

Contra hoc

Solutio aliorum.

Questio I

Instantia p eos R. eorum. puta oculo. Si dicitur scia equat pprio obiecto. quod g finitu equabit infinito. Respon dent q licet in eode genere adaeqtionis finitu no equat infinito. i alio tn z alio genere potest sibi equari. Verbi gra. sicut. n. sensus intelli gibilis non exis quata et diuisibil' equat li/ nec quate z diuisibili. no quidem fm ee reale quantitatiu. sed fm esse repntatiu. sic act' vl' habit' finit' in se fm ee nature equat deo q est infinit' i essenature. no tn equat sibi fm ee na ture sed fm esse expsiuu siue cognituu.

Contra eos Ad 1. nec illud v3. qz inter ppria mensura z mensu ratu necessario e adaequatio. ita q nec mensu/ ra excedat mēsuratū. nec mensuratū mēsurā. sed subiectū scie sumptū fm rationē subiecta lē ē ppria mēsurā scie. g inter ea nec ē excedens nec excessum. omē igit quod pphendit in sb/ iecto fm istā rationē fm quā subiect' hoc po/ terit hns sciam in q subiect' scire. z p sequēs habēs theologā scire infinita. si de' sub ratio ne infinita subiect' in ea.

Ad 2. Ad p mū argu mētū q nō ē sile. qz. iij. phicoz determinat de infinito i potentia z q ad qd nomis. etiā deter minat. viij. phicoz de infinitate dei. sed non fm rationē infinitā. qz determinat de ea p cō/ parationē ad determinatū effectū p parationē. f. ad motū. etiā determinat de ea qz ad cogni/ tionē qz est. non autē q ad quid est. Un' modi cū pdest eis illa allegatio. cū ipsemer pha di/ cat q infinitū fm q infinitū. i. sub ratione in/ finita ē ignotū.

Ad 3. Ad scdm dicendū q sicut potētia z mensurat' suo pprio et adaeqto obie/ cto. ita q nihil pntet sub obiecto in qd non possit potētia. sic necio scia z mensurat' suo sb/ iecto sumpto sub ratione formali subiecti. qā vt sic subiectū est adaequatū scie. z mēsuratio em' actualis q est ibi necio requisita inter scie/ riā z subiectū sumptū sub ratōe subiecti non pōt esse sine equalitate. etiā ē ibi pcessus a sim/ plr ad fm quid destructiue. q quidez pcessus sp ē fallaciosus. puta dicēdo nō sunt adaeqta fm esse specificū. g non sūt adaeqta fm esse qu/ titatiuū. esse em' specificū ē esse simplr. esse sō/ quantitatiuū ē esse fm qd.

Ad 4. Ad tertiu dican/ dū q creatura beatificat ab obiecto infinito. sed non sb ratione infinita. qz sufficit ad bea/ titudinē q videant tale bonū q non possit re/ ferri in maius bonū. z in illo volūtas ppter se ipsam delectata z quietat. Ad quartū di/ cendū q intellectus licet nō sit omnia q cogno/ scit. z mēsurat tamē suo adaequato obiecto qd omnia pphendit quecūqz intellect' cognoscere poterit.

Ad 5. Ad quintū dici posset q nō ē sile.

qz potentia in finita dei nunq applicat ad p/ ducendū effectū finitū. nisi mediāte sua vo/ luntate. z p sequēs libere. obiectū aut' sub ra/ tione obiecti sicut multa dicunt mouet nau/ rali ter. z p sequēs nō libere. z non quantum vult sed quantum pot. Sed i hac misione non sisto. qz dno pcedente circa finē quarti dica z. q obiectū beatificū mouet vt speculū volun/ tariū z libere respectu oim beatorū. z solū respe/ ctu sup'ius naturalr. Et iō dico pcedendo maiorē. Ad minorē dico q potētia dei infini/ ta nihil pducit ad extra nisi finitū sine sub ra/ tione finita. determinat. n. p rationē idealez q vt sic nō est infinita. Potentia. n. dei in finita sub ratione infinita nihil pducit nisi filiu z spm sanctū qui etiā infiniti sunt. Et cū ad/ dunt q scia non sortit quantitatē ab obiecto sz a subiecto in quo recipit. z ab illo dicitur finita vl' infinita. nō dicunt vez. nā si deus crearet nō strā theologā sine omi subiecto. adhuc tamē esset finita. cū ois creatura in qzū creatura sit finita. Nec ē simile q dicunt de aqla z noctua qz eaz visiones non differūt specie. z ideo ad eaz intensionē z remissionēz sufficit maior et minor dū pō subiecti in quo recipit. Scia au tē finita z infinita differūt plus qz genere eaz vna sit creatura. alia autē sit idem qd creator. Nec valet qd dicunt ad instantiā. qz hic su/ mit finitū z infinitū fm idē genus ppariōis. Deus. n. ē infinite intelligibilitatis. sed intel lectus nō ē finite intelligibilitatis. ita tn qz taz finitū qz infinitū ibi sumit fm esse intelligibi le. Rōnes ab istis sup'ius in duce quibz p babāt deū esse subiectū theologie nre sub ab/ soluta ratione veritatis nō pcludit. Ad p/ mū dicendū dimissa maiorē ad minorē. cum dicit q oia p considerata in theologia vel sūt de'. vl' habet attributionē ad deū. Dico q ex h' n' pl' pcludit nisi q de' sit subiectū theologie. sz q sb/ rōe infinita vel absoluta n' iuicif. At sic in uenit. Ad p mū dicendū q rō deficit. qz minor nō accipit sb maiori. q si accipet tūc eēt negā/ da. nō. n. oia q p considerāt i sacra theologia. p/ terāt sb rōe veritat' absolute. cū illa rō absolu/ ta sic dictū ē a nob sit simplr incōphēbilis. Ad scdm nego maiorē. nā cū articuli fidei sint pncipia theologie. habit' talū pncipioz erit hie' fidei. q g de fidei spē differat ab habitu theologie. igr quus idē possit eē subiectū vtri/ usqz. h' tn erit alia z alia ratione. qz cū habit' spēm trahat ex obiecto sup'io fm rōez obiecta lē. impossibile esse videt duoz habitūū specie dūntū. idē esse obiectū sub eadē rōe. Qz autē

Solutio rōnū sup' us iduca/ rum pas. Ad 1

Ad 2

Prologus

fides et scia theologie spe differat. puz cu siml
sint i eode sbiecto. duo aut accidētia solo nūc
ro dria i eode sbiecto sil esse nequaqs pnt. **At**
silr minor peccat. qz de no ē sbiectū sb rōe in
finura in talibz articul fidei sine pncipijs the/

Ad 3 ologie. **Ad** tercū dicēdū qz nō optet rōem
formalē sic continere oia p sderata in scia qz sit p
oz talibz oibz i entitate vl dignitate. rō. n. for
mal sbiecti medicine p sderat de sba hūana. e
rō fm se ē dignior et nobilior sanabili fm qz sa
nabile sufficit. igr qz ratio sbiecti p rineat talia
fm modū cogitēdi in tali scia e rō sbiectal.
et sic ē in pposito. **Ad** qrtū dicēdū qz bñ da
tur scia pōz et dignior nra theologia. hē tñ nō
ē scia creature s creatoris. **Ad** qntū ccedo
pñaz. s nego añs. **Ad** pma pbatōez dicēdū
qz bñ fruūt bono infinito. et ex h replet oē defī
derū eoz. licz id nō videat in finite. nec p cōns
sub infinita rōe. **At** p hoc ad scōaz pbatōne
Et n. ibi fallacia cōntis dicēdo. **U**idēt noti
cia intuitiua. qz sub infinita ratione. **At** p idē
p3 ad auctoritatē Aug. **Ad** vi. dicēdū qz
fm pscianū suplatiū dupliciter dō. vno mō
a supfero supfers. qz omnibz supfer. et sic vni
soli dūenit. **Alio** mō suplatiū ē idē qd sup
sitiū cū h aduerbio valde. sicut sacissimū idē
ē qd valde scūs. **Si** igr pmo mō accipit sup
platiū tūc minor ē fallā. qz scia nre theologie
sic nō ē nobilissima qz ei nobilitas oibz alijs
sciētijs supferat. s sola dei scia sic est nobilissi
ma. ppter qd etiā sola dei scia hēbit talē rōem
sbiecti qz omnibz supfer pnta absolutā et infi
nitā. **Si** aut accipit suplatiū scōdo mō. sic cō
cedo totū sillogisimū. qz nō pl3 ccludit nisi qz
theologia nra p sderat sbiectū suū sub val
de nobili ratione. s talis ratio pōt esse finita.
ptracta et spālis. **Ad** vii. dicēdū qz talis ra
tio obiectal se tenet ex pte dei fundamētaliter
qz cū obiectū fm suam rāōez formalē mēsu
ret actū et habitū. necio optet qz ratio illa fm
quā mēsurat se teneat ex pte obiecti. et p cōns
cū mēsuratū ē finitū optet qz rō obiectalis fm
quā obiectū mēsurat habitū vel actū sit fini
ta. **S** forte dicit mibi qz ex ista rāōne se
quit duplex incōueniēs. **P**rimū cū illa spāli
tas rōis non sit nisi qdā pāio et restrictio ob
iecti qd ē de ab illa rōe absoluta et infinita qz el
sentialr dūenit deo. igr vel in ipō deo erit intrin
seca pāio vel rāō obiectal spālis non tene
bit se ex pte dei. **S**cōm cū tal pāio tmmō si
at p actū nrm intelligēdi. sequit qz rō obiecti
nō pcedit actū sed causat ab eo. cū tñ totalr fi

at eōuerso. **U**t qz illa pāio nihil intrinsece
ponit in ipso deo. intrinsece. n. nō dūenit sibi
aliq limitatio. qz h poneret impfectōz in deo.
ppter sibi tñ extrinsece fm qz sibi ppenit qz sit
mēsurā vel hēat rāōne mēsure respectu alie
extrinseca finitū et limitatū. et licz nihil ponat in
trinsece in deo. tenet se tñ ex pte dei. qz mēsu
ra se tenet ex pte mēsurātis. sicut. n. cū ania di
uidit et numerat motū primū. ex tali diuisione
nihil intrinsece ponit in ipso pmo motu actu
diuisū. tenet se tñ illa numeratio ex pte mor.
qz als si teneret se ex pte anime. tūc ania nume
raret seipsā. et tpus ex hoc resiliās esset passio
anime. et non esset passio motus. cū p dūuz p
bat. uij. phicoz. sic in pposito et. **Ad** scū **Ad 2**
dā rāōne pōt dici sicut dicit etiā aliq do
ctores. qz licet p dicitū obiectū sub rāōne ob
iectali faciat ad actū primū et ad habitū in ra
tione terminātis. qz cū sit mēsurā eoz oportz
qz terminet ea. tñ nō facit ad esse eoz in ratio
ne mouētis et causant. qz vt sic sunt p creatio
nē. et p cōns causant nō fm rāōne obiectalē.
sed fm rāōne idealē. qz tñ etiā rāō spālis.
sicut. j. patebit di. xxxvi. et ideo non ē incōue
niens qz illa pāio habilitate pēssit in obie
cto. ppter sic ab eode actu quē terminat. qz
terminū p supponit id qd terminat. **S** forte
te dices qz impossibile sit actū sub alia rāōne
causari et sub alia terminari. **D**ico qz nulla est
ipossibilitas. qz sic si deus crearet auditiōne i
auditu. necessario tñ tal actus terminaret ad
sonū et non ad rāōne idealē fm quā creat. et
sic et. **S**ed in illa solutiōne non sisto. qz qz
uis illa solutiō valeat qstūm ad modū h
bendi theologia quo habuerūt eaz pphete et
apli. qz illi habuerunt p spūsancti infusiōne
Juxta qd ait. b. Petrus. Spūsancto in spi
rati locuti sunt sancti dei hoies. tñ non valet
qstūm ad modū illū quo nos habemus et ac
quirimus theologia. qz nos acquirimus eaz
p studiū et doctrinā. et p cōns habitus theolo
gie nō creat i nob sub rāōne idealē sic isti di
cūt. ideo p formiter ad pcedētia dico. qz nō ha
beo p inconueniēt qz ratio obiectal qstūm ad
suū formale ppter iū sequat actū intellectus
et ab eo aliquo mō dependeat. licet qstūm ad
suū esse fundamētale pcedat actum et ab eo in
nullo dependeat. **Ad** octauū dicēdū qz ma **Ad 8**
ior nō videt esse vera. habētes. n. aliquā sciē
tiā sepi dūbitat de rāōne obiectali scie. sicut
p3 p diuersas opiniōnes de sbiecto metaphy
ce. et silr i alijs sciētijs. **S**i. n. ratio obiectal p
mo occurreret tūc hmoi opiniōes non essent

Ad 1

Ad 2

Instantia

Solutio.

Alia solo.

Ad 7

Instantia

Atia mior nō ē vera: qz cū rō absolute deitatis sit infinita nō poterit intellectui finito primo occurrere.

Articul^o 3 Extirpatis igitur

tribulis veritate tribulantibus confirmatio positio
 1 nē superius assignatā. **P**rimo sic. Si deus sibi ratione absoluta sine deitatis esset subiectū nre theologie. tūc scia dei et nostra eēt eiusdē specie. q̄s ē impossibile. q̄ 2 āns. falsitas q̄ntis ē nota. p̄bō d̄nāz. **N**ā cū habet^r ex obiecti^o specificent^r sup̄tis s̄m suas ratios s̄biectales illi sūt eiusdē speciei q̄ de eodē considerat^r et sub eadē ratione. cū igit^r de^o s̄b absoluta rōe deitatis sit subiectū sine obiectū scie sue. q̄c. **I**n eēn riatute ordinatis s̄m excedens et excessus nū/ q̄s id qd̄ ē adequatū habitui excedēt: erit ad equatū excessō. sed scia dei et nra sunt eēntialiter ordinate s̄m excedēs et excessū. q̄ nihil pōt subijci sub eadē ratione in scia dei et nra. cum subiectū sub ratione s̄biectali sumptū adeq̄t scie cui^o ē subiectū. **S**i subiectū istius scie ē esset deus sub p̄fata abyssali ratione et infinita tūc p̄ theologia sciremus infinita. q̄ns est falsū. q̄ 2 āns. falsitas q̄ntis p̄z. et ipsam qualiter theologus cepit in seipso. p̄bō q̄c̄ntiā. qz si cur se h̄z obiectū adequatū poterit ad poterit sic se h̄z subiectū sumptū sub ratione s̄biecta/ li ad sciam. sicutudo istius p̄portions p̄z im/ mediate. qz s̄biectū s̄m rōez s̄balē adeq̄t scie. s̄z obiectū adeq̄tū poterit sic se h̄z ad poterit q̄ nihil p̄tinet i obiecto vel sub obiecto in qd̄ nō possit poterit. et nihil p̄t poterit qd̄ nō p̄tinet sub obiecto. cū igit^r i deo sub rōe deitatis isti nita p̄tinet et rep̄ntent. q̄c. **S**equit^r igitur nccio q̄ de^o sub rōe sp̄ali subijciat i nra theologia. cū impossibile sit eū subijci i ea sub rōe absoluta seu infinita. **A**d h̄c rēdū m̄ q̄ p̄ id qd̄ sup̄^r posui q̄ntū ad rōz subiecti sacre theologie nō itēdo deuitare a venerabili doctore nro fr̄e Agidio. q̄ licet p̄ alia verba p̄dictā veritate ex̄p̄ssit. idē t̄m vt credo dicere voluit: p̄ ratiōnē. n. speciale vt ipsemet dicit: nō intēdit nisi restrictōnē in obiecto illius abyssalis ratio nis superius noiare. cū autē q̄nq̄ rōem subiecti istius scientie explicādo ponit nomē glificatoris. nō est sibi cura de tali nomie. qz ipsemet q̄nq̄s dicit q̄ nō possumus nomēn aptū inuenire q̄ talē rōem sp̄alē sufficere ex̄p̄mam^o. s̄z p̄ nomē glificatoris intēdit q̄ rō p̄dicta noiā n̄ d̄z in ordine ad finem ad quem nos ducit illa scia b̄ndicta. qui finis est glia vite eterne

que p̄ncipalr consistit i dei dilectōe **E**t ex h̄ enāp̄z q̄ oēs illi q̄ arguit^r h̄ vocabulū glificato: mag^s laborat^r h̄ nomē q̄z h̄ doctor^o intertiōz. **E**t licet p̄dictoz rōes nō sint h̄ me. gra t̄m istū doctoris venerandū volo ip̄sis m̄dere **A**rguit em̄ quidā h̄ dicitū vocabulū p̄mo sic. **S**i de^o ē subiectū sacre scripture vt glificator. aut ly vt reduplicat diuinā nature glificatū. aut effectū causatū i glificato. aut actōz dei glificat^r. **S**i p̄mo mō tūc n̄ differat a rōne infinita. cū tal^r virt^o sit idē qd̄ diuina essentia **S**i secdo mō tunc formale obiectū theologie erit aliqd̄ creatū. si scio mō. aut actio illa se t̄z ex parte dei. tūc coincidit cū p̄mo. aut se tenet ex parte glificati. et tūc coincidit cū secdo. **A**d rō q̄ in q̄nt i scia nō p̄t eē rō obiectal i ea. s̄z rō glificatoris in q̄nt i theologia. q̄. **M**aior p̄z. qz si cur subiectū n̄ in q̄nt i s̄z p̄supponit. sic rō for mal^r subiecti. mior p̄bat. qz q̄n̄ d̄uer rōes sic se h̄nt q̄ vna ē p̄or alia si p̄or in q̄nt et posterior. s̄z rō glificatoris ē posterior rōe bonitatis et sapie hoz aut rōnes in q̄runt. q̄c. **P** glificator aut dicit diuinā naturā t̄m i xpo. aut h̄uanā t̄m. aut diuinā et humanā sit. **S**i h̄uanā t̄m tūc in scriptura sacra nō tractaret p̄ se de patre et sp̄u sancto. qz humanā naturā nō assumpserunt. nō diuinā et humanā simul eadē rōe. q̄ solū diuinā. **P** illa ē rō formal^r subiecti in quā oīa p̄siderata in scia vltiāte resolunt. s̄z multe sūt rationes deo p̄terētes q̄ sunt p̄ores ratione glificatoris. sic rō deitatis. trinitatis. sapie et bonitatis. **P** rō glificatoris ē infinita. q̄ incidit in id qd̄ vitare p̄p̄mis. p̄bat āns. q̄a als non possit beatos satiare. **P** idē sub eadē rōe nō d̄z esse subiectū in tota scia et in q̄libet parte eius. sed deus sub sp̄ali rōe ē subiectū in p̄ialibz libris sacri canōis. q̄ nō in tota scriptura. **P** arguit ali^o sic. p̄ rationē glificatoris. aut intelligit id qd̄ formal^r glificat. et h̄ est formaliter ipa deitas. et sic erit subiectū sub rōne deitatis. aut intelligit respect^r glificat^r ad glificatū qd̄ de^o appellat^r glificator. sicut d̄z creator creatione ex̄ntēi creatura. et sic vna de noiatio extrinseca eēt formal^r rō subiecti istius scie. **P** sub illa rōne de^o nō ē subiectū istius scie. sub q̄ nō insunt sibi veritates determinate i ea. rō glificatoris ē h̄mōi. q̄ maior ē nota. p̄bat maior. nō. n. de^o trin^o in q̄ntuz glificator. sed econuerso. ab eterno em̄ fuit trinuz ante q̄z glorificaret. **E**t p̄firmat. qz p̄ rōem subiecti insunt passionēs ipsi subiecto et nō econuerso. sed deus nō ē trinuz in q̄ntuz glorificat. **S**i istū nō p̄cludunt. nam cum i theologia

Nota

Nota eos

Prologus

sit nob a deo tradita tāq̄ q̄ddā instr̄z nri dīre
ctiūū in eternā felicitatē. ratō ei⁹ obiectal' opri
me exp̄mūt in ordine ad hmōi sinē. z qz h̄ no
men glificator est hmōi. ḡ zc. Ad p̄mū di
cendū q̄ reduplicat dīnā n̄rū q̄ eide qd̄ di
uina essentia. z mensurate t̄n̄ sumptuz penes
pporionē ad nostz̄ intellectū. Ad scōz di
cendū q̄ sic i alijs sciētijz rō sbiecti subponit̄
q̄stū ad noticiā incōpletā. inq̄nt̄ t̄n̄ q̄stuz ad
noticiā p̄pletā. sic rō glificator; sbponit̄ fide i
theologia. qz oportet accedere ad deū credere
qm̄ inq̄ritibz se remunerator sit. ad heb. xij.

Solutio.

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Ad 7

Ad 8

Quartus
articulus.

Ad 1

Ad 2

Ad primūz p̄cipa

le dicēdū ad miorē q̄ l̄ ratio finita repugnet
deo iūrinsece z i rōne eēndi. nō t̄n̄ repuḡt ei ex
trisece z fm̄ rōz p̄siderādi. sic. n. res ex̄ns iūrin
sece finita z limitata se h̄z extrisece ad f̄miatio
nē ifinitā. sic res iūrinsece ex̄ns ifinita se h̄reui
zē ad extrisece terminatōz finitā. n̄c̄ ar̄ vide
m⁹ q̄ p̄nc̄ eēnti s̄peral' circūferētie iūrinsece ē li
mitate entitat; z finite. extrisece t̄n̄ z terminati
ue se h̄z ifinite. qz ifinitas lineas circūferētie
p̄ terminare sic. ḡ zc. Ad scōm dicēdū q̄ ad
iōitarē illi⁹ ppōis. ij. metha. sufficit q̄ id qd̄ in
telligit̄ vere. sit i re z vere heat eē. n̄ t̄n̄ optz q̄
mod⁹ eēndi vniformiter sp̄z cor̄ndeat mō itel
ligēdi. qz tūc qd̄ ditates rez q̄ sepati itelligit̄.
separi etiā h̄rent eē. qd̄ erat error p̄lonis. vtz i
mult; locis logice z p̄hie. Sic iḡ videm⁹ q̄

mathēatic⁹ id q̄ fm̄ eē vere ē q̄le d̄cipit nō q̄li
ficatue. sic theolog⁹ id qd̄ vere ē ifinitū cōcu
pit finite z nō ifinite. Forte dicit̄ mihi q̄
nō ē s̄ile. qz q̄litas nō ē de iūrinseca rōe q̄nita
tis. iḡ mathēatic⁹ p̄p̄riū obiectū ē q̄stū pōt
q̄stū p̄siderare sine q̄li. s̄ fm̄ te ifinitas ē de iū
trinseca rōe de itat;. R. q̄ i h̄ ē s̄ile. qz nō op/
ter modū eēndi sp̄z vniformiter m̄dere mō in
telligēdi. dato etiā q̄ q̄litas eēt de iūrinseca rōe
q̄nitar;. ad huc l̄z nō iūrinsece t̄n̄ extrisece possz
q̄nitar; petere rō nō q̄lis. ḡ zc. S̄ forte
itez dices fm̄ hūc modū quē tu ponis. rō ob
iecti nri intellect⁹ eēt extriseca z nō iūrinseca ipi
rei intellecte. R. q̄ rō obiecti ē s̄ibi aliq̄ mō
iūrinseca z aliq̄ mō extriseca. Iūrinseca qd̄
dici d̄z. qz vere sumit a re obiecta eē rō. s̄ ex/
trinseca dici p̄t. qz p̄uenit rei nō quōcūqz l̄z fm̄
q̄ndā cōmūratōz ad extrisece putā ad itelle
ctū. An etiā ip̄e br̄ns itelligē deitate itelligit̄
ifinitatē. q̄ ē de iūrinseca rōe de itat;. itelligit̄ t̄n̄
illā ifinitatē finite rōne p̄dicte cōmūratōis
nec̄ie req̄sire iter obiectū z potētā. sic eē ania
nra motū celi itelligit̄ indiuisuz. z t̄n̄ d̄cipit
eū diuisē p̄a itellectōe. als nō possz p̄lere rō/
nē p̄is. sic zc. Et licet hmōi ex̄pla nō sint p̄
oia ad p̄positū. t̄n̄ possz nos manuducere in
cognitionē p̄positē veritatis.

Instantia

Rñ.

Instantia

Rñ.

D̄cipiētes

zc. P̄supposita no
ticia z declaratiōe cāz
libri sen. ad formā tra
ctat⁹ accedēdo. i q̄ at/
tēdit libri diuisio. di
uidit̄ iste liber i duas
ptes. Na p̄mo p̄mittit̄ m̄gr̄ hūc op̄i p̄loguz
seu p̄mū. Sc̄do exequit̄ tractatū. ibi. Ue/
teris ac noue legis. Quantum ad p̄mūz
est aduertendū q̄ satis cōmuniter i scientijz p̄
logizātes circa addiscētes eoz doctrinā tria
intendūt. Nam p̄mo eos allicūt vt sint beni
uoli. Sc̄do vt sint attentī. Tercio vt sint do/
ciles. P̄mū fit satis cōgrue si auctor ip̄sius
sc̄ie p̄mittit̄ suā humilitatē. Sc̄dm si ostēdit
tractande materie arduitatē. Et terciuz si
innuit̄ sue sc̄ie ordinabilitatē. Na sicut super
bia doctoris consuevit̄ displicere discipulis.
z p̄ consequens facit eos maluolos. sic eius
humilitas placet ip̄s discipulis. et facit eos
beniuolos. Et sicut materia cōmunis et fa/
cilis p̄tenuitur a studentibz. et p̄ p̄ns reddit

Prologus

quod effectus proprie faciens scire causam dicitur esse adequatus cause. Sed nullus effectus adequatus fructi dei. Igitur breviter ad eorum motum respondet. **Ad primum** dicendum quod studens talis acquirit habitum nobilissimum non nobilitate scientifice evidencie. sed nobilitate subiecti. quod si non omnino proprie. aliquid tamen modo pre dicitur scientia. **Ad secundum** dicendum quod illa non est tota causa quam assumis. sed pro tanto theologia nostra non est scientia proprie dicta. quod non reducit ad principia per se nota. nisi supponit ea in aliquid alia scientia capaces sumuntur via. **Ad tertium** per ista dicta patet. Vel dicitur quod si aliquid totaliter remissum dicitur deo formaretur. quod habet per se fieri in lumine naturali. magis generatur noticia metaphisica quam theologia. **Aliud** habet idem arguitur sic. **Non** propter repugnantiam obcuritas fidei scie de credibilibus quod sceritudo fatalitatis scie de scisibilibus. sed non obstante incertitudine fatalitatis habet scientia de sensibilibus. **Et** non propter repugnantiam evidencie scie de incertitudine fidei quod claritas noticiae ree in se et obcuritas noticiae in proprio genere. **Sed** hec se respiciunt in eodem intellectu. **Et** de ipso pulchritudo ecclesie sue de aliis quod habet perfectus qui possunt fide defendere. sed non possent nisi habent habitum scientificum. **Theologia** est noticia nobilissima regulas omnes alias scientias. **Et** erit scientifici. **Sed** quod tanta evidencia quamta requirit scientia habere non possumus de his de quibus tractat theologia in lumine naturali. nec in solo lumine fidei. idem ponitur predicti lumine quod dicitur supernaturaliter clarior lumine fidei. obcuritas tamen lumine glorie quod lumine deo conat sacre theologie doctoribus tanquam perfectis et eodem statu fidelium excedentibus et ceteris peristitibus fidei sancta confirmatio ruzgiter defendendo. **Et** addit quod lumine meridiei non parit seculi aliqua noctis obcuritas tamen lumine tamen aurore hoc non repugnat. **Sic** licet clare videre in lumine glorie fidei excludat et omnem obcuritatem euacuet. intelligere tamen scientifici isto medio lumine fidei non repugnat. **Propter** hoc ait Aug. in sup. Ioh. quod lux increata duplici lumine fideles illuminat. quoniam quod lumine fidei ut lacte nutrant. maiores vero lumine sapie quod vescant solido cibo. **Sed** nec hoc valet. quod si signum scientis posse docere. ut patet in elencorum. sed ea que sunt fidei nulli pre scientifici in fidele docere. **Et** si dicitur quod infidelis doceri non potest. quod optus doctor et discipulum in lumine venire. non curio. quod nec unquam alius fidelis potuit doceri ut evidenter sciret ea que fides scit ponit. **Per** vel lumine fidei manet cum illo lumine finem esse perfectum. vel remittit ab eo et manet finem esse remissum. **Si** des primum. habet non est possibile. quod sic duo extrema finem suas excellencias si se non possent

sic nec extremum cum medio. **Si** scilicet tunc habens illud lumine est minus fidelis. quod minus crederet quam non habens. **Per** sic etiam finem te lumine glorie cum sit clarissimum totaliter tollit lumine fidei. sic istud lumen intelligentie tanquam quoddam maius lumen saltem remitteret et obfiscaret lumine fidei. **Per** tu dicitur quod de ratione fidei sit in evidencia. sed illud lumen facit evidenciam. **Et** erunt in coposibilia. **Per** philosophus in platone dicit quod impossibile est nos habere nobilissimos habitus et nos latere. sic impossibile est et. **Sed** forte dices quod philosophus loquitur de habitibus naturalibus. illud autem est lumen supernaturaliter infusum. sic etiam in caritate necesse est esse in caritate. sic et. **Istud** non videtur. quod lumen faciens scientificam evidenciam est sui ipsius manifesta tuum. ideo latere non potest habentem. caritas autem non est habitus cognitivus. ideo latere potest habentem. **Sicut** unum lumine naturale sufficit ad omnia naturalia scibilia. sic unum lumine fidei supernaturaliter sufficit ad omnia supernaturalia que scire possumus in via. **Per** tale lumine medium inter lumine glorie et lumine fidei. aut est medium per participationem. aut medium per abnegationem extremorum. non primo modo. quod medio per participationem commiscet utrumque extremorum. et neutrum ponit in sua propria natura. sicut patet in viridi vel rubeo colore. in quibus extremi colores permiscuntur. et sic habens tale lumine non haberet habitum fidei finem suam per propria naturam. **Nec** secundo modo propter eandem rationem quod medium abnegationis abijcit extrema. et posset lumine tale infundi in infideli ex quo abijceret fidei. **Motiva** etiam eorum non concludunt. **Unum** ad primum dicendum quod minor non est vera. quod omnia scientia requirit fatalitatem certa. **Sed** obijci habet per de sole de quo certa habent scientiam eius magnitudine excedere totam terram. cuius tamen fantasma quod ad hoc est multum incertum et obcurum. cuius representet magnitudinem vix unius pedis. **Respondet** in talibus fatalitatem incerta resoluunt usque ad fatalitatem certa. puta astrologi per geometriam et perspective exprimentaliter inuestigarunt quod finem aliquas determinatam distantiam decrevit apparentia magnitudinis rei visae. et sic per replicationem distantie puenit ad certa talia fatalitatem usque ad certa notitiam magnitudinis ipsius solis. **Ad** secundum dicendum quod maior non est vera. quod propter repugnantiam evidenciam et evidenciam respectu eiusdem obiecti. quod clarum et obcurum respectu diversorum obiectorum. sed cuius res noscuntur in se proprio principale obiectum est eentia divina. cuius in proprio genere obiectum est ipsa creatura. si des autem et illud lumine dicitur respiciunt idem obiectum. **Ad** tertium dicendum quod non oportet tales perfectos habere aliud lumine a ceteris fidelibus ut obiectum in

Solutio
Ad 1

Ad 2

Ad 3

De rega.

2

3

4

Contra hanc.

2

Instantia

Solutio.

6

7

Solutio

Ad 1

Instantia

Rn.

Ad 2

Ad 3

Questio II

bus ptra fidei nideant. s; sufficit q; sint in stu-
dio theologie exercitati coopante eis gra di-
uina ipsi poterit ad singula ptraia responde-
re. **Ad 4** quartu dicendū q; potent esse nobi-
lissima ex nobilitate luminis fidei et nobilitate
obiecti pter h; q; sit simplr sciēfifica. **Con** ad
ditōe autē de lumine peccauerit p fallaciā pntis
No. n. scđt theologia scia. g. mediāte reali lu-
mine. multi em ponūt cā ec sciaz pprie dictā.
q; tñ h; lumē nūq; posuerūt. **Ex**empla etiā eo-
rū sunt ptra eos. qz cū tenebra sit pūatio lu-
cis. ideo cū nullo gradu lucis se ppatit tene-
bra. **Si** g; obscuritas ē de ratiōe formali fidei
vt tu dicis: tunc cū nullo lumine faciente eni-
dentia poterit stare. **Ad**uertēdū tñ q; p has
solutiones nō intēdo negare varias reuelati-
ones quibus celestis cōsolator deuotos suos
consequit recreare. et qnq; secreta sua multi-
pharie reuelare. sed hoc fit de gratiā speciali.
et pūlegiū singulare nō inducit legē pūmū.
ideo quo ad pūmū statū doctorū theologie
hāc cōclusionē negam. nō autē quo ad hos q;
singulariter sunt deuoti. als esset cōtra me qd
supius in pūncipio adduxi de Aug. cū dixit
O lumen verū etc. Et p hoc etiā patet ad au-
toritatē Aug. **Alij** eandē cōclusionē tenē-
tes dicebant. q; theologia pcedat ex p se no-
tis q; sunt pūmū animi pceptōes. et nō ar-
ticuli fidei. qz vt dicit. posteroia semp nata
sunt pbari p puora. s; pūderata in theologia
sūt fm nrm intellectū posteroia his q; pūde-
rāt i methaphica. ens em inq; ens est pū?
deo et q; cūq; alio ente determinato. **P**er lu-
mine naturali pū hri q; ois opatio pfecta ter-
minat ad aliqd opati. **S**z naturalr scim? de
um pfecte intelligere et pfecte velle vel dilige-
re. g; erūt in diuinis duo pducta. i. verbuz et
amor que sunt fili? et spūscūs. **P**robat per
alios q; idē sic. **S**p; omis cause naturalr re-
seruat i effectu. s; cōclusiōz creditā possū cōclu-
dere p vniā ppōem naturalr cognitā et aliam
creditā. cū g; pūmisse sint cause cōclōnis. opet
q; tal' cōclō hūite illi? naturalis pūmisse sit aliq;
mō naturaliter cognita. Verbi grā. Dis hō
h; verā carnē. filius dei est homo. g; filius dei
habz verā carnē. **S**ed isti in hoc peius di-
cunt ceteris. qz totū fidei nfe meritū vidētur
annullare. cū fides nō habeat meritū cui hu-
mana ratio pbet expimentuz. **Ad** primuz
ergo dicendū q; licet de inferioribz possint cō-
muniā cōcludi p vliā et supioza nō tñ ppria.
qz aut accipiet terminis supioz indefinite. et
tunc nihil cōcludit. qz vt sic nō infert suū infe-

rius. Aut accipit vlr. et erit ppō fallā. quia id
quod ē ppriū inferioris nō pdicat de suo supe-
riori vlr supio. Quāuis igit p hūc terminuz
ens possit pbari q; de? sit bon? vlr aliqd aliud p
dicatū cōe. nō tñ poterit pbari q; sit pū vel si-
lius. **Ad** scđm dicēdum q; maior ē vera de
opatioe trāscūte. nō autē de immanēte. sic ē itel-
ligere et velle. et pbat oppositū intēti. qz cū in-
telligere et velle i deo sint idē realiter. vt testan-
tur nō solū theologi. verum etiā phi. igit si ex
distinctōe opationū vis arguere distincta p-
ducta habebit solū vniā pductū. qd est hereti-
cū. **Ad** terciū dicendū q; sicut ex ppositio-
nibus duabz pmissis quaz vna ē nēcia. alte-
ra pūngēs. sequit cōclō q; totalr ē pūngēs. vt
p3. i. pōz. sicut pposito ex duabz pmissis q; ruz
vna ē naturalr cognita. et altera credita. seqt
cōclō q; ē totaliter credita. et nullo mō naturalr
cognita. **S**ic. n. cā nēcia applicata ad effectū
mediāte cā pūngēte pducit effectū totalr con-
tūgēte. sic etc. **S**ed fuerūt alij vt supi? di-
xi q; dixerūt q; theologia nullo mō scia. De
his nō intēdo insistere. qz nulla motiua totū
inueni q; alicui? ponderis apparet. ideo ta-
lē opinionē tanq; erroneā derelinquo. qz expi-
se damnat i articulis panificibz articulo. iij
vbi sic dicit. **N**ō plus scire ppter scire theolo-
giam error. **S**ed sunt due alie opinionēs
huius sariis vicine. Quaz pma dicit q; theolo-
gis ē scia q; sciunt tmmō pntie. ita q; nō ē scia
cōsequentiū siue cōclōnū. s; solū pntiaz. **N**ā vt
dicūt cū articuli fidei sint pūncipia theologie:
scit ipse theolog? qd ex ipsis seqt. Verbi grā.
Supposito q; vna natura diuina sint tres plo-
ne distincte. seqt q; eaz distinctio sit p relatiua.
pūaz hāc nescit theolog? eē nēciaz. s; nec anis
nec pūis sciat. **S**ed nec illud v3. qz etiā p
istos videt eē articul? supdict? . nihil. n. theo-
logice pl? sciret. ppter scire theologiā. qz noti-
cia pūe sic formāl? accepte vt pūcidit a noticia
pūis et anis ē mere logical noticia. et p purā lo-
gica hri pū. et id nihil pl? sciret. ppter scire theo-
logiā. cū tal' noticia tradat p logica. **P**noti-
cia theologie nō eēt pūis noticia qz fallissimoz
figmtoz. qz cū dico chimera ē de? . g; chimera
ē oipotēs. scio pūaz nēcio eē verā. licet ignoret
pūis et anis. qz fallū nō pūgit sciri. qz nō ē. vt
p3. i. postet. **U**n vt dixi noticia talū est me-
re et simplr logicalis. qz id est simplr logicale
cui? noticia sufficēter hri p logica q; cūq; alia
sciētia posita vel remota. noticia psequentiū
pdicto modo sumpta est hmōi. g; etc. **Da**-
ioz nota. p pōbz minorē. quia in causis pūis

Ad 4

Ad addi-
tionem

Contra ex-
empla.

Nota bñ.

Alij ad idē

2

Alij ad
idem.

Contra eos

Solutio.
Ad 1

Ad 2.

Ad 3

Opinio 2

Opinio 3

Contra eā

2

Prologus

si affirmatio est cā affirmationis. et negatio est cā negationis. et eoduerso. vt pz. i. postenoz. s; sola igratia logice ē cā igratie piaz. vt pz p pmetatorē. iij. metha. s; sola noticia logice ē cā noticiae pntie. **S** forte dices q illd bñ seq̄ loqndo d pna fm se. s; n̄ put sumit i dter minata materia. **N**ihil v; q; tu sumis piaz formalr vt ei⁹ noticia pscin dir a noticia certa tā aūtis q; pntis. et id rōe materie n̄ potes te uiuare. q; vt sp ei⁹ noticia erit pure logi cal. **P** sic scire pstructōz an sit agrua vl in cōgrua i q̄cūq; scia et i q̄cūq; materia ad solā gramaticā spectat. sic scire piaz esse ncciam vel nō esse necessariā in q̄cūq; materia ad solā spectat logicā. scire at plos q̄ ex tali pna inferit h̄ spectat ad singulas alias scias: i q; materia formāt tales pntie. **E**st alia opi. q; sum p̄r nihil videt tribuere theologie viatoris. **D**ic ei sic. q; theologia dupl̄r p̄r accipi: seu p̄r du/ pl̄r p̄siderari. vl i se. et euidētissima ē scia. q; ē de his q; fm se sūt maxie p̄tatis et euidēte. vel q; ad nos. et sic nō ē scia. h̄ tñ nō p̄tingit ex defectu i theologia p̄sideratoz. s; ex defectu p̄sideratū. s; hoim viatorz. q; sicut se h; ocul⁹ no cūte ad lucē solis. sic aie n̄re intellect⁹ ad ea q; sūt māifestissima i nata. vt pz. ij. meth. **A**d dūt tñ isti q; si large loq̄mur de scia. ita q; accipiāt scia cōiter q̄rū natura rei patit fm statū p̄ntē. tūc theologia p̄r dicit scia. sicut d̄ scietia morali d̄. i. eth. q; sufficit aliqua sup̄ficialē et figurālē noticiā tradere rōe materie variabil̄ q; sūt act⁹ hūani. **S**ed isti vidēt sibi p̄p̄tis i his bremib; p̄bis p̄dicere. **P**rimo. n. vidēt dicere q; res i theologia p̄siderate sūt maxie scibiles. et postea dicūt q; talē habeamus sciaz p̄ theologia q̄lē natura rei patit. s; cum natura rei patiat p̄p̄tissima et euidētissima sciaz vt pz ex p̄mo dicto. sequit q; n̄ra theologia nō sit large sed p̄p̄rie dicta scietia. qd̄ p̄dicat scdo tuo dicto. **A**lij dicūt q; habitus theologie sūt tres. **U**n⁹. i. q; coḡsunt illa q; i sacra sc̄ptura ponūt. et sic fides d̄ theologia. q; q; in sc̄ptura sacra tradunt sola tenent auctē. qd̄ p̄tinet ad fidē. et sic valde large theologia d̄ scia. **A**li⁹ ē habit⁹ q; d̄ theologia defensiua. quo si/ tes tea q; p̄tinent i sc̄pturis declarant. q; mō ait Augus. xij. de ciui. dei. ca. i. **D**uic scie t̄mō illud est tribuendū quo fides saluberrima q; ad britudinē ducit gignit. defendit. nutrit et roborat. **T**ercia habit⁹ ē q; p̄cloes sacre sc̄ripture reducunt ex articulis fidei. et illa d̄ theologia elicitua. **E**t nec istis duob; modis vt dicūt theologia potēnt eē scia. et h̄ vel rōe mate/

Instantia

Solutio

Opi. q̄ta

Contra eos

Quinta opi. Duran.

riel se circa quā nō p̄t fieri demōstratio. vl q; huic. s; viatorū cā demōstrare nō possumus. **S** nec isti bñ dicūt tres h̄t⁹ distinctos faciedo de theologia. sic. n. in qlibet scia opteret ponere tres h̄mōi h̄t⁹. eadē. n. rō h̄ epigeret. methaphica. n. eēt h̄t⁹ p̄tentiū vt p̄tinet ea q; i ipsa tradūt. eēt habit⁹ defensiu⁹ p̄t declarat et defendit sua p̄ncipia. eēt habit⁹ elicitu⁹ vt ex p̄ncipijs infert p̄cloes. et eodē mō de logica et alijs scietijs. **E**t q; eoz distinctō nulla sit p̄t euidēt ex mēbroz coincidentia. **V**olūt. n. q; sit p̄tentiua vt p̄tinet ea q; tradunt in nouo et veteri testamēto. nūc aut nouū testamētuz declarat p̄ vetus. et defendit p̄tra iudeos. et vetus p̄ nouū p̄tra hereticos. s; p̄m⁹ modus et scōs nō vident differre. **T**heolog⁹ etiaz raro pōt aliquā p̄clusionē elicere qd̄ p̄tinet ad terciū modū. nisi declarādo qd̄ p̄tinet ad scōm. s; scōs mod⁹ et terci⁹ coincidunt. **M**is itaq; p̄missis dico q; theologia viatoris ē vere scia nō tñ sic nata rei scibil̄ patit. s; sic natura scietis patit. quille habit⁹ q; p̄bat aliqd̄ de suo subiecto. nō m̄n̄ infallibili rōne q; yconomi ca vel politica scia de subiecto suo. ille in quaz habit⁹ ē vere scietis⁹ seu vera scia. s; habit⁹ theologie ē h̄mōi. s; tē. maior pz. q; eo q; cer ta rōe mō q; certitudo p̄t sumi i morali nego cio p̄bat yconomica vel politica aliqd̄ de suo subiecto. agit vere dicūt scie. sic a sili. **P**robo mē nozē faciēdo talē syllogismū. **O**cid quod h; rōem vltimi finis ē sūmū bonū et poterit aiaz rōnalē fm totū suū desiderū b̄sificare. s; deus q; est n̄r gl̄sificator h; rōem vltimi finis. ergo ē sūmme bonus. et poterit animā b̄sifice sariare. **M**aior nota ē. q; vltim⁹ finis nō pōt referri in aliez. et optet q; sit sūmmū bonū. et p̄ p̄ntis poterit sariare anime desiderū. **M**inor p̄ se pz. q; h; nomē glorificator vel beatifica tor siue qd̄cūq; aliud nomē exp̄mes rōem spe cialē subiecti illi scie nccio ipsa exp̄mit i ordi ne ad finē. sic patuit in qd̄e p̄ria p̄cedēte. **P**z igit q; passio vel aliqd̄ loco passiois se h̄ns n̄ m̄n̄ efficacī rōe p̄bat d̄ subiecto isti scie q; pos sit p̄bari de subiecto scietie moral̄. s; ista nō erit m̄n̄ scia q; illa. **F**orte dicet q; me sic p̄ alios q; illa q; tradunt in theologia nō ostendūt de mōstratie. **C**ū igit demōstratō sit syllogism⁹ faciēs scire illa n̄ erit scia. **R.** aut p̄ demōstra tōz intelligi potissimā demōstratōz. et sic solū mathēatica eēt scia. q; ipsa sola potissime de mōstrat. et ē in p̄mo gradu certitudis. vt pz p̄ Auer. i. phicoz. **A**ut intelligis p̄ demōstra tōz syllogismū efficaciter p̄cludere q;uis p̄ce/

Contra Duran.

Opi. p̄p̄a

Instantia

Solutio

Instantia Solutio.

dat ex aliq̄b supposit̄. et nō om̄ino exp̄mis sic rōes theologicę p̄nt dici demōstratōes. vt paruit i sillogismo pcedere. **D**ices itē q̄ tales sillogismi n̄ sūt vbiq̄ i theologia. **D**ico q̄ eodē mō nec i alijs sciētijs. q̄ i rei v̄itate siue sit loyca siue natural̄ phia. siue metaphica siue q̄cūq̄ alia scia. vbi vnā t̄tinet rōz effica. cē mille d̄tiet v̄ba q̄ sūt vel falsa vel iutilia vel saltē nō cludētia nccō. t̄ vt etiā pbabiliter sepissime vidēt inferre. rarissime em̄ i his habitibz quos appellat̄ potissime. qd̄ p̄z ex hoc q̄ raro in eis aliq̄ positōnes rā certe repiunt̄ circa quas nō sūt oppositē opinionēs. **U**n̄ si q̄s sedula meditator̄ reuolueret̄ varietatē opinonū q̄s in singulis passibz phie: magis vide remur in phia h̄c opinōz q̄s sciētia. vel nō min⁹ h̄c sciētia in theologicis q̄s in phicis. **Q**uis. n. hodie viuūt qui cōplere et diffinitū ue cognoscat̄ quidditatē mimi termini phie. puta quidditatē vnus formice. **D**ices em̄ phia cū volūt diffinire d̄m̄am subalē circulo/ quunt̄ p̄ aliq̄ accidēs qd̄ ē manifestū signū ignoratiē d̄m̄ie subalis. t̄ p̄ n̄s totus qd̄ dicit̄. **N**ec mir⁹ q̄ alia ignoram⁹. q̄ nec nos ipsos cognoscim⁹. q̄ **A**uerrois quz q̄s tor⁹ mūdus in phia sequit̄. dixit̄ aiām intellecti/ uā nō esse formā substantiālē corp̄s humani s̄ cēvnā solā talē aiāz i oibz indiuidiis hoibz. **A**lij aiāz posuerūt circulatōz. **A**lij aiāz intellecti uā dicebāt̄ eē corruptibilē. **S**ed rāco te gētilibz. hodie p̄z q̄nta d̄ nobis ipsi sit diuer sitas apud doc. xpianos. **I**n anglia em̄ tene tur q̄ in hoīe sint p̄les forme subales. t̄ oppo sitū ei⁹ rāq̄ erroneū d̄ demnat̄. parisi⁹ hō totū oppo sitū tenet. **E**t silr̄ te potētys aiē quibz in telligimus t̄ volumus. quāta est d̄m̄ia opi nātū quis sufficit enarrare. **A**lij dicentibz q̄ sint idē qd̄ essentia aiē. alijs q̄ differāt ab es sentia aiē re absoluta. alijs q̄ sint quidā res p̄ etus fundati in eētia aiē. alijs q̄ sint quedā habilitates aiē realiter idē ex̄tel cū ipsi acti bus anime. **D**is igit̄ t̄ ceteris positōibz phie p̄siderat̄. p̄z q̄ vel nihil vel valde modicū sci mus. loq̄ndo de scire ita stricte sicut vidēt lo qui de sciētia rōnes pbantes sacra theologia nō esse sciētia. **P** arguo ad idē sic. **I**lle ha bit⁹ vidēt̄ eē sciētiē qui sufficiēt̄ soluit t̄ re struit oēs obiectōnes q̄ fieri poterūt i v̄tanta tes in ip̄o p̄sideratas. theologia ē h̄mōi. ḡrē. maior p̄z. iij metha. vbi d̄z. q̄ solvere nō ē iḡ rātis vinculū. q̄ sicut ibi d̄z. solutō dubitato rū ē manifestatio v̄tatis. **S**z minor p̄bari p̄

n̄ dēdo in stātijs q̄ cōiter sūt i ipsam. **A** **O**pinio q̄ guūt aliqui primo sic. **Q**uāq̄ sufficiēt̄ sol uit rō facta p̄tra aliquā d̄clusionē. tūc ex ipsa solutōe ondīt q̄ rōlio nō ē impossibil. s̄ ad n̄ impossibile sequit̄ possibile in p̄mo angulo mo daliū. ad possibile hō in d̄inis q̄ ad illa q̄ deo intrinsece v̄ueniūt seq̄t nccē. q̄ q̄ ad rei intri/ seca oino p̄ficat̄ illd̄. iij. phicoz cū d̄z. in p̄p/ ruis nō differt eē t̄ posse. si ḡ possem⁹ sufficien ter solvere rōes factas i articulū trinitat̄. tūc possem⁹ demōstrare trinitatē nccō eē i d̄inis. **P** e p̄positū nō p̄ sufficiēt̄ p̄bari. et etiā am oppositū nō p̄ sufficiēt̄ improbari. s̄ p̄ positū fidei nō p̄ sufficiēt̄ p̄bari. ḡ nō pote rūt solui rōes d̄ie sufficiēt̄. als oppositū si/ rei ip̄robaret̄ sufficiēt̄. **P** si soluis p̄ inter em p̄tōz op̄z te dare instātia extra p̄positū. s̄ i tota rez nata excepta sola nata d̄ina nō inue niūt̄ tria supposita i vna in diuisa eētia. ḡ ad rōz articulū trinitat̄ nullā extra p̄positū po teri instātia assignare. **A** d̄ d̄isolutōz illoz t̄ p̄hilū q̄ fieri p̄nt in h̄ p̄posito ē sciētia. q̄ sic multiplex gen⁹ acceptōrie argumētatōis pu/ ra in dictōe t̄ extra d̄itionē. vt p̄z. i. elencoz sic ē multiplex genus solutōis. puta q̄n̄q̄ sol uit sophisima p̄ d̄istinctionē. t̄ assignat̄ p̄ctm̄ in forma. q̄n̄q̄ p̄ interemptionē. t̄ assignatur p̄ctm̄ in materia. t̄ q̄ oia adducta vel addu ci possibilia contra nostrē catholice fidei veri tatē sunt falsissima sophismata. teste **Aug.** x. iij. de ci. de. ca. xij. vbi. ait. **I**n n̄re religiōis hystoria d̄ina auctē fidei in q̄cqd̄ ei resistat nō dubitam⁹ eē falsissimū. **E**t i epla. vij. ad mar cellinū. ait. **S**i rātōz d̄iunaz scripturaz au ctōritatē reddidit. q̄st̄icunq̄ acuta sit verissime fallit. **I**git̄ omnes tales rātōes solui possunt vel p̄ d̄istinctionē vel p̄ interemptionē. **V**er bi gra. **F**iat ille syllogismus a nō fideli. **I**m/ possibile ē in aliqua natura plurificari suppo sita q̄n̄ etiā plurificet̄ natura. i d̄iunis fm̄ te sūt plura supposita. igit̄ erit multiplicata na tura. t̄ p̄ sequēs plures d̄ij. **R**espōdeo p̄ d̄i stinctionē. q̄ duplicia sunt supposita. **Q**ue/ dā. f. absoluta. quedā hō relativa. **L**oquēdo de suppositis absolutis tūc maior ē vera p̄di cte rōis. s̄ minor ē falsa. **L**oquēdo hō de sup/ posit̄ relatiuis minor ē vera. s̄ maior ē falsissi ma. q̄ nihil repuḡt tres d̄inas p̄sonas i vna diuisa natura p̄ oppositas relatiōes d̄istigui **F**orte dicit̄ infidel̄ q̄ illa solutio assumit falsū. q̄ oppositē relatiōes reales nō p̄nt siml esse in eodē indistincto fūdamētō. **R**ū. tūc d̄istiguedū ē de fūdamētō. q̄ aut loquer̄ de

Nota

Instantia Solutio.

Prologus

fudamēto finito aut infinito. si pmo mō ccedo
 li scdo mō nego. Et dicerēt aliq q nihil repu
 gnat duas relatiōes oppositas sūl eē in eodez
 fudamēto. Nā inter mouēs z motū sunt due
 relatiōes opposite. q idē hnt fudamētū qn idē
 mouet seipm. **Instantia** Forte infidelis itez dicer. q
 supposita relatiua nō poterāt eē in natura ab
 soluta. h assumit falsū. z iō rīden dū ē p inter
 emptiōz. Et si rō interemptiōis petūt. illa esse
 pot. qz ille q iudicat de aliq qd oīno sūū intel
 lectū z modum sūū cōsiderandi excedit. ille te
 merare z male videt iudicare. s; nolēre quo/
 mō tria relatiua supposita sunt i vna infinita
 dei natura: excedit intellectū z modū cōsiderādi
 cuiuslibet pbi mūdani. g. Sic igit pbs etiaz
 vt methaphisic⁹. xij. methaphisice noluit psum
 ptuose iudicare d certo nūero intelligētiar; s;
 detulit supiori dicēs. Illud aut p certitudinē
 in q rere alior; in q sitōis eē videt. Sic multo
 magis de articul; fidei nō h; pbs iudicare: s;
 deferre tenet supiori. **Solutio.** **Ad 1** nō ostēdit p solutiōem dātā a theologo q ar
 ticul; nō sit impossibil;. s; mō q dicit; ē soluit. et
 vltiātē sibi ondit q mediū assūptū p ipsū ē et
 tranēū a pposito. z nō applicabile ad cōlonē
 quā nitit reprobare. eo q tal; cōlo totā suā fa
 cultatē excedit z modū sūū cōsiderādi. Cū
 dato p impossibile q cōclusio quā intēdit pro
 bare pbs; fide vera eēt. adhuc ondit sibi q
 mediū assūptū ad pbādū ē impriūēs z extra
 neū a pposito. z p dñs nō cōcludit. **Ad 2** p
 pz ad scdm. qz p fideles solutiōes nō impro
 bat directe oppositū fidei. s; ondit q rōes in
 fidelitū nō cōcludūt ppositū. **Ad 3** Ad terciū di
 cēdū q maior vera ē qn nō assignat rō intem
 ptōis. sed qn rōem interemptiōis assignat.
 tūc possum; dare instātiā i pposito. z nō opoz
 instātiā assignare extra ppositū. S; vtz aliq ar
 ticuli fidei possunt pbari efficaci rōe pnta deū
 eē creatorē in tpe. z alia silia. patebit dño cce
 dere circa pñ. libū scdi. **Pro supdicta cōclu
 sioe faciūt z auctes scōz.** Pmo pauli apli
 q habitū theologice sepius appellat sciam z sa
 piā. Secdo Aug. In multis em suis libris
 hūc habitū vocat sciam. z qnq; nomiat sciaz
 salutis. qnq; sciam fidei. Recitatōnes tñ au
 ctoritati dimittant rōne breuitatis. Sit etiā
 Rich. i. de trini. ca. iij. Nec intētiōis ē in h
 ope nō solū inuenire pbabiles rōnes. s; etiaz
 nccias. Et in eodē ca. ait. Oīm studio z sum
 ma diligētia debem; cōsistere vt ad eoz intelli
 gentiā q fide tenem; quotidianis incremētis
 pficere valeam;. in quoz plena z pfecta itel

ligētia vita obtinet eterna. **Itē Anf.** in de
 incarnatōe verbi ait. q illa duo opuscula. s; p
 sologiō z monologion ad h facta sūt vt qd si
 de tenem; de diuina natura et psonis. nec ijs
 rōib; z auctib; sacre scēpture pbari possit.

Quātū ad secūduz

articulū istius qōnis. **Utz** i scia theologice ar
 ticuli fidei sint pncipia: **Breuit** dico q sic.
 qz respectu ipsoz oia cōsiderata i illa scia regu
 lan; z dirigunt. **S; h** aliq multipl; nu
 tunt arguere. Pmo sic Nulla scia pbat sua
 pncipia. s; ipsa supponit. s; tota theologica or
 dinal; h; hereticos z infideles in qzū negāt ar
 ticulos. **P** nulla scia qrit de suis pncipis;
 nec cōcludit ea. s; docto. theologice qsi in oib;
 lib; suis format qōnes de fidei articul; z ipos
 cōcludūt. g. rē. **P** i nulla scia pncipia sunt
 min; cognita qz cōclusio. vt pz. i. posterior. s;
 de articulis fidei hēm; solū noticiā creditiūā.
 cōclusiōes aut aliq mō sciunt. sic patuit i pce/
 dēt articulo. g. rē. **P. i. Pe. iij.** d; d; hntib;
 habitū theologice q sp debet eē pari ad satisfā
 ciendū oī poscēti. z red dere rōem de ea q i nob
 ē fide. **P** Aug. totū lib; de trini. vt ipemet
 fatef. i. de trini. ca. iij. ordinauit ad declarādū
 istū articulū. **Deus** etrin; z vn;. z ibidē ait q
 oēs q an; eū scripserūt de trinitate q d; diuio
 rum lib;oz veter; z nouoz catholici tractato
 res h; intēderūt fm scēpturas docere. q p r; z fili
 us z spū sciatū sūt vni; diuine sube. **Itē.** xij.
 de tri. ca. i. dicit idē Aug. q huic scie q d; the
 ologia nō oia tribuēda sūt q in reb; hūanis
 ab hoie sciri pnt. s; id tm q fides saluberrima
 q ad verā breuitudinē ducit gignit. uerit. refē
 dit z roborat. **Et** quib; oib; pz q articuli
 fidei p theologā defendunt z declarant. et p
 dñs nō pnt eē pncipiū theologice. qz vt pz
 i. phicoz. z. i. posterior; scia nō pbat sua pnc
 ipia. **S; illa** nō cōcludūt. igit ad pñū di
 cēdū q maior ē falsa. methaphisic⁹ em. iij. me
 thaphisice pbat pncipia sua. **Sed** dices q
 h nō ē ad ppositū. qz methaphisica ē scia cōis.
 theologica ē scia spātis. iō qzuis methaphisica
 possit pbari sua pncipia h nō poterit ppetere
 theologice. **Dico** q illa maior ab aduersa
 rīs absolute fuit assūpta z vlt sine distinctō
 ne. z iō sufficit dare instātiā i vno pēto s; il
 lo vlt vlt negato cū d; in illa sciētia pbat sua
 pncipia. **Rūdet** etiā qdā doctores ad pdi
 ctā rōz q pncipia pnt duplr pbari **Uno** mō
 explicite. alio mō implicite **Pmo** mō pbat

Instantia

Solutio.
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Articulus
secundus.

Cōclusio.

**Cōtra cō/
clusionem**

4

5

Solutio.
Ad 1

Instantia

Rātio

Respōsio
aliozum.

Questio II

metaphisica sine vltis scia sua pncipia. Scdo mo pbare pt qlibet spalis scia sua pncipia. na resolucdo dcloes i pmissas. z pmissas i pncipia. tuc ipossibile e dcloes ee falsi. nisi deficiat aliq pmissaz etiã pcededo vfoz ad pnu pncipiu. sic pz. i. pnu. Tu g ad destructoz dclusi onis nccio sequit destructio pncipij. qcuqz ex plicite defendit z pbare dcloz. ille etiã iplicite et idirecte videt pbare pncipiu. cu igit qlibet scia spalis heat pbare z defendere suas dcloes. igit nccio defendit z pncipia. Sed illa solutio no valet. qz licet ex falsitate dclusiõis sus ficiet arguit falsitas i aliq pmissaz. ex veritate tñ dclusiõis no pt argui veritas in pmissis. eo q ex falsis qnqz sequit ver. vt patz i li. pnoz. Aduertendũ etiã q licet theologia sit scia specialissima rõe subiecti. qz iuu subiectu non solu e vnu vnitare specifica. sz est vnu simplr z realiter vnu z idẽ n numero. ratõne tñ dclideratoz est scia communissima. nulla. n. scia humanit inuenta tot pot dcliderare in ppria forma sicut sacra theologia. ipsa. n. cõsiderat de deo creatoze z de omni creatura put manu ducit in creatoze. z dirigit in vltimũ finẽ. ido davo q theologia put dvenit cu scia speciali: no possit sua pncipia pbare. tñ vt dvenit euz scia commun põt ea pbare z declarare. Ad scdm dicendũ q de aliq põt qn duplr. Uno mō eo q de ipso dubitat. z fm hoc dz. i. topi coz. q qsto e dubitabilis ppõ. z sic no queritur de pncipijs. sed tanqz verissima in omni scia supponunt. Alio mō querit de aliq. non q de ipso dubitat. sz solu dubitat de sua appli catione i materia spali. z sic necesse e qõnes fi eri de pncipijs. qz licet pncipia in se sint ve rissima. pnt tñ in materia spali false applica ri. z ex hoc tin git syllogisim falsigraphus. si cut pz in li. elcõz. Primo g mō non querit i theologia d articulis fidei. sed scdo mō neces se e fieri qstiones de eis. ne qõnis ipsis suppo sitis hereticis falsigraphie syllogisando falsas faciãt applicatões in materia spali. Ad ter ciũ dicendũ q maior e falsa in omi scia subal ternã. qz talis scia supponit sua pncipia tanqz euidẽtia in scia supioz. et qz theolo gia aliqualẽ hz silitudinẽ cu sciẽtijs subalter nis. vt. j. patebit. g. Ad autẽs aut patet p pdicta. Ad dictũ beati Petri dici põt q rati onẽ reddim de fidei articulis in qstũ modo q supius dictũ est rationibz oppositis rñdem. Dis pmissis pbato intentũ. s. q articuli fi det sũt pncipia theologie seu istis bñdicte sci entie. qz illa sunt pncipia in qlibet scia. q sic

se hnt q ea estimant magis vera que magis cõ formiter se habet ad ipsa. sed sic se habent arti culi fidei in theologia. g. zc. Maior e nota. qz pncipia sunt qsi regula z mẽsura oim ce teroz dclideratoz in scia. in qualibet aut arte id magis sapit de veritate illius artis qd ma gis accedit ad suã regulã z mẽsurã. Mõz etiã pz. qz in ipsa theologia vnuquodqz tato verius reputat quãto articulis fidei magis cõ format. z eõ uerfo omne qd ab ipsis dissentit tanqz erroneũ improbat. In qualibet ar te ppositiões quibz maxime adheremus. ille talis artis sũt pncipia. vt patz. i. posteroz. dclusiõibz. n. adherem ppter pncipia. ppter qd aut vnuquodqz tale z illd magis. vt dicit ibidẽ. Sed i sacra scptura articulis fidei ma xime adherem. et ppter ipsos omibz alijs. g. zc. Ille ppositiões q taliter formant de sb iecto alicui sciẽtie q in tali sciẽtia no pnt pba ri p pzoza sunt prima eius pncipia. articu li fidei taliter formant d subiecto theologie q non pnt pbari p pzoza. g. zc. Forte dices z si no p pzoza. saltẽ pnt declarari z pbari p po steroza. g. zc. Dico q hoc no impedit ratioz pncipij. qz etiã pñmũ pncipij. iij. metha. pbat z declarat a posteriori. iij. que p suppo nunt in scia tanqz verissima illa sũt eius pncipia. sed articuli fidei sũt hmoi in theologia g. zc. Maior patz. i. posteroz. vbi dicit q de pncipijs optet p supponere qz vera sunt.

Quantũ ad terciũ Articulus 3 huius qstionis articulu Arz theologia sit sci entia subalterna. Patet ex iã dictis q theolo gia large loquẽdo põt dici sciẽtia subalterna cu no reducat in p se nota. sed p supponat sua pncipia tanqz notissima in scia dei z brõuz q pncipia deus cu voluerit poterit reuelare. Nota tñ illa sciẽtia pprie non e subalter na. qz qñcunqz vna sciẽtia subalterna alteri sci entie. ex hoc q cã euidẽtie suoz pncipiozuz pz in sciẽtia subalterna. tuc quicunqz hz sciẽ tia subalterna ille naturaliter põt attigere sci entia subalterna in qstũ euidẽtia suoz pncipioz patet in subalterna. sed hñs sciẽtia theologie no pt naturaliter attigere sciẽtia dei z beatoz. g. zc. Ista g dñstin cõde bñ in tellecta cessare poterit murmur argumẽtozuz duaz opinionũ. quaz pma dicit q scia theo logie sit subalterna. alta econtra negat. Rati ones pme opinionis vez dcludũt quo ad si militudinẽ quã hz cu scia subalterna. Rões

Contra eũ

Ad 2

Ad 3

Probatio dclusiõis.

2

3

Instantia

4

Articulus 3

Pria opi. e Thome. scda e Au reoli z alio rum

6

Prologus

Gerardus
senis.

scde vez concludit quo ad proprietate sbalter
natis. qz no est pprie subalterna. sicut suffi-
cienter ostendit doctor nfr frater Agidius in
scpto sup plogo pmi siniaz. **A**st etiā ali^o do-
ctor directe obuians p̄libatis. Dicit. n. qz scie-
tia subalterna nō dependeat a sciētia subalter-
nante isto modo qz accipiat sua principia ab
ea tanqz a manifestante causā suozū principi-
ozū. Quod pbat in plr. **P**rimo qz sciētia
subalterna ageret vltra suam speciem. Probat
p̄ntia. qz p̄sideratio cuiuslibet scie sicut in su-
is principijs. si igit scia subalterna p̄ manifes-
tationē subalternatis cognosceret cam suoz
principioz. iā sua consideratio nō susteret in
principijs. **T**unc sciētia subalterna posset
sua principia demonstrare. hoc autē repugnat
omni sciētie. p̄ntia patet. qz quicūqz scit cam
alicui potest ipsum p̄ suā cam demonstrare.
Tunc nullus posset addiscere sciētiā sb-
alternā sine sciētia subalternāte. p̄ntia pōt ex
h̄ p̄bati. qz habitus p̄clusionū p̄supponit ha-
bitū principioz. nec aliquid scit in sciētijs ni-
si cognitis principijs. falsitas p̄ntis patz. qz
scie subalterne p̄ncipia p̄nt cognosci via sen-
sus. memorie z experientie. vt p̄z. ij. posteroz.
z ex ipsis poterūt deduci p̄clusiones nulla p̄-
habita noticia de scia subalternante. **S**ed
ille doctor hys suis dictis cito post iam dicta
videt cōtradice. **A**ur. n. qz nostra theologia
licet nō sit pprie sciētia subalterna. tamē qz
dependet a sciētia dei in sua certitudine. sicut
certitudo in discipulo discere a sciētia magi-
stri docētis. ideo mō quo ait Arist. i. elencoz.
oportet addiscēte credere. sic ait Augus. xij.
de trin. c. iij. qz de inuisibilibus qz a nro sensu
remota sunt. illis oportet nos credere qz hec i
incorpozeo lumie respēta didicerunt. **E**t sub-
dit ille doctor. qz q̄uis hec nō sit vera sbalter-
natio. est tñ quedā subordinatio que habet in
hoc quandā similitudinē cū subalternante.
Si igit in isto assilatur scie subalterne sic
tu hic manifeste ponis. qz hoc pprie in sciētia
subalterna erit qz ipsa nō poterit euidentē cer-
titudinē h̄re suoz p̄ncipioz nisi ex manifesta-
tione sciētie subalternatis. **Q**d. n. ad similitudi-
nē ipsius a. repit i b. optet qz pprie repiat in a
sicut pratū ad similitudinē homis d̄z ridere. seq̄-
tur qz ridere pprie insit homi. **S**icut igit no-
ticia addiscētis necessario p̄supponit manife-
stationē docētis sicut tu dicis. z sicut theolo-
gia nō pōt h̄re euidentā de suis p̄ncipijs ni-
si ex relatione dei vel brōz. sic scia subalterna
nō habebit sciētiā euidentā suoz p̄ncipi-

Contra ger-
ar. de senis

ozū nisi ex manifestatione scie subalternatis.

Ad primū igit dicendū. qz licet nō in pro-
pria virtute tñ in virtute superioris aliquid pōt
agere vltra suam speciem. **S**icut calor q̄uis sit
accidēs. in virtute tñ forme subalis ignis p̄-
ducit ignē. sic sciētia subalterna coopante si-
bi virtute subalternatis pōt app̄hendere cau-
sā sui principij. **A**d p̄bationē etiā p̄ntie dico
qz quantū de se est sicut in principijs. in virtu-
te tñ alterius trāscendere pōt. **A**d secundū
dicendū qz fin qz subalterna est nō demonstrat
sua p̄ncipia. sed sicut naturalis p̄hs induēs
habitū medici pbat sua principia. vt patet. i.
p̄hicoz. sic subalterna habēs sciētiā induēs
habitū subalternatis principia sua poterit de-
clarare. **A**d terciū dicendū qz scia subalter-
na totaliter manēs infra virtutē ppriā z in li-
minibz noticia subalterne pōt addisci sine sciē-
tia subalternāte. qz sufficit vt sic qz sua p̄nci-
pia p̄supponat esse vera ex veritate z euidentia
scie subalternatis. poterit tñ licet nō ex se per
ammuculationē subalternatis talia p̄ncipia
scire vt intelligere modo quo dictū est.

Solutio.

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Quantus ad quart

Articulus 4

tū articulū. **U**tr theologia pprie dicat sapi-
entia. Dicendū qz theologia pprie dicat sciē-
tia. qz ille habitus pprie dicat sapiētia. cui oēs
p̄ditōes sapie pprie ostēdunt p̄uenire. theo-
logia est h̄mōi. g. zc. **M**aior nota. p̄to mino-
rē p̄ Aristot. i. metha. qz lex ponit p̄ditōes sa-
piētis. **P**rima ē qz ipsū trāngit oia scire. scē-
da difficillima scire. terciā qz sciat ea certe. qz
ta qz sciat cās causarū. quinta qz sit grā sui. se-
xta qz ordinet z nō ordinē. **S**ed ille p̄di-
tiones omnes p̄ueniūt theologie. **P**rima qz
vt patuit supius ipsa de oībz h̄z p̄siderare.
de deo. s. z creaturis. de signis z rebus. vt patz
p̄ magist. li. i. di. i. **S**ecūda qz p̄siderat ma-
nifestissima in natura. ad que p̄pter sui numi-
am dignitatē se habet anime nostre intellectus
sicut oculus noctue ad lucez solis. **T**ercia qz
illa sciētia est certissima que innitit lumini
infallibili. cui subiectū est maxime scibile. et
mediū cognoscēdi totaliter iobliquabile. the-
ologia est h̄mōi. **L**umē. n. fidei pro statu vie
z lumen glorie p̄ statu patre quibus innitit
tur theologia sunt penitus infallibilia. subie-
ctū eius est veritas p̄ma. mediū cognoscēdi
sunt verba veritatis eterne. **D**ices forte qz
hec omnia nō sufficiūt p̄pter improporziones
scibilis ad sciēte. **D**ico qz h̄mōi ipropoztio

Instantia

Questio H

p statu vic impedit summa certitudine spe-
culatoris. no in impedit summa certitudine
firmissime adhesionis. q rata em vero theo-
logo q ipse paratus emori anteq ab ea velit
dissentire. Quarta p dicitio predicta plane si
bi puenit. ipsa. n. p siderat cam oim causaru.
Quinta qz ipsa no e ppter alias scias. sed
oes alie ppter ipsa. Sexta. na oes scias ali-
as h3 ordinare z suu vlu attrahere. put sibi
videbit expedire. vt pz manifeste p. b. Aug.
Un z Moyses loqns de illa scia Dentr. iij.
ait. Pec e vestra sapia z intellect? cora popul?
De hac dclusione quida nobiscu sunt con-
cordes. Adiungit tn duas malas conditio-
nes. Addunt. n. q licet pprie dicat sapientia
no tn pot dici scietia nec e habitus adhesiu?
qz nulla vterioze facit adhesionem vltra illam
qz facit fides. Sed ille additiones sunt unu-
tiles z vane. Prima quide q non sit scia ex p-
mo istius questiois articulo videt sufficiter
improbata. Etia pata ad dclusionem qua po-
nit infringit seipsa. qz cum sapientia sit sapida
scientia. dicere q aliqs habitus sit pprie sapi-
entia qui nullo mo sit scientia e opposituz in
adiecto. Secunda aut additione. s. q non
sit habitus adhesiu? pbant. Quia si faceret ad-
herere vltra adhesionem fidei. tunc habitus the-
ologie esset opinio. psequens e falsum. g. z an-
cedens. z falsitas pnt? parat. qz opinio facit im-
pfecte z cu formidine adherere. opinio. n. eon-
trahit in cludit formidunem. z sic habitus the-
ologicus fidelis non pficeret sed potius infir-
ceret. qz simplex fidelis sine habitu theologie
firmius adheret z sine formidine. Coseqntia
ex dictis eoz pot pbari sic. Aut theologus p
ponit qbz eodcludit adheret tanqz possibilibz
alr se hre. z sic solu faciet i eo habitus opinatu.
aut adheret eis tanqz impossibilibz alr se hre z ta-
qz necessarijs. z tuc no acqret habitum nisi de-
ceptozu z presumptuosu. qz illud accipet tanqz
necessariu. qd tn ignoraret ee necessariu.
cu impossibile sit eundem intellectuz adherere
si istis duobz modis eide veritati. z qlibet fi-
delis adheret veritati credite tanqz ei qd im-
possibile est aliter se hre. igit habitus theologie
nulla faciet alia adhesionem. qz illa eet impossi-
bilis cu pma. Sed illud no valet. qz ois
habitus intellectualis q pprie est sapientia.
mentem sapietis allieit. z p pns respectu agui-
te veritatis adhesionem facit. sed habitus acqstus
p studiu theologie fm te e sapientia pprie di-
cta. g. theologu allieit. z p pns respectu veri-
tatis theologice adhesionem faciet. Minor est

tua. pto maiore. qz inter oes habitus intellectu-
ales habitus sapie e maxime delectabilis. iuxta
illud. iij. ethicoz. Delectabilissima eaz que
fm stute opationu e q fm sapientiaz. Uidet
em phia admirabiles delectationes hre puri-
tate et firmitate. sed delectabile vt delectabile
habet allieere. z p psequens adhesionem facere.
Fortz dicit iste doctor q phus ibi loquit
de mudana sapientia qualis no e nostra the-
ologia. no valet. quia phus loquit ibi de omi
sapientia que pprie dicitur sapientia. Sed tu xpi
sedicis q theologia est pprie sapientia. Et da-
to q phus loquatur de humana sapientia seu
phia. quo mo tu qui es theologus psumis co-
gitare q humana sapientia magis allieiat z de-
lectet qz diuina. cu omnes catholici tractato-
res hanc ponat distinctionem inter illa z illam
q illa. s. humana z si aliquid plustrat itel-
lectu. pprie tamen non inflamat nec delectat
affectu. illa aut sic plustrat intellectum q inter-
na suauitate inflamat z reficit ipsum affectu.
Picut i naturalibus id quod phibet om-
ne in dispositione forme repugnantez. firmat
z cōseruat formam in materia. sic in intellectu-
alibus id quod phibet omnem in dispositione
qua intellectus pot i disponi ne alicui verita-
ti adherat hoc firmat intellectum respectu ra-
lis veritatis. z p psequens respectu eius causat
adhesionem. sed habitus theologie e hmoi res-
pectu veritatis credede. qz p studiu theologie pos-
sum? soluere oes obiectiones q fieri possent ne in-
tellectus firmiter adherat theologice veritati si-
ue articulis fidei sicut sup? existit declaratu.
Prima ratio eoz deficit ta in pntez qz i pnt-
tia. qz in declaratone falsitatis pntis dicit q
formido sit de eentia opinionis. illud aut sim-
plicitate falsu. sicut in sequenti questioe probabo.
Coseqntia sicut deficit. z cu probat qz vnt? ta-
libz pponibus zc. Dico q nec sic nec sic. sed
adheret eis tanqz ppositioibz in tali verita-
te fundatis que nullo humano ingenio pote-
rit reprobari. z ideo faciet adhesionem specificam
differentem ab adhesionem facta p fidem siue p
opinionem. qz cuz no sit dare maiore distincti-
onem i causis qz in causatis. cu fides. sapientia et
opinio sint habitus tres specie differetes. op-
tet q adhesiones ab ipsis causate differat a se
in uice specie. Ad secundum dicens q ad-
hesio etia sapientie no repugnat adhesionem fi-
dei. sicut tu assumis in arguendo de adhesionem
opinionis. Ad rationem principalem cedentem
de maiore nego minore. Ad probationem di-
co q qzuis de equiuocis vt equiuoca sunt no

Aureolus

Contra au-
reolum.

Instantia

Solutio.
Ad 1

Ad 2

Ad princi-
palē ratioz

Prologus

possit esse vna scientia. tñ de analogis siue de his quoz vnū habet attributionē ad alteruz nihil prohibet vnaz scientiā esse. vt patet. iij. merha. sed principale consideratū in theologia est vnū simplr. s. deus ipse. oia aut alia considerant in ordine ad ipsum.

Quāuis non ambigamus. Postq̄ magis ostendit difficultate istū tractatū extractandoz sublimitate. hic ostendit h̄ idēz ex nephādoz seu inuidoz hoīm p̄uitate r̄do lositate. Et qz nephādi hoies cōmunit̄ et p̄sere duo mala faciūt. qz impugnat̄ veritatē r̄p̄dicant falsitatē. ideo magister eoz dolo sitatē dupliciter ostendit. Primo ex veritatis impugnatione. Secūdo ex falsitatis assertionē. Secūda ibi. quoz p̄fessio. Prima in duas. q̄a p̄mo tangit istoz inuidoz r̄tractionē r̄ veritatis impugnationē. Secūdo assignat istū r̄tractōis r̄ impugnatōis cām r̄ rōem. Secūda ibi. qz dissentientibz. At hec i. duas. qz p̄mo tāgit cām intrinsecā. s. eoz p̄uersā voluntatē. Secūdo tāgit cām extrinsecā. pura dyaboli caliditate. ibi. qm̄ r̄ huius sc̄li. Quia inḡ i ista lra tāgit q̄sdā q̄ ab intellectu veritatē r̄ vera fide se auertūt r̄ ad fabulas se p̄uertūt. iō que ro hanc questionē.

Contra. Trū cerra sc̄ia r̄ euidentis noticia eorum q̄ ponit fides catholica p̄ diuinā potentia possit cōicari viatorū infra terminos vie simplr p̄manēt. ¶ Videt qz sic. qz quicq̄ d̄tinēt sub obiecto adeq̄to alicui⁹ potētie in h̄ pōt illa potētia. sed oia q̄ ponit fides p̄tinent sub obiecto adeq̄to n̄ri intellectus. q̄ r̄. Maior p̄z ex ipsa adaequatione. Nā i adaeq̄tis nec d̄z esse excedens nec excessū Minor apparet. Tercio. n. r̄ aīa dicit qz intellectus possibilis ē oīa fieri. r̄ exprimit̄ ibi intelligere suū p̄ fieri. qz vt i eodē. iij. p̄z intelligere ē q̄ddā pati. q̄ oīe id qd̄ ē alicui⁹ veritatis r̄ entitatē videt̄ p̄phēdi sub adeq̄to obiecto n̄ri intellectus. r̄ p̄ p̄ns etiā ipsa veritas p̄ articulos fidei exp̄ssa. ¶ Contra. qd̄ vere facit hoīem beatū nō est cōicabile viatorū. sed enī deus cognitio trinitatis vere facit hoīez b̄m q̄ talis cognitio nō ē cōicabilis viatorū. Maior nota. qz b̄tus nō pōt esse viator. Minor p̄z. qz fm̄. b. Aug. res q̄ nos b̄tos faciūt sunt p̄r r̄ filius r̄ sp̄s sanctus. Nec est. n. vita eterna vt cognoscant te deum ver. et vngentuz quem misisti iesum christū. vt dicit Jo. xvij.

In ista q̄stione q̄ttuor sunt vidēda. P̄mo id qd̄ q̄stio q̄rit. Secūdo data tali p̄fecta noticia siue in via siue in patria vtz simul cuz ea possit vera fides p̄manere. Tercio vtz fides r̄ opinio sunt p̄possibilia circa idēz. Et q̄rto ad articulo p̄mi intelligentiā vidēda sunt aliqua r̄ nostri intellectus adaequato obiecto.

Quantum ad p̄m. ¶ mū qz hic tangit r̄ diuina potētia q̄ est mira r̄ incomphēbilis qz infinita. quā sp̄ collaudātes potius dilatare qz restringere debemus vbi nulla repugnātia r̄ contradictionis implicat. ideo teneo p̄tē affirmatiuā. qz omne qd̄ videt̄ beatus in diuina cēntia poterit deus p̄ suam potentia scientifice r̄ euidenter reuelare viatorū r̄ ipso p̄manētē infra limites viatorū. q̄ p̄ diuinā potentia euidentis noticia articuloz fidelit̄ r̄ veritatis in ipsis p̄tente viatorū poterit reuelari. ¶ Cōsequētia ē nota. qz b̄ti ap̄te r̄ euidenter vidēt̄ in diuina cēntia veritatē in articulis cōphēsi. Nōs habet duas p̄tes. Prima qz omne veritatē quā videt̄ b̄tus i diuina essentia. deus p̄ suā potētia possit viatorū reuelare. Secūda qz ipse tñ remaneat viator. Probabo p̄mo primā. sc̄do sc̄dam. Rō prime ē qz sicut se habet deus respectu p̄me materię q̄ ē pura potētia i genere sensibiliū inducēdo formas sensibiles. sic se h̄z respectu n̄ri intellectus q̄ ē pura potētia i genere intelligibiliū inducēdo formas intelligibiles. sed r̄ i materiā omne formā immediate pōt inducere. et nō solū illam ad quā ē in potētia naturali. sed etiaz illas ad q̄s ē in potētia obediēciali. q̄ r̄ i intellectu nostro omne formā intelligibile poterit immediate inducere. r̄ nō solū illā ad quā intellectus ē in potētia naturali. verū etiā illas ad q̄s est in potētia obediēciali. Planū ē autē qz ad p̄dicatas fidei veritates ē intellectus n̄ri in potētia obediēciali. qz alis nec in vita b̄ti posset n̄ri intellectus h̄mōi veritates p̄replan. ¶ Secūda p̄tē autē probō sic. qz tādiu viator manet viator qz diu nec ē damnatus nec beatus. nec ad purgatorū destinatus. sed st̄tē p̄dicta reuelatione talis hō nec est necessario damnatus. qz potest esse informat⁹ caritate r̄ sine peccato mortali. nec b̄tus. qz pōt esse sine fructu eū deus p̄ suā potentia possit suspēdere actuz volūtatis sine quo fructio esse nō pōt. vt patet in prima distinctōne. actū intellectus p̄fecte p̄seruādo. maxime cū intellectus tā i essēdo qz in agēdo sit naturaliter p̄ior volūtate.

Nec e' necesse h'moi hoicm p'ni i purgatorio qz possibile e' cu' h're tantaz abundantia diuine gre q' nihil in ipso vltieris e' purgabile. g' tal' ho' manebit viator. ¶ **P**si esset impossibile viatorz p' diuinā potetia euidenter cognoscere veritatē in articulis fidei p'tentā. vel illud rez pugnaret ex pre' rei. vel ex natura n'ri intel/ctus. vel ex indispōe potetie intellectiue. vl' ex in cōpossibilitate fidei viatoris et euident' scie. **N**ō p'mū. qz nō e' impossibile apud deū omē verbū. **N**ec scdm. qz si nature intellect' tal' co gnitio repugret. tūc nō solū in statu p'nti. sed etiā in quocūqz statu talis cognitio sibi repu gnaret. sicut repugnat tal' cognitio eq' vel as/ no. **N**ec terciū obuiat. qz oēm dispōez cui' in tellect' capax e' deus pōt i' instātū inducere et/ am ipm lumē glie. ¶ **D**ices forte q' tunc esset beatus et nō viator. ¶ **D**ico q' si deus lumen glie influeret intellectū suspēdēdo tñ volūtā/ tē penitus ab actu suo z nihil sibi influendo. adhuc ille maneret viator. et nō esset beatus. qz visio nō beatificat nisi p'currēte p'placencia volūtatis aliq' mō. **N**ec quartū obstat. q' si/ cur patebit in scdo articulo hui' questionis si res z clara noticia simul se p'parant. ¶ **A**d il lā etiā p'clutionē p'bandā quidā doctor mul/ ta ponit. que nō minus vident' dubia qz ipsa p'cluso. sed magis vt apparebit i' p'cessu. **E**t vt breuiter transeā ex dictis eius formetur ta lis ratio. **L**ucūqz potest dari cognitio p'fecta z quidditativa subiecti sub p'pria eius ratio e' illi manifestari p'nt' scientifice omnes verita/ tes p'ualiter p'ctē in ratione subiecti. illa p'z. qz fm linco. i. p'steriorz cognitio p'dicati vir tual' p'tinet i' subiecto. z p'ns p'fecte cognita q' d'ditate subiecti cognosci pōt tota p'pō. s'z p'fecta noticia veritatis s'z rōne p'pria veritat' coi cabilis e' viatorū. g' oēs fidei veritates p'nt sibi p'fecte manifestari. q'dā. s'z possibile q' a libe/ ro rei arbitrio vident' expēdere. vt q' deus p' tuit incarnari z similia. quedaz de facto q' deo p'ueniūt i' r'nfecce. vt q' sit trinus z vnus. **A**d p'batōnē minoris ille doctor i' suo q'ly. q. vi. ponit hāc distinctionē. q' q'dā e' cognitio itel/ lectualis abstractiua. quedā intuitiua. **A**bs tra ctiua d'r esse obiecti ex'ntis et nō ex'ntis. p'ntis z nō p'ntis. sicut rosa ita p'fecte q'd d'itatiue co gnolco qn' non existit sicut qn' existit. z ita p'fe cte eā cognolco absente sicut p'ntem. **S**ed in tuitiua est rei existētis vt existētis z p'sentis vt p'sentis. **A**bstractiua igit' vt dicūt non po test esse beatifica quālibet p' eā essentia diuina p'fecte z q'd d'itatiue z p' p'pria rationē veritatis

cognoscat. qz als beatitudo possz esse obiecto beatifico non existēte sicut ipso existēte quod est impossibile. **I**ntuitiua autē e' beatifica. **I**ō abstractiua noticia veritatis pōt viatorū coica ri z nō intuitiua. qz hec necessario poneret ipsū extra terminos vie. ¶ **D**icit autē eēntia diuina possit cognosci abstractiue p'bat' sic. qz q'cqd de' p'facere mediāte sua eēntia: s'z immediate pōt sola sua volūtate. s'z mediāte sua essentia mouet intellectū cuiuslibet b'ri ad cognitionē clarā z nudā q' e' intuitiua. cū sit ad eēntiā p'ri tialiter existēte. g' p' solā suā voluntatē sine p' sentia eēntie poterit intellectū humanū moue re ad sue eēntie noticiā clarā et nudā que erit abstractiua. cū nō terminet ad p'ntialē ex'nti/ am eēntie vt p'ntem. **M**inor p'z. p'bat' maior qz volūtas diuina est cā p'ma z v'lis respectu ois motionis ad extra. eēntia autē i' rōne obie/ cti e' cā q' si d'cta z sc'daria. sed q'cqd de' p' h'z ra/ tiōnē cause immediate p'me. ¶ **I**ta etiā p'clu sio p'bat' ab alijs sic. **D**eus pōt sine volūtate n'ra talē assensū causare in nostro intellectu re s'p'ctu articuloz fidei. q'le facit mediāte ea. qz omē qd' pōt mediāte cā sc'da pōt z sine ea. sed talis assensus cū nō eēt ex volūtate inclināte opret q' fieret ex rei euidentia. nō autē intuitiua: cum nō sit coicabilis viatorū. g' abstractiua. ¶ **I**n quocūqz esse z eēntia differūt p'cepti biliter illius eēntia pōt cognosci abstractiue. sed i' deo esse z essētia differūt p'ceptibil' g' rē. **M**inor p'bat'. qz eēntia diuina pōt p'cipi abs qz veritate z bonitate z alio q'cūqz attributo. g' p'cipi pōt sine eē. ¶ **D**eitas pōt p'cipi absqz p'ntialitate ad nos. g' abstractiue. z ita p'z ex p'dictis. p'bat' añs. qz p'ntialitas illa est q'daz respectus rationis. mō diuina essentia potest p'cipi absqz omni relatione rōnis. ¶ **N**ō mi nus e' eēntia diuina cognoscibilis a nobis qz eēntia creature. sed rosa a nobis est cognosci/ bilis nō solū intuitiue sed etiāz abstractiue. g' rē. ¶ **P**pus fm intellectū p't separi ab omi po steroze. sed eēntia diuina est p'ior fm intelle ctū ipso esse z omni attributo. g' rē. ¶ **I**n q' cūqz intellectū relinquit memoria ex actu in/ tuitiuo p'cedēte in illo pōt eē cognitio abstra ctiua eiusdē obiecti. sed vt p'z. ij. ad Cor. xij. **P**aul' recordabat' se raptū fuisse vsqz ad ter/ ciū celū. p' qd' terciū celū etiā fm Aug. intelli/ git' nuda veritas. g' rē. ¶ **D**e eodē genere cogni tōis q' aliq's pōt cognoscere actū z respectum ad obiectū. pōt cognoscere z ipm obiectū. sed actus beatific' z respect' ad obiectū beatificuz

Instantia Solutio.

Scotus i q'ly. q. 6. 7 13. 2. 14.

Alij ad id

Prologus

pnt abstractiue viatori reuelari 7 ab ipso cog/ sci cu sint creature. g 7 ipm obiectu beatificu qd ediuia eentia. **S** illa no cludut. igr h ordine pceda. **P**rimo soluā has rōes. **S**e cūdo adducā rōes i hūi. **T**ercio ostēdā quō hmoi rōes a qbusdā pdicte opiniois soluūt. 7 cassabo hmoi solutioes. **Q**uarto ponā duas rōes q duabo pdicti doctoris rōlonibz sim plr pdicūt. **Q**uātū ad pmiū ē scēdū q qz uis reputē rōclusionē pdictā esse verā cū pnci pali rōe quā ille doctor adducit. modificatō nē tū minor q dicit hmoi cognitōz nō posse fore intuituā s3 tūmodo abstractuā nego. **A**d pmiū igit q pbat cognitio abstractiua diuine eentie dico q maior ē falsa. qz eadē rōe seqret q qd pōt rē mediāte diuia potētia. possz imediare p solā volūtate suā sine potētia. 7 sic possz sine potētia qd ē dīctō. cōna p3 qz diuia volūtās nō h3 magz rōem pōis re/ spectu eentie qz respectu potētie 7 cuiuscūqz al/ teri attributi. **I**te cū diuā eentia fm se sit qd dā pelagz infinitū vt p dām. p3. nō videt itel ligibile q volūtās vl aliqd attributū respectu diuine eentie hēat rōem pōis. qz nec volūtati nec alicui alteri attributo ppetit ifinita rōis nisi in qstū idēficat eentie diuine. q ex se ē for/ malr infinita. vt patuit i pma qōe. si. n. alicui attributo h3 ppeteret fm se. tūc vbiqz inue niret eē in finitū. qd p3 eē fallū cū inueniat in creaturis. **S** eadē maiore arguo sic. **S**ic se h3 volūtās finita ad volūtate infinitā. sic se h3 eentia finita ad eentia infinitā. g cōmu/ tādo. sicut se h3 volūtās finita ad eentia fini/ tā. sic se h3 volūtās ifinita ad eentia ifinitā. s3 volūtās finita nō pē sine eentia finita qd pōt mediāte ea. g rē. **P** vel h3 ppeteret volūtati diuine vt volūtās e. vl vt diuia ē. nō pmo mō qz tūc ppeteret oī volūtati. nec scdo mō. qz vt sic volūtās ē realr idē cū eentia diuina. g i nulla actōe realr pē pscidi ab ea. g rē. **P** oēs actiui tate h3 volūtās magz ab eentia qz ecōuerso cū eentia formalr sit pmiū 7 purissimū actū. pmiū aut i qlibet genere ē cā oim alioz. 7 h realr in his q realr differūt. vl saltē fm rōez i his q rō ne differūt. **P** eūdē ordinē obseruāt aliq fm rōez vbi differūt rōe. quē tenēt realr vbi diffe rūt realr. s3 volūtās nullā pōitātē realē h3 re/ spectu eentie s3 magz ecōuerso i his vbi realit differēt ab essentia. g eodē mō vbi differūt sola rōne. **S** forte dices q illa oia cludūt de eentia diuina vt absolute sumit. non aut vt h3 rōez obiecti. qz vt sic h3 hēat rōez. **I**td nō v3. qz eentia diuina respectu itellec? diuini verit/

sine h3 rōez obiecti. 7 tū vt sic nō ē hēta s3 ab solutiue supra. si g aliq hētio vl pccisio vide tur eē i eentia respectu itellec? creati. h nō ē ex eo q eentia h3 rōez obiecti s3 magz rōne illi? cui obiecti. **A**d scdm dicēdū q pccisa maiore 7 miore nō hēs pl? qz q rē talē ad hētiōz facere pē sine nra volūtate qlēnūc facit mediāte ca/ s3 illa nūc nō ē ex clara cognitōe g nec illa tūc 7 cū dic? q eēt rei euidētia cū nō fierz p vo lūtate itellec? inclinātē ad talē ad hētiōz. **D**ico q nō min? volūtās diuina pōt nrm intel/ ctū inclinare qz volūtās nra. g tal? ad hētiō nō fieret ex euidētia rei pgnite. s3 ex inclinātōe fa cta p diuinā potētia. **A**d terciū dicēdū q si illud pceptibilr differre in alit ex dīa intell? ca ipsi? rei mouēt ad tales distinctos pcept? sicut eentia 7 eē rōse ppter intell? eēt dīaz ex natura sui hnt q pnt itellec? ad distinctos pcept? mouere. tūc maior ē vera. si aut in alit ex defectu pceptiōis tūc ipossibile ē q abstra ctiua quā tal? itellec? hēret de hmoi eentia sit pfecta notitia s3 valde diminuta. **A**d miore dico q h nō ē rōe rei pcepte. s3 rōe defect? ipi us pceptiōis. qz qz. n. pfecte dēū pcepte eentia suā 7 eē vnico pceptu pcepte. **A**d qrtū di/ cēdū q anō nō ē vez. loqndo de pceptiōe pfe cta. qz oē qd cognoscit opz q sit pns intel/ ctui vl i se vel i sua similitudine. s3 nulla creatura pē repntare pfecte diuinā eentia. si igit pfecte cogitit opz q actu alr sit pns. illā pntalua/ tē potēz vocare respectū rōnis siue qz qz mō alr volūtāt. impfecte tū p dīuia eentia cogitit i similitudine creatura. mō q dicit apls ad Ro. x. Inuisibilia rei p ea q facta sūt intellecta pspi cūt. supna qz rōis ei? 7 veritas. **A**d. v. dicē dū q maior nō ē vera. qz vt dī. ij. merba. sic se h3 ocul? nocue ad lucē sol. sic se h3 aie nre in tellect? ad ea q sūt māifestissima i natura. 7 iō nisi de se ipm intuitiue oñ dar. ipfect? pgnoscit a nob qz rosa. qz rosa qstū ad cognitōz abstra ctiua pē hēre repntatiuū qd eentia diuina nō pē aliq mō ppter sui ifinitā 7 illuminatā pfectiōz. **A**d. vi. dicēdū q illud eē rē. qz tua rō assū pfit q eentia diuina vt h3 rōz obiecti ē pfectu or volūtate. h aut dic? vel saltē tū dicūt q eē p or oī attributo. cū g volūtās sit attributū. g vi dē q i ist? dicitis sit pdictio. **D**oc tū dimisso dico q tal? pōitās ē apd itellec? deficiēt. nō aut apd itellec? dēū pfecte cogitētē. **A**d vij. ddm q i paulo remāsit ipfecta cognitio. vt euidēt p3 p aug. sup illo sbo. i. ad Ro. xij. nūc cognosco ex pte. tūc aut facie ad facie vbi ait Aug. **N**ō solū alij sed etiā paul? oby

Contra sco. et alios id sentientes.

De 1

Solutio. Contra rō nē Scoti

1

2

3

4

5

6

Instantia

Solutio.

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Questio III

Ad 8 scire cognouit. h aut verbu dicit paulo p^o rati. qz etiā fm te ipse rap^o fuit i sua dūfione. **Ad viij.** dicēduz qz maior nō ē vera. qz cū act^o r respect^o sint qd creatū r simitū. ipsi nō re pugāt abstractiue i aliq^o silitudie creata pfecte repitari. eēntie autē dīne h repugāt cū sit infini ta. nec etiā pfecta noticiā effect^o ducit i cogni tōz qddatūā ipi^o cāe. nisi tal^o effect^o sit adeq^o tus ipsi cāe. **Des** igr ille rōes vel nihil pclu dūt d cognitōe abstractiua dīne eēntie. vltimō on dūt qz ipse pte pte cog^o sci ex aliq^o silitu dūmibz repit^o i creaturis. **H**is igr expedit qz tū ad scdm pmissū adducā aliq^o rōes i istā abstractiua quā ipsi appellāt pfectā eēntie di uine noticiā. **P**rio qdē arguit^o maiorē rōis sue sic. Si volūtas dīna pē imediate qdē de us facit i nob mediāte dīna eēntia. tūc cū de^o intuitiua cognitōz causz i nob mediāte essen tia. volūtas dīna sine eēntia possz hmoi in tui tuā cāre. r sic eēt intuitiua r nō eēt intuitiua. qz fm te intuitiua terminat ad eēntiā vt exns r pns ē. **P** aut ista abstractiua ē magis pfecta qz intuitiua aut eē pfecta aut min^o pfecta. nō pms duobz modis. qz tūc sicut intuitiua est bñfica. sic illa eēt. quod tu negas. nec tercio mō. qz cū de^o creaturas anqz fiantz cognoscat cognitōe abstractiua. r postqz create sūt cog/ scat eas intuitiue. tūc cognitō dīna eēt de ip/ secto ad pfectū r ex pgressu rez in eē. cognitō dei pficeret. qd ē impossibile. **P** qñ due noti cie sūt de eodē obiecto r sb eadē rōne ambe nu de r pfecte. si vna ē bñfica r altera. g rē. **P** sola relatio rōis addita alicui noticiē nō pte eā face re bñficā nisi ipsa de se sit beatifica. sed pñtial tas obiecti. quam pñtialitatē tu r tui dicit eē relationē rōis addita noticiē abstractiue fa cit noticiā intuitiua. g si abstractiua non eēt bñfica. g nec intuitiua eēt bñfica. **P** illud nō pte pcepti abstractiue i cui^o pceptu qddatūo claudūt eē. s; eēntia dīna est hmoi. g rē. maior pz. qz fm te cognitō abstractiua abstractit ab eē r nō eē. minor ē nota. qz de^o ē sūme necē eē. r nō pte pcepti nō eē. **P** oīs cognitō abstractiua p supponit cognitionē intuitiua. s; fm te eēntia dīna nō pte a viatore cognosci intuitiue. g nec abstractiue. **M**aiō: pz i deo. qz deus pns fm rōez cognoscat eēntiā suā intuitiue qz res fiendas abstractiue. **I**n angel. qz angel^o pns cognoscat eēntiā ppriā intuitiue qz alia a se ab stractiue. **I**n hoibz. qz oēs hoīs cognitōz ab stractiua pcedit sensitiua intuitiua. **E**t in be stijs imaginatiua abstractiua pcedit sensitiua

intuitiua. **P** qdē d viator cognoscat abstra ctue h abstractit a fatalitate. s; eēntie diuie nullū pte eē fatalima. g rē. **I**stus rōer qdā doctoz. **Ad p^o mū** dicit qz notatē dī rōe illa qdē d pte dīna volūtas mediāte eēntia dīna rē. r nō dī oē ad aliq^o. qz intuitiua icludit necōio respectū ad actualitatē obiecti. r qz de^o nō pte il lū respectū facere sine pñtialitate termi. iō de^o nō pte facere intuitiua nisi mediāte eēntia. sic nō pte facere silitū sine pte. abstractiua at pte. qz nō icludit respectū ad eēntiā r ei^o actualitatē. **S** illud nō v3. nā oīs cognitō referē ad ob lectū vt mēsuratū ad mēsurā. r iō realē iclu dit respectū ad obiectū. qz vt pz. v. metha. qz/ uis mēsurā referat fm rōz ad mēsuratū. eēo/ uerfo tñ ipm mēsuratū realr referat ad mēsurā r iō nec abstractiua nec intuitiua pte absolui ab hmoi i pte. magis si nudet pfecte cogno scit essentia sicut tu ponis. **E**tia dicit tua de/ struūt hāc solutionē. qz tu inferi^o eadē qdē p bas qz intuitiua cognitō pte absolui a respectu p dicitō. r illa rō tua. **R**es de pcedēs realr r res q nō de pcedet realr nō sūt eadē ref. s; intuitiua noticiā fm suā entitatē absolutā ē indepēdēs formāl^o ab oīm alio extra se. s; effectiue de pen deat a deo r ab obiecto. s; respect^o sūdat^o in ea ad obiectū intuitū ē res de pcedēs realr. g dif ferūt realr. r poterūt p diuinā potētā ab inui cē separari. **I**sta sūt sba tua. q tollūt penit^o p dī ctā solutionē. **Ad scdm** dicit ille doctor qz ē ignobilior intuitiua. **Ad p bationē** dicit qz de^o ab eterno habuit cognitionē intuitiua r de rebz ipsi non exntibz. **S**ed ista solu tio ē i doctoz p quo tu rōdes. qz ipse ponit r in hoc bñ dicit. q intuitiua ē rei pñtis vt pñ tis r exntis vt exntis. sed exntia creaturaz nō fuit ab eterno. **Ad terciū** dicit qz ille due noticie sint de eodē. non tñ transeunt vnifor miter sup ipm. r ideo nō oportz si vna ē bea tifica q altera sit beatifica. **S**ed illud nihil te uiuat. cum opinio p qua rōdes ponit qz p ambas noticias pfecte r apte cognoscat obie ctū. ergo si obiectū vnā facit beatificā r aliam **Ad idē** tu nihil rōdes cū implicet in argumē to. **Ad quartū** dicit qz relatio pñtialitatē non beatificat intuentē. sed ipsa diuina essen tia nobilissimo mō cognoscedi pphēsa. **S** nec illud v3. qz sicut relatio non beatificat sic nec mod^o. s; ipsa diuina eēntia. r iō eodē mō arguet de mō sicut de relatione. **Ad v. dicit** duplr. **P**rimo ait qz eēntia dei r sui eē differt pceptibilr. s; illud reprobant sup^o. **P** cōci pcedo eēntiā diuinā. vt pceptis eā vt ens oīno

7
De 3
Aurcolus
Ad 1
Ad 2
Contra
Ad 3
Contra
Ad 4
Contra
Ad 5
Contra

Prologus

necesse esse, vel ens possibile est, si primo modo: tunc egerit de intrinseco conceptu entis, et per se quibus non differunt acceptibiliter. Si autem secundo modo tunc conceptus tuus dicitur esse falsus, et dicitur philosophice et theologice. **S**ecundo dicitur quod est actualitas dei potest cognosci quasi imaginaretur abstractivum. **S**ed nec illud videtur, quod sicut quicquid essentia adiuncto sibi esse existit siue existens, sic essentia cognita cum suo esse cognoscatur ut existens, sed ut simpliciter est dictum intuitiva est existens ut existens est, ergo talis cognitio quam ponis abstractivam erit intuitiva. **A**d sextum dicitur quod illa abstractiva non acquiritur mediate intuitiva, sed a deo in intellectu creati. **S**ed licet ratione illam modicum ponderem, solutio tamen potest calculari, quod dato quod deus creet huiusmodi notitiam, oportet tamen quod ipsa terminet ad obiectum a quo etiam specificatur, vel ergo terminabitur ad essentiam divinam mediate aliquid creato, et tunc imperfecte cognoscat essentiam, quod illud medium non continet spiritualiter et perfecte essentiam divinam, vel immediate et tunc erit cognitio intuitiva, ponendo igitur abstractivam necio ponis intuitivam. **A**d vii dicitur sicut ad vi, et id eodem modo potest reprobari. **D**e 4 **Q**uantum ad quartum ponatur duas conclusiones quas promisi. Prima est quod perfecta notitia intuitiva essentiae divine per potentiam dei concipibilis est viatorum. Secunda quod perfecta cognitio abstractiva essentiae divine nec viatori nec cuiquam alteri potest concipi. **P**ro prima conclusione sunt directe ille due rationes quas in principio istius quodis per primum articulum satis evidenter deduxi. **P**ro ad idem arguo sic. De absoluta dei potentia damnatus manens damnatus potest intuitive videre essentiam dei, ergo per eandem potentiam viator manens viator intuitive poterit eam videre, contra tenet per locum a minori affirmativum, pro autem per utraque sua parte. **E**t primo quod damnatus de potentia dei potest videre essentiam dei, quod naturalia etiam ipsius luciferi ceterorumque applicu suorum integra remanserunt, ut patet per Augustinum, et alios sanctos doctores. **C**um ergo deus sit itumescens cuiuslibet creature, potest se tali in intellectu puta lucifero vel alteri damnato angelo per modum obiecti intuitive revelare. **S**icut deus sine propria dispositione in statu quamcumque formam potest inducere in sensibile materia eo quod sit agens primum, et per consequens in agendo nihil preponat et agat sine motu et transmutatione, sic in intellectu tali quantumlibet indispotito per suam potentiam homini dispones suppledo vel non requiredo deus potest inducere sui notitiam intuitivam, quantumlibet, non infirmus sit oculus nocturnus, possit tamen deus per suam potentiam facere quod

claris sole videret quod quicquid adhaerent. **S**ed quod talis non sit necessario beatus, sed possit manere damnatus probatur, quod sine caritate nullus potest esse beatus, sed ille relinqui poterit sine caritate, quia caritas non est virtus acquisita vel acquisibilis a nobis, sed a solo deo creata vel creabilis, et deus non necessitat ad creandum caritatem in voluntate, et hoc quod predicto modo operatur circa intellectum, ergo talis angelus potest manere damnatus. **D**ices forte quod non sit bona contra, non est beatus, ergo manet damnatus, quod potest manere viator, et sic mediat inter damnatum et beatum. **R**espondeo quod sicut deus non necessitabat ad dandum sibi caritatem, sic non necessitat ad dandum sibi spacium penitentiae, et sic necessario sequitur si non est beatus quod maneat damnatus. **E**t idem modus arguendi potest deduci de viatore peccatore, ergo multo magis deus potest hoc in intellectu iusti viatoris. **P**ro non apparet quare magis negare debeamus deum per sui potentiam homini mirabilia posse facere in natura spirituali quam in natura corporea, cum intellectiva anima que est perfecta gratia et caritate maiorem inclinationem habeat ad intuitivam visionem dei quam ista corporalia ad ea que per divina miracula sepius in eis facta leguntur. **Q**ue enim conformitas corporis humani ad statum salutis, in qua tamen conversum est per divinam potentiam, ut patet secundum Hieronymum, xix. **U**el pulveris per terram et mare dispersi ad verum corpus humanum integrandus, sicut fiet per divinam potentiam in resurrectione mortuorum, et sic de alijs multis mirabilibus dei miraculis, in quibus ad propositum semper potest argui vel per locum a simili vel per locum a minori affirmativum. **P**ro deus Iesus christus fuit verus viator, et tamen nunquam destitit intuitive videre divinam essentiam. **N**ec dices forte quod ipse etiam fuerit vere beatus. **D**ico quod fuit beatus quandoque voluit quibus non semper beatus fuerit, quod si in beatifica fructione continue permanisset nullum dolorem sensisset. **C**um enim modica stilla spiritualis iocunditatis et refrigerii fecerit martyres quandoque in acerbissimis et exquisitis tormentis passiones quasi per nihil ducere teste Laurentio qui positus super craticulam dixit ad tyrannum, **C**arbones tui mihi refrigerium prestant, et tibi autem eternum supplicium. **S**i igitur christus viator existens semper beatus fuisset, videtur quod quasi nihil passus fuisset. **D**oc tamen ad presens solvitur dico disputative, quod in tercio libro distinctione xv, forte oppositum istud tenetur. **P**ro iam dicta conclusione videtur esse manifeste

Contra

Ad 6

Contra

Ad 7

De 4

Prima conclusio

Probatio prima conclusio

Damnatus manens damnatus potest videre essentiam divinam

Instantia

Solutio

Probatio secunda conclusio

Probatio tertia conclusio

Instantia Solutio

Probatio quarta conclusio

Questio III

Beatus. n. Ambro. sup illud verbu Lu. i. Angelus dñi apparuit za chate. sic ait. No immerito angelus dñi apparuit sacerdoti. qz veri sacerdotis nunciabat aduersus. in cuius voluntate fuit videri cuius nature est no videri. videt. n. si vult. no videtur si no vult. Un z beatus Aug. in lib. de vidoendo reu illud iam dictu Ambrosij comen dans sic ait. Cum deus absens putat videt si vult. z cum pñs est no videt si non vult. qz non est in potestate nostra videre. sed i sua volutate est apparere. Et subdit Aug. Si que ris quomodo reus dicitur e inuisibilis si potest videri. Respondendum est inuisibile esse natura. videri autē euz vult z sicut vult. Ex quibus verbis euidenter apparet Augustinu illud sentire quod supius dixi. als non dicitur qz videt euz vult z sicut vult. ¶ Non minus dependet accidens a substantia in essendo z opando qz intellectus a voluntate. sz potētia rei accidēs z in essendo z in opando sepa a suba. qz poterit intellectus hre opationē pfe ctā sine opatione volūtatis. z p pñs sine bñ tudine. Maior pz. qz pl⁹ dependet posteri⁹ a pte qz pñs a posteriorē. sed intellect⁹ in sua opatōe ē naturā pōz volūtate. cum bonū cognitū sit nre volūtatis obiectū. sz accidēs est posteri⁹ suba. vt pz. i. phicoz. Minor pz in sacro altaris. vbi accidētia sunt sine subiecto z tñ omne opationē eperent quā habuerunt in subiecto. quāntitas. n. locū occupat. albedo disgregat. z sic de alijs accidētibz. ¶ Sz his dicit videt repugnare snia venerabil nri doctous qz expse tenet qz impossibile sit essentia diuinā ab intellectu apte videri. z voluntatē nō diligere. in actu. n. intellect⁹ vt ipe ait nccio requirit intētio volūtatis ppter tria. Prio qā si nō adesset intētio volūtatis intellect⁹ posset autē ab obiecto. Secdo qz licz multe spēs sint in intellectu. nulla tñ pot mouere intellectu ad actū ppruū itelligēdi nisi p intētio z volūtatis feramur sup fatalmata. qz spēs de se nō est tate actualitatis qz possz cāre actuz itelligēdi pter hmoi itētio z volūtatis. Tercio requirit intētio p pt ordiatū z dbitū iudiciū. sic eī i oculo dormi ent⁹ possz fieri luc⁹ impssio. nullū tñ eēt iudiciū. sic vt ait nō implicat dictionē qz in nro intellectu fiat impssio a dina eēntia. z hmoi impssio a deo z seruet absqz intētio z volūtatis. sz impossibile ē qz ibi ex tali impssione sit aliqd iudiciū sine voluntatis intentione. ¶ Sz salua sp reuerētia istius illustrissimi doctoris. illd ad pñs nō intelligo. Na cū deus ome genus

cause possit supplere. excepto genere cāe materialis z formalis inherētis inqstū aliqd impfectōis includūt. non video qñ deus respectu pfecte intellectōis possit supplere hui⁹ volūtatis intētio z. maxie cū tal intētio volūtatis sit cā material' ist⁹ intellectōis. nec iheret itelle ctū. qz ē act⁹ volūtatis a volūtate elicit⁹. qz qd igit volūtatis p talē intētio z cāi intellectu h cā re videt fm gen⁹ cāe efficientis. z p pñs a deo pot pfectissime suppleri. ¶ Pmū igit non videt zcludere. qz deus pfectioni mō pot sūmare potentā circa obiectū qz qūqz intentio volūtatis. ¶ Sedm nō v3 in pposito. qz etiā fm illū doctorē deus nō intelligit p spcm. etiā in his que intelligunt p spcm deus possz maiorē actualitatē causare in spē qz tal' spē cū vnqz ab intētio z volūtatis possz pcepte. ¶ Nec tertiū obstat vt iā paruit. etiā posset deus sine contradictione annihilare volūtate. z intellectu cū eēntia a se seruare. z sua potētia ipsi intellectui ad pfectam opatōem cooperari. ¶ Nec v3 illud qd doctor iā dicit addit d. qz si sola impssio sufficeret ad cognitionē. tūc etiā ipse aer videret. nō est simile. qz ipse aer non h3 potentā visiuā. igit eius impssio nō est visio. Sed dato qz haberet visum. bñ sequerē qz talis impssio esset visio. qz etiā ille reuerē dus doctor i pma sua qōe de cognitōe angeloz sepissime dicit qz impssio spcciei in pupil lā sit realiter ipsa visio. ¶ Peria fm illū doctorē voluntas nō fert in ipm obiectū nisi cognitū. sed bonū cognitū ē se z ppruū obiectū volūtatis. sed pñs actuz potētie est circa ppruū obiectū. qz necessario anqz volūtatis elicit⁹ at actū intētio z intellect⁹ vere cogscit. als. n. voluntas ferret in nō cognitū. igit an volūtatis intētio ē in intellectu intellectio real' z ppre dicta ex impssioe obiecti sine sine similitudinis. ¶ Ad confirmandū autē dictū fratris Egidij arguit quidā ali⁹ doctor sic. Si posset subtrahi actus fructiois manēte aperta visione. tunc manente huiusmodi visione subtraheret a voluntate pñtia obiecti fruibilis. pñs ē impossibile. qz z an. pñtia pbatur qz si aliqua cā est quare actus fructiois tolli possit hec erit potissime ablatio obiecti fruibilis qz est cā imediata tal' actus. falsitas z sequentis pz. quia cōstat qz obiectum fruibile nō sit pñs volūtati nisi p aptā ei⁹ visionē. ergo nec pot tolli sua pñtia nisi tollat talis visio. ¶ Nec valet vt ipse ait si dicat qz potētia volūtatis suspendit a suo actu. qz cum actus relin det in potentia ex debita pporione que est in

Probatio quinta cōclusionis.

Dpi. Egi. 49. 5. q. 13. q. 6.

Cōtra egi.

Cōtra ad lectū ab illo doctorē

Ber. de se

Questio III

pot fieri clara et intuitiva noticia entie diuine in intellectu viatoris voluntate exite suspensa ab omni actu circa tale obiectu non obstante actuali pntia obiecti. et pns talis manebit viator.

Adfirma/ no pcliōis pume

1 Quia etiā fm hie opinātes sola pfecta beatiudo ponit viatorē extra terminos vie. s; beatiudo vera hñ nō pōt sine actu voluntatis. fruino. n. in qua cōstitit cōtialiter et pncipaliter beatitudo ipsa est pprius actus voluntatis cū frui sit alicui amore inherere ppter seipm.

2 Ite fruimur cognitis i quib; voluntas ppter se ipsa delectata quietat. vt ait Aug. x. de trinitate. c. x. P quicquid delectationis est i omni bus potentis non solū innascit ex actib; potentiaz. sed ex plectentia voluntatis sine qua nihil est delectabile etiā in quacūq; potentia. sed voluntate suspensa ab actu pprio non poterit ee hñoi placētia. nec pns beatifica fruio. que in sua diffinitione includit amorem et delectationē.

3 P dato q; deus mō quo dicitū ē voluntatē non suspēderet. sed ipsam sue naturali valitudinē derelinqueret. et p creationē non infunderet habitū caritatis. et grē. non obstatē intuitiva visione diuine entie i intellectu adhuc tal' maneret viator. q; nō hñet beatitudinē nisi eo modo q; phi vident' posuisse beatitudinē pura p iudicationē ad s; stātas sepatas fm actu pfectum potētē intellectue. talis autē beatitudo nullū poneret extra viā. q; ex pte voluntatis non eēt nisi dilectio natural'. H; p dicitā aliq; dicere posset q; illud non est cōicabile viatori p qd status vie distinguit a statu patrie. sed cognitio intuitiva diuine entie est hñoi. g. Maior pz. minorē videt ponere apls. i. ad Cor. xij. di. Nūc autē videmus p speculū et i enigmate. tūc autē facie ad faciem.

4 P id non eēt cōicabile dānato sine implicatōne dicitōis cui' oppositū ē de intrinseca rōe pene dāni. s; visio intuitiva entie diuine est hñoi. g. rē. Maior ē nota. pto minorē. q; cōi ter sic diffinit. pena dāni ē carētia visiois diuine entie. Ite fulgēti' videt dicere q; facies dei ē ita gtiōsa. q; si eā videret oēs dānati mox nullā penā sentiret. Sed si breuiter de his et de omib; cōsilio me vellē expedire. dicerē q; oīa talia sunt intelligēda fm modū et ordinē quē a dei potentia ordinata credimus institutū. non autē de potētia dei absoluta. Vel solū dōo distincte dico ad pūm q; non i sola visione s; magi i cōsumata dilectōe siue fruitione talē visione cōtē attendēda ē talis distinctio q; sicut ait Aug. in li. de tri. Doc ē plēnū gaudū frui trinitatē ad cui' imaginē facti sumus

Adra con clusionem

5 P id non eēt cōicabile dānato sine implicatōne dicitōis cui' oppositū ē de intrinseca rōe pene dāni. s; visio intuitiva entie diuine est hñoi. g. rē. Maior ē nota. pto minorē. q; cōi ter sic diffinit. pena dāni ē carētia visiois diuine entie. Ite fulgēti' videt dicere q; facies dei ē ita gtiōsa. q; si eā videret oēs dānati mox nullā penā sentiret. Sed si breuiter de his et de omib; cōsilio me vellē expedire. dicerē q; oīa talia sunt intelligēda fm modū et ordinē quē a dei potentia ordinata credimus institutū. non autē de potētia dei absoluta. Vel solū dōo distincte dico ad pūm q; non i sola visione s; magi i cōsumata dilectōe siue fruitione talē visione cōtē attendēda ē talis distinctio q; sicut ait Aug. in li. de tri. Doc ē plēnū gaudū frui trinitatē ad cui' imaginē facti sumus

Adi

Propter qd dauid pphaz eximi hñoi disti ctione euidēter insinuās ait Inebriabunt ab vberitate domus tue. et torēte voluptatis tue potabis eos. Et q; hñoi fruina inebriatio non ē sine pua visione. ideo s; dicit. Qm apd te ē fons vite. et in lumine tuo videbim' lumē

Ad2

Ad scdm dicendū q; pena dāni dicitur carētia diuine visionis p tātō q; fm potētā dei ordinatā carētia diuine visionis necessario icludit carētia fruitionis hñe. i qua pncipaliter cōstitit pena dāni. sicut i eius positōne pncipalr cōstitit eterna beatitudo. Ad dicitū fulgēti' dicendū q; illa bñ sunt ppossibilia q; aliq; nullā penā sentiat. et pns non sit dānatus pena sensus. et tñ maneat dānatus pena dāni. eo q; beata fruitione careat p suspensionē sue voluntatis. Si autē alicubi inuenit in dicitis Fulgēti' vel alicui' alterius doctōis q; si deus nudam faciē suam dānato ostēderet. q; tunc dānatus esset beatus. hoc sic intelligendū ē. q; deus voluntatē ill' nō suspēderet. sed potius sibi coopando caritātē infunderet. et sic p dei potentiaz absolutam qui fuit dānatus fieret beatus. et hoc puto q; nullus catholicus diuine potētie habeat negare.

Ad3

Ad autē pfecta noticia diuine essentie abstractiua sit impossibilis. nec psequens alii cui cōicabilis. pto sic. q; illa noticia ferretur aut immediate sup diuinā entia. vel mediate. si pmo modo tunc eēt simplr intuitiva. si scdo mō. aut illud mediū mediat vt obiectū cognitū. aut vt rō cognoscēdi tñ nō vt mediū cognitū. pmo mō ē impossibile. q; omē tale mediū aut cōtinet id qd p ipsum siue i ipso cognoscit virtualiter et pfecte. sicut causa continet effectū qui in cognitione cause cognoscitur virtualiter. aut salte equat illi qd p ipsum siue i ipso qd dicitur et pfecte cognoscit sicut effectus adequat' cōtinetur i cognitōe q; qd dicitur tatis cāe. s; nullū mediū creatū entia diuinā cōtinet et actualr et pfecte. nec sibi poterit adequat' g; nullaten' poterit dari mediū se hñs p modū obiecti cognitū i q; diuinā entia pfecte et qd dicitur cognoscit. Nec scdo mod' ē possibil' ppter tria. Prio q; tale mediū nūq; requirit nisi ppter absentia obiecti siue ad supplecā pntiaz obiecti. qd p seipm pns eēt p. vt pz. iij. d aīa vbi dicit. Lapis non est in aīa sed spēs lapidis. sed deus intamior et pntialior est cuilibet rei q; res sibi ipsi. vt dicit aug. i li. pef. Scdo q; tale mediū spēs spūalius eo q; cognoscit p ipm. s; deo nihil pot ee spūali' Tercio q; pot to tali mediō respectu entie diuine ipa cognitō

Conclō 2

Prologus

nō erit abstractiua sed simplr intuitiua. si. n. spēs mediās i cognitōe impediret intuitōem tūc cognitio coloris cū fiat p spēm nō esset intuitiua. multi etiā posuerūt cognitioz patrie fieri p spēm q̄ ē mediū q̄ siue rō cognoscendi. nō tñ ppter h̄ negauerūt eā ēē intuitiua. **C**ognitio. n. p spēm nō est abstractiua nisi inq̄ tū cēntia rei cognite ē abstrahibilis mediāte h̄mōi specie a sua actuali exētia. cēntia autē diuina a sua exētia siue a suo ēē abstrahi nō potest cognitōe pfecta. cū tale esse sit de rōne qd dicitur a cēntie diuine. **N**ec valet qd aliq̄ seq̄ces scoti dicit q̄ cognitio abstractiua fertur sup nudā cēntiā diuinā imediāte volētes i h̄ interōz dicit doctoris saluare. **N**ā i h̄ manifeste sibi dicit. qz ipse ap̄te ponit oppositū i suo q̄l. q. vi. vbi sic ait **A**c̄ b̄r̄isic̄ intellect̄ nō pōt ēē cognitio abstractiua. sed necessario intuitiua. qz abstractiua posset esse eq̄ exēntis z nō exēntis. z tūc beatitudo posset esse obiecto nō exēntis. qd est impossibile. **E**t subdit ille doctor imediāte. **A**bstrahiua. n. posset h̄i licz ipm obiectū nō attingere i se s̄ i similitudine picipata. beatitudo autē nūq̄ habet nisi ipm obiectū i se attingat imediāte. **E**x q̄b̄o verbis ex p̄sse p̄z q̄ ille doctor abstractiua ponit fieri p mediū creatū siue in medio creato. qz dicit in similitudine picipata. z ideo sequit̄ h̄ eum q̄ talis cognitio nō sit qd dicitur a pfecta. quia fm phos z theologos hec est d̄ntia inter effectū adequatū causē z nō adequatū. qz licet effectus adequatus causē ducat in cognitioz qd est causa. tñ effectus nō adequatus nō dicit in cognitionē quid est. sed solū in cognitioz nō ēēntie diuine. q̄ noticia abstractiua nūq̄ poterit ēē respectu essēntie diuine quidditatiua z pfecta.

Quantus ad secundum

dū articulū questionis videndū ē vtz habitus fidei infuse z intuitiua noticia patrie siml possunt manere. **E**t dico q̄ sic. qz non minus se compatiunt fides z clara visio q̄ lumen fidei z lumē gl̄ie. sed illa p̄nt simul stare. ergo z illa. **M**aior p̄z. qz q̄n̄ antecedentia sunt cōp̄sibilia: eoz d̄ntia se de necessitate compatiunt sed clara visio est sequēs ad lumen gl̄ie. z habitus fidei vel est idē quod lumē fidei vel necessario sequit̄ ad ipm. q̄ zc. **M**inor p̄z. qz illa sūt cōp̄sibilia q̄ nec materialē nec formalē ad inuicē h̄nt repugnātiā. s̄ illa duo lu-

mia nec h̄nt materialē repugnātiā sic due albedines respectu eiusdē sbiecti. qz illa lumina sūt eiusdē sp̄ci sp̄ aut d̄ntia. nō h̄nt materialē repugnātiā nec repugnāt formalr. qz repugnātiā formalr sp̄ innascit ex aliq̄ genere oppositōis. sed duo lumina nō opponunt̄ d̄ictorie nec p̄uatiue. qz vtrūq̄ dicit ens vere positū nec d̄ic. qz lumē lumen nō d̄iat sed tenebre **I**tes sicut fides contrariat infidelitatis. sic lumē fidei tenebre infidelitatis. sed vnū vni est contrariū. **N**ec opponit̄ relatiue sicut de se patz. qz relatiua sunt simul natura. z posita se p̄nūt z p̄mpra se p̄mūt. fides autē p̄cedit gloriā. **S**ed h̄ hanc veritatē pōt argui sic. **C**ontra **F**ides z scia non possunt stare simul. igit nec fides z clara visio poterūt stare simul. sequētia p̄z. qz fides z intuitiua visio magis vident̄ repugnare q̄ fides z scia. **S**ed antedē a multis p̄bat̄ multipl̄. **P**rimo sic. **E**uidens z nō euidens d̄dicunt. z p̄ sequēs in eodē respectu eiusdē se nō cōp̄tiant. sed de rōne scie est euidētia cū sit habit̄ remōstratiū. de rōne fidei est in euidētia. quia fides est credere qd nō vides. q̄ zc. **S**ed fides z opinio nō possunt simul stare. ergo nec fides z scia. consequētia p̄z. p̄bat̄ antedēns. qz de rōne opinionis est adherere cū formidine. de rōne fidei est adherere firmiter z sine omni formidine. ergo **P**ossibile nō assentire. z nō possibile nō assentire contradiunt. quia vna est de secūdo angulo modalū z alia de quarto. sed habēs fidem potest nō assentire. Quia vt ait Aug. cum cetera possit homo nolens credere nō potest nisi si voles. sed sciens nō potest nō assentire. cūz demonstratio ad generans sciam sit necessario concludēs. **N**ullū mediū compatiat̄ aliter extremoz fm suā p̄fectā naturā. sed fides est mediū inter sciam z opinionē. q̄ zc. **M**aior p̄z. qz fm ph̄m. v. ph̄icoz. medium compatiat̄ ad alterez extremoz habet rōem contrarij. z loznt̄ d̄itionē alterez extremoz. s̄ minorē ponit Dugo li. i. de sacramētis. **P**accidentia ordinata ad opposita z h̄nt se habentia ad ea illa sūt opposita z simul incōp̄sibilia. vt albedo z nigredo. quia ordinant̄ ad disgregare z congregare zc. sed fides z scia ordinant̄ ad non videre z videre. siue ad obscure videre z clare videre. ergo zc. **P**eadem potentia respectu eiusdē obiecti non potest simul esse p̄fecta z imp̄fecta. sed noticia fidei est imp̄fecta. scie s̄o est p̄fecta. q̄ zc. **S**icut impossibile est in eadem pre oculi simul ēē duas dispositōes respectu eiusdē obiecti. qz vna disponit̄

Questio III

ad dare videndum sicut aquila. et altera ad ob-
 scure videndum sicut noctua. Sic impossibile
 est etc. ¶ Fides facit adherere credibilibus
 8 alia adhesionem ¶ Ad idem arguitur sic. Per
 9 factum et imperfectum sunt idem genus non se co-
 patiunt in eodem. Sed scientia et fides distin-
 10 guuntur in genere assensus sicut perfectum et imper-
 factum. quia scientia facit assensum perfectum et fides
 imperfectum. ¶ Si fides et scientia stare simul
 tunc unus et idem intellectus inclinaretur in idem
 obiectum diuersis inclinationibus. quare vna ef-
 feret simpliciter perfectam. sequens est falsum. ergo et an-
 cedens. sequentia patet. probatur falsitas conse-
 quentis dupliciter. Primo quia impossibile est vnum
 et idem mobile in vnum et eundem terminum inclinari
 diuersis inclinationibus. nisi per tanto quod que-
 ritur illarum est imperfecta. Secundo quia licet idem
 intellectus diuersis demonstrationibus inclina-
 ri possit in eandem conclusionem. oportet tamen quod nul-
 la illarum sit potissima. quia si vna illarum esset potis-
 sima aggregatis omnibus causis illa omnes ali-
 as euacuaret. nec aliquam aliam secum compa-
 11 teret. sic etc. ¶ Sicut se habet opinio ad for-
 midinem. sic fides ad enigma. sed formido est
 de intrinseca ratione opinionis. propter quod
 non comparatur scientia secum in eodem intellectu
 respectu eiusdem obiecti. ergo enigma erit de in-
 12 trinseca et essentiali ratione fidei. ergo etc. ¶ Sed
 illa non concludunt. contra predictum autem arguo sic.
 Abstractiua et intuitiua congruo respectu eius-
 dem obiecti creati simul se comparant in eodem in-
 tellectu angelico. sed fides et scientia respectu eiusdem
 obiecti simul se comparari poterunt in eodem intellectu
 humano. contra per se. quia tota repugnancia fidei ad
 scientiam etiam videtur ab aduersariis est. quia fides
 concernit inevidentia. scientia vero euidentia.
 sed euidens et non euidens non magis videtur
 repugnare quam presens et non presens. Tu ergo ab-
 13 stractiua possit esse rei non presentis. quia abstra-
 hit ab esse et non esse. intuitiua vero concernat ne-
 cessario presentiam rei inuente. patet quod non maior
 est repugnancia fidei ad scientiam quam abstracti-
 ue ad intuitiuam. cum non magis repugnat cui
 datus et non euidens quam presens et non presens. An-
 cedens patet. quia angelus habet notitiam ab-
 14 stractiuam ipsius eclipsis vel cuiuscumque alteri-
 us rei antequam fiat. et postea huiusmodi reposita in
 actuali presentia. non amittit cognitionem illam ab-
 stractiuam per hoc quod ipsa tunc presentialiter posi-
 2 ta cognoscit intuitiue. quia tunc in angelo cade-
 ret obliuio peritiorum. quod est falsum. etc. ¶

ad idem arguitur quidam doctores sic. Rationes for-
 males fidei et scientie sunt impossibiles. sed et ipsa
 sunt impossibilia. contra per se. probatur autem. quia assen-
 tire propter auctorem dicitur esse de ratione fidei. et assen-
 tire propter demonstrationem esse de ratione scientie. sed si quis
 ab aliquo expropheto astrologo audiret quod luna est
 minor terra. et de hoc sibi credens. postea hoc
 idem percipet ratione. puta videret quod umbra ter-
 re quod in est minor quam terra. obumbrat siue eclis-
 psar totam lunam. et per consequens est maior quam luna
 habita huiusmodi euidenti noticia non ex hoc prode-
 ret fidem quam prius habuit. sed magis in ea
 firmaretur. ¶ Quod patet etiam ratione. quia quicquid
 quod sunt duo assensus eiusdem rationis. quicquid
 non repugnat vni nec alteri. sed assensus acquisi-
 tus per demonstrationem quod precedit fidei et auctori-
 tate. est eiusdem rationis cum assensu acquisito
 per demonstrationem sequentem auctoritate. et pri-
 mus non repugnat fidei. imo facit quod facilius cre-
 ditur dicitur auctoritati. ergo nec secundus.
 ¶ Et confirmatur. quia quicquid duo assensus sunt
 eiusdem rationis. id quod per se inclinatur in vnum
 per se non tollit alium. sed potius ipsum confirmat.
 sed demonstratio sequens vnam auctoritatem.
 et procedens aliam. facit quod in secunda auctoritate
 facilius creditur dicenti. quia naturaliter citius
 credimus dicitur illius cuius pristinam auctori-
 tatem euidens demonstratio est subsecuta. igitur
 demonstratio procedens auctoritatis fidem si-
 ue assensum non euacuat sed magis confirmat.
 ¶ Probabitur demonstratio alicuius conclusionis
 minus sepius Aristoteles induxit auctoritates
 ceterorum. quem modum etiam obseruat alij doctores
 tam catholici quam phisici. quod totum frustra fi-
 eret nisi fides ex auctoritate posset simul ma-
 nere cum euidenti scientia. Da oppositum tunc vel
 auctoritas sequens destrueret assensum demon-
 strationis prout quod est impossibile. vel nihil
 generaret in intellectu. tunc totaliter frustra et inu-
 15 tiliter adduceret. ¶ Ad primam quod probatur autem
 cedentis superius positi dico quod ad hoc quod aliqua
 sint contradictoria non sufficit quod sumantur respe-
 ctu eiusdem. sed etiam oportet quod sumantur in idem. licet
 igitur euidens secundum scientiam contradicat non euidenti
 secundum scientiam. euidens tamen secundum scientiam non repugnat in-
 euidenti secundum fidem. ¶ Etiam minor est falsa. quia huiusmodi
 certam scientiam adhuc apprehendens auctoritatem cui-
 16 pus per fidem adhaerit eide poterit post habitam
 scientiam firmiter adherere. et ideo inevidentia
 non est sic de intrinseca ratione fidei quod necessario
 euidentiam scientie excludat. etc. ¶ Ad secundam ne-
 17 go autem. quia licet opinio quantum ad id quod imper-
 fectio dicitur non possit simul stare cum fide. quia

Ad 1

Ad 2

Prologus

in ad substantiā habitus exclusā impfectiōe simul stat cū fide. **P**ropter qd̄ dicitur. uij. topico/ ruz q̄ fides ē opinio uehēns. **E**t sicut p̄batio deficit. qz̄ illud non ē de rōe opinionis qd̄ mi nuit̄ r̄ destruit̄ p̄ opinionē. nihil. n. minuit̄ id qd̄ est de sua ratione eētiali. sed q̄nto opinio maḡ inualecit̄ respectu alicui⁹ p̄clusionis. tā to maḡ formido minuit̄. **P**ropter qd̄ ait to/ eti⁹. **A**rgumētū ē rō rei dubie faciēs fides. **E**t appellat̄ ibi argumētū rationē topicā generā/ te opinionē. **O**p̄ opinio p̄firmat̄ fidē. q̄ pōt̄ stare cū ea. **A**ncedēs p̄bat. qz̄ videns ch̄stū mortuos suscitare. habet p̄babile argumētū. r̄ p̄ sequēs opinionē q̄ ipse sit deus r̄ menti/ ri non possit. quo posito confirmat̄ in eo artu/ culus trinitatis. qz̄ ch̄stus fecit mentionē de patre r̄ filio et sp̄sancto. **S**ciendū t̄n q̄ opinio dupl̄ potest p̄siderari. **U**no modo fm̄ q̄ opinās existimat̄ id de q̄ est opinio pos se aliter se habere. **E**t ut sic opinio nec potest simul stare cū fide nec cū scientiā. **E**t illo mō ait p̄hs. i. posterioz. q̄ idē hō non pōt̄ siml̄ de eodē h̄re scientiā r̄ opinionē. **A**lio modo acci pit̄ opinio fm̄ q̄ opinans p̄ mediūz p̄babile concludit̄ aliqd̄ sic esse. non actualiter atten/ dens utz̄ aliter vel non aliter possit se h̄re. **E**t sic opinio pōt̄ simul stare tā cū fide qz̄ cūz̄ sci/ entia. als. n. frustra **A**risto. sc̄pius adduxit̄ r̄ rationes p̄bables. postqz̄ adduxerat ad eādē **A**d 3 p̄clusionē rationes necessarias. **A**d terciū **A**d 4 dicendū q̄ possibile nō assentire r̄ nō possibi/ le nō assentire nō p̄dicūt nisi sumant̄ fm̄ euz̄ de h̄bitū. **A**d quartū dicendū q̄ duplex ē mediū. quoddā qd̄ s̄tualiter p̄cipiat̄ utrum/ qz̄ extremū. ut rubeū quod mediat̄ inter albū r̄ nigz̄. **A**liud est mediū large dictum. quod fm̄ vnā conditionē uenit̄ cū vno extremo. r̄ fm̄ aliā cum alio. sicut quāritas mediū di/ cit̄ inter substantiā r̄ qualitatē. uenit̄. n. cūz̄ substātia. qz̄ etiā diuina uirtute separata subij cit̄ q̄litati. uenit̄ cūz̄ qualitate. qz̄ sibi derel/ cta inheret̄ sube sicut r̄ qualitatē. **S**ic r̄ demō/ stratio. qz̄ mediat̄ inter syllogismū p̄babilē r̄ demonstratiōē p̄pter qd̄. habet. n. maiorem certitudinē qz̄ ratio p̄babil. r̄ minorē qz̄ demō/ stratio p̄pter qd̄. **E**t illo sc̄do mō sumēdo me diū maiorē falsā. qz̄ tale mediū non excludit̄ extrēa. ē t̄n illa maior aliq̄ mō uera de medio p̄mo mō dicto. **E**t qz̄ fides ē mediū int̄ sciam r̄ opinionē sc̄do mō r̄ nō p̄mo. q̄ ratio nō con/ cludit̄. **F**orte dicit̄ q̄ eodē mō poterit̄ m̄de ri ad sc̄daz̄ rationē factā p̄ henricū sup̄. q. ij. arti. i. **S**tud nō ualeat. qz̄ mediūz qd̄ ponit̄

Henric⁹ uidet̄ eē mediū p̄mo mō dictuz̄. qd̄ p̄z̄ p̄ exēplū aurore q̄ declarat̄ suū p̄positū. q̄a ibi ē mediū p̄pōnis seu p̄cipationis ubi me diū sic intendit̄ respectu vni⁹ extremi q̄ remie tit̄ respectu alteri⁹ extremi. sed sic ē de aurore. si cut̄ p̄z̄ p̄ reductionē quaz̄ ipsemet facit. q̄ r̄. **S**ed in p̄posito non ē sic. qz̄ p̄ accessum fides ad scientiā opinio non rebiturā. s̄z̄ magis for/ tificatur. **A**d quātū dicendū q̄ minor nō est uera. **A**d p̄bationē dico q̄ clare r̄ obscure uidere in eodē genere cognitionis sūt opposi/ ta. nō autē i alio r̄ alio sicut ē i p̄posito. qd̄ p̄z̄. qz̄ clara noticia r̄z̄ i uerbo r̄ obscura i p̄prio genere non repugnāt. **A**d. vi. dicendū q̄ idē s̄bictū pōt̄ eē simul p̄fectū r̄ imp̄fectū fm̄ di/ uersa r̄ desparata accidētia. idē. n. pomuz̄ p̄t esse siml̄ p̄fecte rubeū r̄ imp̄fecte dulce. r̄ sic maior non ē uera. r̄ sicut minor deficit. qz̄ intellectus p̄t dici p̄fectus tā fm̄ fidē qz̄ fm̄ scientiā. qz̄ et fides p̄fecte p̄ficiat̄ mō fidei. et sc̄ia modo sc̄ie. **A**d. vij. dicendū q̄ illa similitudo non eadē p̄/ positū. qz̄ ille dispōnes oculoꝝ essent̄ eiuidēz̄ s̄p̄ciei. r̄ iō h̄rent̄ repugnātiā materialē r̄ sil̄ i eodē s̄bictō esse nō possent̄. non autē sic est de fide r̄ scientiā. ut patet p̄ iā dicta. **A**d octa uū dicendū q̄ ly solū uel tenet se ex parte fidei ut sit sensus q̄ fides quātū est de se nō habet aliunde vn̄ faciāt assensum nisi p̄ auctē. et sic maior aliquo modo ē uera. uel se tenet ex pre/ habētis fidē. ut sit sensus q̄ habēs fidē nō pos sit aliter adherere nisi p̄ auctoritatē. r̄ sic ē fal/ sa. **A**d nonū dicendū q̄ maior nō ē uera. q̄a rubeū r̄ dulce sunt eiuidē generis etiā p̄pin qui r̄ subalterni. r̄ tamē idēz̄ potest esse p̄fecte rubeū r̄ imp̄fecte dulce. si autē p̄ idē genus in telligis eandē s̄p̄ciei. tūc minor est falsa. qz̄ as/ sensus fidei et assensus scientie differūt s̄p̄cie sicut r̄ fides r̄ scientia. qz̄ in p̄ se ordinat̄ non potest esse maior d̄ntia in causis qz̄ in causa/ tis. **A**d. x. dicendū q̄ p̄ns non ē falsuz̄. am/ be. n. p̄batōes falsū assumūt. **P**rima qz̄ nihil obstat idē mobile sil̄ h̄re p̄fectā r̄ imp̄fectam in inclinationē respectu t̄n diuersoz̄. sicut idēz̄ plumbū pōt̄ habere p̄fectā inclinationē ad de/ scendendū deorsū rōne siue grauitatis cum sit q̄si grauissimū metalloꝝ. r̄ vnūqz̄ qz̄ q̄nto q̄ ui⁹ tato p̄fecti⁹ inclināf̄ ad terminū q̄ est deorsū. eadē t̄n plūto p̄ respectu eiuidē termini p̄p̄/ tere inclinatio imp̄fecta rōe figure. puta si sit late figure. qz̄ ut testat̄ p̄hus in p̄ficiis. figu/ ra lata retardat̄ moruz̄. **S**c̄do deficit sc̄da p̄batio. qz̄ vnū r̄ idē p̄t eē cā r̄ causatū. ut p̄z̄ h̄. in ep̄aphice. **D**ato igit̄ q̄ talis res inq̄ntuz̄

Ad 5

Ad 6

Ad 7

Ad 8

Ad 9

Ad 10

Ad 3

Ad 4

Questio III

est causata demonstret p omnes suas causas. r p sequens potissime r a priori. dicere q ea de res inqstū ē cā nō possit notificari r tē mō stran a posteriori demonstratōe. qz esset quasi

Ad 11

ignozare scientiā libri posterior. **Ad. xi.** dicendū q minor triplē deficit. Primo qz vt patuit formido nō ē de intrinseca rōne opimo/nis. nō. n. distinguit opinio a scia p formidū nē. vel fides p incontinentiā. sed distinguunt ab inuicē. qz scia innascit p rōem necessariāz opinio p pbabiles. fides p auctoritatem.

Ad 1

Sed qz qn opinio auget formido diminitur. Tercio qz opinio ē quidā habit⁹ positiv⁹ formido aut est qd p uatiū. **Das** aut tres instantias videntes aliquo mō illi quozū est ratio iam dicta nitunt eos tollere quantū posunt. **Ad** pūmū igitur dicunt qz coipso qz facit adherere p medium pbabile. sequit nec cessano qz illa adhesio sit incerta r formidolosa. **Sed** illud nō valet. qz illa formido nō inest opinātis intellectui ratione pbabilitat⁹ ipsius opinionis pēile. sed rōne carētie habitus sciētifici vel fidei qz faciūt firmiter adherere. **Un** formido nō solū non est de intrinseca rōne opinionis. sed nec etiā pēilez p se sequitur ad positionē opinōis. s^z p se sequit ad p uatōz sine carētiā scie vel alteri⁹ hie⁹ p se facientis firmiter adherere. cui⁹ manifestū signū esse pōt. qz dato qz intellectus nō hret opinio nē respectu alicui⁹ conclusiois. nō ppter h⁹ m⁹ norē pateret formidū adherēdi. duz tūmō carcat scētia r alijs habitibus faciētibz firmiter adherere. **De** intrinseca igitur rōne opinionis nō ē nisi qz faciat pbabiliter adherere. formido aut ē sibi qd extrinsecū. qz aduenit intellectui opinātis rōe carētie habitūz p dicto rū. ppter qd illis habitibz posit⁹ tollit ipsa formido etiā opinione pmanēte. **Ad** scōm dicūt qz augmētū adueniēs opinōi cū diminutione formidū nō pperit ei fm qz opinio sed fm qz est via in scientiā vel fidem. **Sed** illud bñ volo recū. cū hac tamē additione qz si cut opinōi⁹ uenit diminuta formido nō vt opinio est: sed vt via in scientiā. sic etiā magna formido r qlibet alia formido sibi conueniet. nō vt ē opinio: sed vt ē via in habit⁹ sup dictos. qz formido magna sibi ueniet vt est via longa multū distans a scia. formido pua vt ē via breuis modicū distās a scia. medio/cris vt medio/cris. r sic de alijs. **Et** ex hoc aparet qz nulla formido opinioni erit eētialis r intrinseca. qz nulla sibi ueniet vt opinio est

Ad 2

Ad terciū dicit qz illa instātia pcedit ex fal

Ad 3

sa imaginatōe. putat. n. qz formido sit quedā priuatio annexa opinioni. vl enigma sit quedā priuatio annexa fidei. sic aut nō est. s^z formido i opinione ē ipsamet opinio. qz nihil aliud ē eētialiter qz habit⁹ formidolosis. r eodē mō de enigmatē r fide. qz si enigma ē priuatio annexa fidei. tūc lumē fidei possz transferri ab eē enigmatico ad esse clarz. qz subiectū pōt trāsseri a priuatiōe. r sic lumē fidei ēē lūmē glie. r pari rōne lumē glie possz transferri a sua claritate ad obscuritatē fidei. qz subiectū potest transferri ab hitu i priuatiōe. **Sz** nec illud valet. qz talis priuatio nō fundat i lumine fidei. sed fundat i intellectu hois habitis fidē. et iō non sequit qz lumē fidei possit trāsseri i lumis glie claritatē. vel eōuerso lumē glie in enigma fidei. sed bñ seqt qz de dās aptā visionē siue lumen glie tollit ab intellectu hōi tenebrā siue enigma vel priuatiōe. **Et** itez si deus auferret lumē glie. hōi intellectus subijceret talē tenebre. put pmo. manēte ip lumine glie fm sūā subām pmutus non mutato. **P**er p dicitā etiā p⁹ qliter sit rōndē dū ad aliqs sanctorz auctoz qz p dicitē conclusiōi vident repugnare. puta cū d⁹ p Aug⁹. fides est credere quod nō vides. **Et** Grego. fides nō habet meritū vbi rō humana pcedit expimentū. **Et** ad Heb. xi. dr qz fides est substantia sperandaz rez argumentū nō apparentiū. vbi dicit glo. Sic de visis non est fides. sed agnitio. qd aut credit nō videt. **Nā** r Thomas cui dicitū ē. Quia vidisti me thoma credidisti. nō hoc credidit qd vidit. sed aliud vidit aliud credidit. vidit. n. hōiem s^z credidit deū. **U**tr. i. ad Ro. xij. **A** parte credim⁹: r ex pre pphetamus. cū aut venerit quod pfectū est: euacuabit quod ex pre est. **Ad** p mū dico qz p hoc vult Aug. qz verā fidem in via habere possumus sine apra visioe. sed qz fides nō possit simul esse cū habitu scie mediante qz licz nō mediāte fide possit intellect⁹ dicere clarā visionē. hoc nō habes p verba Aug. **Ad** secundū p⁹ qz in patria nō meremur. **Ad** terciū dicendū qz tā apls qz glo. loquūt de si/te. put ē in viatore r de facto. s^z nō put ē in cōphensore vel etiā de possibili i viatore. qz vt supra patuit clara visio de potentia dei absoluta possz cōicari viatori. qz facto tal⁹ viator nō pderet de necessitate habitū fidei sic nec mō in patria. **Ad** qrtū dicit qdā qz euacuabit qz tū ad id qd ē impfectōis. tū manet qz tū ad sbaz r pfectionē. **Sed** nisi aliud dicat. tunc nō apparet quō fides magis euacuēt qz caritas.

Ad auctes

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Prologus

Opi. ppa

sed dñs ē falsum. g. r. añs. pñtia pz. pto falsi/ sitatē dñtis. qz de eisdē virtutibz de quibz hō hz sciam q̄ vere r simplr dicit practica. habet angelus sciam que vere r simplr dicit speculatiua. **D**ico g. cū pho q̄ a fine d̄z fieri h̄mōi denominatio. Phus. n. ij. methaphice r. vi. volens pbare q̄ prima phiā sit simplr speculatiua sine denominari debeat speculatiua. vti ē h̄ medio. q̄ finis speculatiue ē veritas. practice p̄o opus. sup q̄ verty aut cōmētor. q̄ fmo Arist. hic ē manifest. sed planū ē q̄ si magis p̄prie sciētia diceret practica vel speculatiua ab obiecto q̄ a fine. q̄ sermo Arist. nō ēēt manifest. qz talis pbatio nō ēēt p̄ cam p̄prie.

2 **P**si sciā non denominaret a fine. tūc eadē sciētia nō possz dici practica r speculatiua fm qd̄ ab alio r alio sciēte in aliū r in aliū finem referret. Sed p̄sequens est falsum. qz etiā illi qui sūt de p̄ma opinione habēt dicere. q̄ si q̄s de opabili non intēderet nisi cognoscere. eius sciētia q̄uis esset de opabili tñ ēēt speculatiua r eōuerso si de speculabili non intēderet nisi opus aut vtilitatē. et sciā esset practica.

3 **P**si sciā non denominaret a fine. tūc eadē sciētia nō possz dici practica r speculatiua fm qd̄ ab alio r alio sciēte in aliū r in aliū finem referret. Sed p̄sequens est falsum. qz etiā illi qui sūt de p̄ma opinione habēt dicere. q̄ si q̄s de opabili non intēderet nisi cognoscere. eius sciētia q̄uis esset de opabili tñ ēēt speculatiua r eōuerso si de speculabili non intēderet nisi opus aut vtilitatē. et sciā esset practica.

4 **P**si sciā non denominaret a fine. tūc eadē sciētia nō possz dici practica r speculatiua fm qd̄ ab alio r alio sciēte in aliū r in aliū finem referret. Sed p̄sequens est falsum. qz etiā illi qui sūt de p̄ma opinione habēt dicere. q̄ si q̄s de opabili non intēderet nisi cognoscere. eius sciētia q̄uis esset de opabili tñ ēēt speculatiua r eōuerso si de speculabili non intēderet nisi opus aut vtilitatē. et sciā esset practica.

5 **P**si sciā non denominaret a fine. tūc eadē sciētia nō possz dici practica r speculatiua fm qd̄ ab alio r alio sciēte in aliū r in aliū finem referret. Sed p̄sequens est falsum. qz etiā illi qui sūt de p̄ma opinione habēt dicere. q̄ si q̄s de opabili non intēderet nisi cognoscere. eius sciētia q̄uis esset de opabili tñ ēēt speculatiua r eōuerso si de speculabili non intēderet nisi opus aut vtilitatē. et sciā esset practica.

6 **P**si sciā non denominaret a fine. tūc eadē sciētia nō possz dici practica r speculatiua fm qd̄ ab alio r alio sciēte in aliū r in aliū finem referret. Sed p̄sequens est falsum. qz etiā illi qui sūt de p̄ma opinione habēt dicere. q̄ si q̄s de opabili non intēderet nisi cognoscere. eius sciētia q̄uis esset de opabili tñ ēēt speculatiua r eōuerso si de speculabili non intēderet nisi opus aut vtilitatē. et sciā esset practica.

7 **P**si sciā non denominaret a fine. tūc eadē sciētia nō possz dici practica r speculatiua fm qd̄ ab alio r alio sciēte in aliū r in aliū finem referret. Sed p̄sequens est falsum. qz etiā illi qui sūt de p̄ma opinione habēt dicere. q̄ si q̄s de opabili non intēderet nisi cognoscere. eius sciētia q̄uis esset de opabili tñ ēēt speculatiua r eōuerso si de speculabili non intēderet nisi opus aut vtilitatē. et sciā esset practica.

salitatē obiecti cū sit de genere cause efficiētis. r tamē nō potest sciētia absolui ab intentione finis. quia si nō intēderet speculationē. tunc nō esset speculatiua. si nō opus tunc nō esset practica. **N**ec obstat si dicit q̄ q̄uis p̄ de/ um possit absolui ab obiecto vt habet rationē efficiētis. nō tamen vt habet rationē terminātis. sicut. n. nō esset speculatiua nisi intēderet speculationē. sic nō ēēt speculatiua nisi terminaret ad obiectū speculabile. **N**ō valet. qz habitus fm totā suā entitatē p̄existit termino. nec obiectū ē cā habitus fm q̄ terminat. g. a tota cālitate obiecti habitus p̄t absolui.

8 **P** qd̄ fm sui exigentiā determinat oēs alias cas ab illo p̄ncipalr d̄z fieri denotatio. sed finis ē h̄mōi. g. r. c. Maior nota. minorē ponit linco. i. posterior d̄z. q̄ fm exigentiā finis cetera habēt moderari r mensurari. **E**t si q̄n qz inueniunt aliquę auctoritates sonātes in oppositū. omnes sic debēt intelligi q̄ licet aliq̄ mō scie distinguant r denotent ab obiectis. p̄ lecti r p̄ncipalr h̄ fieri d̄z a fine. qz aut finis cā p̄dictā distinctionē r denotationē vt acq̄situs. vel vt cognit. vel vt intētus. **N**ō p̄mo mō. qz sic ē posterior habitu. posterior aut nō ē cā prioris. **N**ec scdo mō. qz tūc sequit̄ oppositū et qd̄ intēdis. qz finis vt cognitus habet rōem obiecti. r sic denotatio fieret ab obiecto. **N**ec tercio mō. qz vt ē intētus nō dum est. et p̄ dñs nullam causalitatē h̄re potest. **D**ic possit dici q̄ distinctio hec ē insufficientis. qz nec sic nec sic. sed finis ē cā illi distinctiois r denotatiois inq̄tū determinat obiectū ad causandū habitū iuxta exigentiā ipsius finis.

Item dices quō determinabit cū nō dū sit **V**er est q̄ hic est difficultas singularis quā dñs concedente circa principū. secūdi diffi- sius intēdo p̄tractare. Quātū tamen ad p̄ns dico breuiter me expediendo. q̄ q̄uis ille finis qui dicit̄ determinare obiectū. non sit extra intellectū. est tamē aliū finis fm cui⁹ ex- gentiam desiderū istius finis in nobis deter- minat. q̄ determinatōe facta r terminat obiectū ad candū h̄itū q̄ mediāte talē finē seq̄ poterit m. r̄bi grā. **D**ato. n. q̄ nō sit speculatio q̄ ē fi- nis scie speculatiue. ē tñ ip̄e hō tanq̄ finis p̄nci- palior fm ē exigentiā determinat i nob q̄lis de- beat esse speculatio. r p̄ dñs q̄le obiectū specu- labile p̄ncipiās h̄mōi habitū p̄ quē talē finē p̄sequimur. **P**ossz etiā dici ad illd̄ argumētū q̄ finis inq̄tū intētus ē. ē causa p̄dicte deno- minatiois r p̄distinctiois. **E**t ad pbatoz dicit̄

Instantia

Solutio

Instantia

Solutio

Instantia

Alia solio

Ad 1 sicut ia dictu est. Ad pmu igr in triu ddm q maior e vera fm q trahit spem z entitatez. Et ad minoz dico q obiectu nec habitu nec actu specificat nisi i ordine ad fin e. si. n. obiectu absolueret a calitate finis. tunc nec actu nec hitu specificat. intm. n. specificat in qtu mo uel a fine. z qz ppter qd vniqdqz tale z illud magis. igit illa ro magis arguit oppositu illius qd intedebat qz ppositu. Et p id e pz ad alia duo. qz sicut lignu no diceretur album a pictore vel albificate. dato q ab ipso pictore causaret albedo. sed dr albus ipia albedine. sic scientia no debet dici speculatiua ab ipso obiecto sed ab ipsa speculatione. z eode mo dicens du e de simbo aliaz sciarum.

Ad 2 73

Articul 2

Quantuz ad secun

du articulu. qd sit pprie finis theologie. Dicenduz q dilectio dei siue affectio est pprius finis nostre theologie. qz oia q p se considerant i theologia nra: vel sunt vnbilia vel fruibilia. sed hec omia vel sunt amabilia. vel sunt diligibilia. ergo dilectio in tota sacra scriptura intendit tanqz finis. Ad hoc est nobis comunicata scriptura sacra vt nos spualiter coniungat deo. ergo maxime z finaliter id intedit theologia p quod maxime z intime vnimur deo. sed hoc e dei dilectio. ergo zc. Maior pz p doctores. minor pbat. qz omis iunctio creature rationalis ad deuz e intellectuz vel p voluntate. sed pfectus vnimur deo p voluntate qz p intellectuz. no. n. est status in apphensi one intellectus nisi cu fuerit quies in affectio ne volutatis. z quicqd sit in patria saltem in via intimus diligimus qz intelligamus. qa intrat amor vbi foris stat scientia. vt ait Hugo super angelica hierar. vi. ca. Ad id est p se finis theologie p quod p se z imediate ad eternam beatitudinem ordinamur. sed h est dei dilectio. qz zc. Maior pz p. b. Aug. xiiij. de tri. c. i. vbi vult q no omnia q sciri pnt huic scientie attribuenda sunt. sed solum ea quibus fides saluberrima q ad vera beatitudinem ducit. gignit. nutrit. defendit z roborat. Minor pz p aplm. i. ad Cor. xiiij. qz vt ibi pz. nec speculatio nec opatio sed sola caritas valet p se ad beatitudinem consequenda. oia autem alia median te caritate valet. z sine ipsa nihil nobis pstat. An qtu ad speculatione ait ibi apls. Si habuero pphetia z nouerim mysteria omnia z omne sciam. z habuero omne fide ita vt moras transfera. caritate no habeam nihil sum.

Quantu ad opatione ait ibide. Si distribuero omnes facultates meas paupibus. z tradidero corpus meum ita vt ardeat. caritate autem no habuero nihil mihi pdest. Quis alia qua scientia habeat plures fines. ille tamen est eius pncipalis ad que omnes alij fines ordinant. sed hmoi e charitas i nostra theologia qz zc. Maior pz. minor pz. qz licet in aliq pte ita intendat speculatio q no intendit ope ratio. z in alia pte econuerso ita intendat ope ratio q no speculatio. vndiqz tñ intendit dilectio. ita qz speculatio qz opatio ordinatur ad hunc finem qui est dilectio siue affectio. Propter qd ait Grego. sup Ezech. omel. xxi. q nullus est locus sacre scripture qui ita frigidus apparcat quo ad sensum fralem. si tamen pulset p sensum spualem qui no appareat ignitus. Et id e pz p btm Aug. in d lau de caritatis. vbi post multa dicta ad illud ppositu concludit sic. Si igit no vacat omnes sacras paginas pscrutari. omia inuoluta sermoni euoluere. oia secreta scripturarum apire z penetrare. tene caritate. z ita tenebis quod ibi didicisti. tenebis etia quod non didicisti. in eo quod i scripturis intelligis caritas parz. in eo qd no intelligis caritas latet. Et sequit ibidez. Ille igit tenet z quod patet z qd latet in diuinis sermonibus qui caritate seruat in moribus. P. i. de doctrina xpiana ait aug. 7 Omniu igit que pdicta sunt ex quo de rebus tractauimus hec summa e vt intelligat legis omnium diuinaz scripturarum plenitudo. et si nis esse dilectio rei qua fruenduz est. z rei que nobiscu ea re frui pot. Tre apls. i. ad Thy mo. x. ait. Fins pcepti est caritas. Item summus doctor theologie dñs ih̄s christus Matth. xxij. ait. In his duobus mandatis tota lex pendet z pphete. Et loquit de mada/tis dilectionis dei z pximi. qz zc. Contra iaz 8 Contra dicta veritate multi multipliciter arguunt. alij qui directe. aliqui indirecte. Directe sic. Si dilectio eēt finis theologie. v' esset finis intri secus vel extrinsecus. No intrinsecus. qa finis intrinsec' cuiuslibet habit' e opatio elicita fm illu habituz. sed actus dilectiois no elicif a theologia sed ab habitu caritatis. Nec extrinsecus. qz a fine extrinsec' habitus denotatur sicut scia medicine dicit sanatiua a sanitate. sed theologia vt ipsi pbant no tenominat ab amore. qz sic se habet actus ad actu sicut obiectu ad obiectu. sed obiectu vni' potētie no tenominat obiectu alteri' potētie nisi p accidens. sicut albu dicit dulce p accidens. q nec actus

4

5

6

7

8

9

Contra

Prologus

vnus potentie tenominabit actū. nec p cose
quens habitū alterius potētie. cū igit dilectō
sit volūtaris. theologia autē ipsius intellect⁹
2 **¶** **¶** habituū specie differentiū nec pōt
esse vnus finis p prius r p se. q̄nis eorūz pōt
sit esse vnus finis p̄mūnis. sed theologia r ca
ritas specie differūt. ergo dilectio cū sit p pri⁹
finis caritatis nō potest eē p prius theologie
3 **¶** **¶** finis cōis ois scie nō est p prius theolo
gie. sed dilectio est finis omnis scientie tā spe
culatiue q̄z practice. De speculatiue pater. qz
finis speculatiue ē felicitas. vt de dicit. x. ethi
cor. que quidē felicitas cōsistit nō solū in spe
culatione. sed etiā in delectatione. r p se q̄nis
in amore r dilectōe. Iuxta qd dicit eodē. iij.
Habet autē p̄ha āmirabiles delectatiōes sin
ceritate. firmitate r puritate. sed delectatio vi
det esse finis cuiuslibet opatōis quā d̄sequit.
De practice s̄līr p̄z. qz tota scia moral ad hūc
finē videt ordinari vt affectus homis debite
dirigat. r vnūquodqz rōnabiliter appetatur
Omnis aut appetitus amor quidā est. sic ait
Aug. xij. de ciui. dei. ergo r practica ordinat
ad amorem. **¶** **¶** impossibile est p priū finez
4 alicuius habitus inesse nō habenti talē habi
tum. impossibile. n. est q̄ aliquis sit felix qui
caret virtute. s̄z multi habēt caritatē r dilecti
onē caritēs habitū theologie. **¶** **¶** nul
lus habitus pfecte pōt alicui inesse q̄ caret p
prio sine illius habitus. sed aliq̄s carens dile
ctione pōt scire theologiā viatoris r nō mi
nus pfecte q̄z etiā vnus qui habet habitū ca
5 ritatis. **¶** **¶** p prius finis vnus cuiusqz
habituū ē p prius act⁹ elicit⁹ fm illū habitū. s̄z ha
bit⁹ theologie nō elicit actum dilectōis. **¶** **¶**
maior p̄z p̄ cōmētatorē. ix. meth. vbi sic ait. en
tia puenit in h̄ q̄ p̄plemētū r pfectō cuiusli
bet h̄it⁹ r potētie p̄sistit i actu p̄prio tāqz i fine
6 r idē cōmētator. ij. celi r mdi ait. q̄ omē habēs
actionē agit p̄pter suam actionē. **¶** **¶** si dile
ctio esset finis theologie. deus nō eēt s̄biectus
in ea sub rōne veritatis. p̄is est falsum. **¶** **¶** ans.
p̄ntia p̄z. qz cū rō s̄biecti sumat in ordine ad
finē. si dilectio esset finis theologie. tūc ei⁹ sub
iectus nō pōt esse deus vt deus. sed deus vt
dilectus vel diligibilis. modus. n. considerā
di s̄biectū non excedit p̄priū finem. falsita
tem p̄sequentiū pbant multis ratiōibz quas
obmitto. qz supius eas adduxi cum tractaui
de s̄biectō istius sciētie. **¶** **¶** Sed illa nō ifrin
gunt supradictā veritatē. qz id quo potissime
r p̄fectissime attingit obiectū cuiuscunqz ha
bitus. videt esse finis sū⁹ p se r p prius. s̄z di

Contra ista

lectione obiectū theologie attingit potissime
r p̄fectissime. **¶** **¶** Maior p̄z. qz in hoc stare
videt p̄fectio finalis cuiuslibet habit⁹. q̄ suū
obiectū p̄fectissime attingat. Propter h. n. spe
culatio ē finis speculatiue scie. qz speculabile vt
speculabile qd ē suū p̄priū s̄biectū potissime
attingit ipa speculatiōe. S̄z minorē intēdo p
bare i p̄ma di. p̄mi libri. r circa finē q̄rti libri
igit ad p̄is ipsā subpono. **¶** **¶** Ad p̄mū igit di
cendū q̄ ē finis extrinsec⁹. **¶** **¶** Ad p̄batōem dico
q̄ nō solū denotat habit⁹ ab actu quem elicit:
sed etiā ab actu ad quem p se ordinat. Et rō
nō est simile de obiecto ad obiectū sicut de ha
bitu ad habitū. nisi accipiant talia obiecta q̄
rum vnū p se ordinat ad aliud. nūc autē licet
theologia actum amoris nō eliciat p se. tamē
intendit amorē. r p se in ipsū ordinat. **¶** **¶** Ad
secundū dicendū q̄ duplex est modus ip̄s⁹
finis. qz vno mō dicit finis quo. r ille ē intrin
secus. r illo modo finis habitus est actus ab
eo immediate elicitus. Alio modo dicit finis
cuius. r ille ē extrinsecus. pura id gratia cui⁹
agens agit. sine id quod p actionē suā agens
p̄sequi pponit. **¶** **¶** Ad maiorē q̄ dicendū q̄ vera
est loquedo de fine fm eundē modū finis. s̄z
fm aliū r aliū modū nihil repugnat qm idēz
pōt esse finis p prius habitū specie differē
tiū. r sic est in p̄posito. qz idē actus dilectōis
qui est finis caritatis quo r intrinsecus. est fi
nis theologie cui⁹ r extrinsec⁹. **¶** **¶** Hanc disticti
onē finis quo r cui⁹ p̄sumus colligere ex di
ctis Aristo. in. iij. de ania. r. ij. phicoz. **¶** **¶** Ad
terciū dicendū ad maiorē. qz idē eodē mō sum
ptū nō potest esse cōis finis omnis scie r p̄pri
us vnus. r sub hoc sensu minor pōt nega
ri. m̄ p̄pter p̄batōes est aduertēdū q̄ delecta
tio p̄sequēs cognitionē ē duplex. **¶** **¶** Una q̄ co
gnoscens aliquā rē delectat in ipsa cognitōe.
sicut cognoscens triangulū delectat in cogni
tione trianguli. **¶** **¶** Alia qua delectat in re ipsa co
gnita fm se. r nō solū ratione cognitōis. **¶** **¶** Pri
ma delectatio nō habet rōnem finis nisi inq̄z
tum sibi adiungit scda. sed scda q̄nqz h̄z rōez
finis etiā respectu speculatiōis. p̄pter hoc em
q̄nqz speculamur. qz in ipsa re speculata dele
ctamur. **¶** **¶** Igit p̄ma nō denotat sciaz. nec tra
hit ipsam extra genus speculatiōis. **¶** **¶** Scda
cū sit finis scie pōt sciam denotare. **¶** **¶** Prima
pōt repiri in omi cognitōe q̄ntūlibet specula
tiua. sed scda p̄ncipalr r p se sola theologia.
Et eodē mō q̄ ad h̄ dicendū ē de dilectōe sicut
de delectatiōe. Et cū addit de felicitate. dico q̄
felicitas speculans vt speculans est cōsistit in

Solutio.
Ad 1

Ad 2

Ad 3

ipsa speculatione magis pprie q̄ in re specu-
lata fm se. cū speculatiue vt speculatiua est fi-
nis pprius sit ipsa speculatio. Etiam cū dici-
tur q̄ delectatio est finis cuiuslibet opationis
quā p̄sequit. Dico q̄ nō est vez loq̄ndo de p̄-
ma delectatōe iā dicta. nisi inq̄stū illa prima
h̄z adiunctā sc̄dam. ita q̄ speculatio sit p̄pter
delectatōis rei cognite 7 p̄pter delectatōis quā
h̄z speculās siue quam p̄sequit in re cognita.

Ad sc̄dam probationē posset dici q̄ moralis
phia ordinat ad amorem creature. theologia
autē p̄ncipaliter ordinat ad amorem dei. Et
illud p̄t calumniari. qz moralis sc̄ia fm tullii
7 andronicū p̄ncipaliter ordinat ad cultū dei
7 p̄ns ad amorem dei. Quia dicit Aug. iij. de
cui. dei. c. iij. q̄ verus dei cultus est vera dei di-
lectio. Rñ. q̄ moralis scientia p̄ virtutem
quā phi appellauerunt religionez facit ad dei
cultū ex debito iusticie. Propter qd̄ tā Tullius
q̄ andronicus posuerunt talē virtutē esse
speciē iusticie. qz p̄ eam colit deus et virtutem iu-
sticie p̄pter impensa bñficiā. sed theologia fa-
cit ad dei cultum pprie ex amore. Et si ad
huc instares q̄ phi posuerunt deū esse vltimū
finem 7 summū bonū. 7 p̄ cōsequēs maxime
amandū. Item bñfactori nō solum debet
obsequiū sed etiā amor. Respondeo ad vtrū
q̄ simul q̄ bñ concludūt d̄ amore naturali. s̄z
pprius finis theologie ē amor sup̄naturalis.

Instantia

Solutio.

Instantia

Solutio

Ad 4 7 5

Ad 6

Ad 7

Contra in
directe sic.

Et ideo p̄ totā illā rationē equiuocat de amo-
re 7 dilectione. 7 p̄ p̄sequens equiuocat etiā
de delectatione inde p̄sequere. Ad q̄rtū et
ad q̄ntū dicendū. q̄ bñ concludūt de fine intrin-
seco qui dicit finis quo. nō autē de fine extrin-
seco qui dicit finis cui. sanitas. n. cū sit finis
extrinsecus medicine. potest alicui inesse p̄ na-
ture bñficiū cui non inest medicina. 7 eouer-
so ars medicine p̄t alicui inesse cui tñ nō in-
est sanitas. Opatio etiā bona 7 virtuosa q̄ est
finis extrinsecus scientie moralis p̄t alicui
in esse cui nō inest sc̄tia moralis. 7 eouer-
so aliquis potest h̄re sc̄tiā moralē qui tamē
viciose agit. Ad sextū dicendū q̄ maior nō
est vera. qz praxis vel opatio non est pprius
actus scientie moralis. nec etiā ē in eadē potē-
tiā cū h̄mōi sc̄ia. 7 tñ est pprius finis illi sc̄iē-
tie. Auctes autē posse in probatōe 7 quecun-
qz alie istis consiles. omēs intelligēde sunt de
fine quo 7 intrinseco. nō autē de fine cuius 7 ex-
trinseco. Ad septimū dicendū q̄ p̄sequens
non ē falsum. Ad probatōes autē n̄sum ē su-
p̄ius vbi probabat q̄ de nō est subiectū the-
ologie sub rōne absoluta. ḡ rē. Sedo ex di-

ctis aliquoz arguit contra p̄dictā veritatē in-
directe sic. Fides 7 theologia sunt cēntialiter
vnus habitus. ḡ dilectio nō est finis imme-
diatus theologie. cōtia p̄z. qz illa q̄ sunt vn-
us habitus cēntialiter eoz debet esse vnus finis
immediatus. sed finis immediatus fidei nō
est dilectio. cū in fide nō subiciat deus in or-
dine ad dilectionē. sed est subiectū fidei ipse
deus sub ratōe prime veritatis. Añs probat
multip̄r. P̄mo sic. Sicut se habet pru-
dentia in moralibus. sic fides in theologie 7
sup̄naturalibus. sed in moralibus vnus habi-
tus prudentie sufficit respectu finis et eoz que
sunt ad finem. ḡ vnus habitus in sup̄natu-
ralibus sufficit respectu articulozū fidei q̄ vt sic
dicit fides. 7 respectu cōclusionū que ex talibus
articulis deducunt. vt sic est ipsa theologia

ph̄s. vi. ethicoz enumerat hos habitus
intellectuales. s̄ intellectū. scientiā. sapiā. ar-
tē. prudentiā 7 fidē. Et addunt q̄nq̄s opinio
7 suspitio. Cū ḡ theologia sit h̄re intellectus
alio. oportet q̄ sit aliquis habitus p̄dictoz.
sed nō potest dici intellectus. qz intellectus ē
habitus p̄ncipioz q̄ immediate se offerūt in-
tellectui. cū sint quasi ianua i domo quā nul-
lus ignorat. vt p̄z. ij. metaphice. Nec scien-
tia. cū theologia nō sit remōstratiua. Nec sa-
piētia. Quia sapiā ē intellectus 7 sc̄ia nobilissi-
moz natura. vt d̄. vi. ethicoz. s̄ vt iā paruit
theologia nec ē intellectus nec sc̄ia. Nec ars
vel prudentia. qz ars et prudentia sunt circa
p̄tingentia. theologia autē est circa summe ne-
cessaria. Nec opinio vel suspitio. qz hec adhe-
rēt suis cōclusionibz cū formidine. sed theolo-
gus adheret sine formidine. als theologia fa-
ceret fidelē infidelē. cū de ratione simplicitis fi-
dei sit sine formidine adherere. Illi habi-

tus quoz ratio formalis cognoscēdi ē eadez
sunt realiter 7 cēntialiter idē. sed fides 7 theo-
logia sunt h̄mōi. qz de rōne formali tam fidei
q̄ theologie est q̄ tendāt in obiectū enigma-
tice 7 obicure. P̄ theologicus habitus nec
p̄t esse inferior: fide nec sup̄ior. ḡ erit idē qd̄
fides. cōtia p̄z. probat añcedēs. qz si esset in-
ferior: tunc in studio theologie iremus de no-
bilitoz ad ignobilius. Nec sup̄ior. quia habi-
tus cōclusionū nō est notior habitu p̄ncipio-
roz. sed p̄ncipia theologie sunt articuli fidei.
vt sup̄ius ē p̄batū. P̄ Jo. xx. d̄. Nec autē
scripta sunt vt credatis. 7 credentes vitā eter-
nam habeatis. actus ḡ credendi siue actus fi-
dei videt esse immediatus finis theologie. er-
go rē. Sed illa nō cōcludūt. qz illi habitus

Contra ista
d 3 1

Prologus

sic theologia patre ad dilectionem patrie tan-
q̄ ad finem ppriū et immediatuz ordinat. et p
consequens cū talis dilectio vel sit ipsa fruitio
vel in fruitione p se et principaliter includat.
ḡ merito dicitur fruitiva. caritas autē et amor si-
ue dilectio. q̄ fm ppriā suā significatōz pnt
sumi pfecte et im pfecte. ideo pnt denotare taz

Ad 4

theologiā patrie q̄ theologiā vie. **Ad** q̄ntū
dicendū q̄ maior ē vera si talis sapia consistit i spe-
culatōe et q̄ in fine p se et pncipali intēto. et
in vltiore finē n̄ reducto. sic autē nō ptingit i

Ad 5

nostra theologia. ḡ et. **Ad** q̄ntū dicendū
q̄ scia q̄ est de nō opabilis est speculativa. si et
speculatio non ordinat in aliuz finē p se et im-
mediate intēntū in tali sciētia. speculatio autē
theologie vt paruit ordinat ad dilectionem.

Scotus.
D. theo-
gia sit sim-
p̄r practi-
ca.

Alij dicūt q̄ sit simplr p̄ctica. q̄ illa scia ē
practica cui ppriū finis ē p̄ctis. theologia ē
h̄mōi. ḡ. minor pbat rōibz q̄b̄ supius onde
bat q̄ p̄ctis sine opatio sit finis theologie.

1

P fides ē habitus p̄ctis. theologia funda-
tur in fide. ḡ ē practica. pbat maior. q̄ habi-
tus fidei non solū finaliter ē ad hoc vt creden-
da credam. sed vt credita diligam. cū ḡ dile-
ctio sit p̄ctis vt supi fuit pbatū. ergo.

2

P i quocūqz actu possibile ē voluntatē nostra er-
rare. necessario ē noticia practica ipsaz volun-
tatē dirigens ne erret. sed i diligēdo vltimuz
finē possumus errare. q̄ p̄t aliq̄s vti fruēdis

3

z frui vtendis. ḡ theologia q̄ in h̄ nos dirigit
erit practica. **Alij** concordātes cū istis i con-
sione pncipali. s. q̄ theologia sit practica. ad-
dunt q̄ iā dicitur doctorē q̄ ipse non bñ ponat
q̄ solū ille habitus intellectualis sit practicus
qui dirigit actum alterius potentie ab intelle-
ctu. q̄ vt dicunt logica et rethorica et vniuer-
saliter oīs habitus intellectuales qui dirigit
aliquos actus elicitos ab alijs habitibz et in
tellectu existētibz sunt pprie habitus practi-
ci.

1

Et hoc primo probant de rethorica. q̄a
omnis habitus habens rationē actiua ē pra-
cticus. rethorica est h̄mōi. ergo et. pbat mior
q̄ p̄s. i. ethicoz dicit rethoricā esse quandā
virtutē. et cōmētatoz ibidē vocat eā potentia et
facultatē quandā. Et idē dicendū ē de logica.

2

cum rethorica sit assecutiua dyalectice. vt p̄t
i. rethoricoz. **P** habitus qui habet respectū
conformitatis. prioritatis. actiuitatis et dire-
ctiui non est speculatiuus sed practicus. logica
ē h̄mōi. ergo et. pbatio assumptē. q̄ regulat
et dirigit alias scientias. et est prior eis. cū va-
nū sit simul querere scientiā et modū sciendi.

3

ij. methaphisice. **P** habitus non solūm ha-

bens pro fine actum quē elicit. sed etiā actum
alterius habitus quē dirigit est practicus. s. z
logica ē h̄mōi. ergo et. **Maioz** p̄t. q̄ scia spe-
culatiua ē grā sui. vt p̄t. i. metha. sed ille ha-
bitus nō est grā sui sed grā illius actus quē
dirigit. **Maioz** etiā p̄t. q̄ logica ē grā actiua
aliaz sciaz quos dirigit. **P** ille habitus q̄
extēdit se vltra actum ppriū quem elicit est
practicus. q̄ ratio practici in extēsiōe cōsi-
stet. iuxta illud. iij. de aia. **I**ntellectus extēsi-
one fit practicus. sed logica est h̄mōi. ergo et.

4

P nulla ars diuidit in docentē et in vtentē
nisi sit practica. quia vtendo dicitur practicare.
logica sic diuidit. quia quedā ē logica docēs
quedā vtens. ergo et. **P** habitus qui facit
suum obiectū est practicus. sed logica et retho-
rica sunt h̄mōi. ergo. **Maioz** p̄t. p̄t minorē
q̄ logica facit pp̄oz et sillogisimū. et rethorica
pp̄ozem psuasiuā q̄ subijciunt in eis.

5

Et ex
his vt dicūt p̄t colligi regula generalis. s. q̄
omnis habitus ē vere et pure practicus q̄ nō
solum habet pro fine actū quem elicit sed etiā
actum quem dirigit vbiq̄z vel in quacūqz
potentia sit ille actus ab eo directus. **T**erz
sunt aliq̄ sequaces p̄ctioz qui ponūt hic q̄
tuoz cōclusiones. **Prima** est q̄ theologia via
toris ē pprie practica. q̄ ipsa regulat actum
voluntatis nostre circa diuina. **T**erz ipa di-
rigit actus nostros exteriores ad cultū diui-
nū fm seruitutē latrice.

Frācisc^o de
mayronis

Secūda conclusio est
q̄ theologia quaz habet sancti in patria ē pra-
ctica. q̄ talis scientia habet prioritatē et p̄for-
mitatē ad actum voluntatis quo tendit i ob-
iectum beatificū. cū voluntas ita diligit ipm
sicut intellectus precognoscit esse diligendū

Tercia conclusio est q̄ theologia quā ha-
bet deus de necessarijs ē practica. q̄ sicut ipse
cognoscit se eē diligendū ita se diligit. et si p̄ im-
possibile aliter se amaret. haberet actū inordi-
natū. quia diffōrmē recte rōnī. vnde p̄uincit
eius appetitus circa talia regulari a ratione.

Quarta conclusio q̄ theologia quā habet de
us de contingētibz puta de verbi incarnatio-
ne et p̄similibz nō ē practica. q̄ diuin^o intel-
lectus non regulat dei voluntatē circa talia.
cū. n. diuin^o intellectus sit regula determinati-
sima. et voluntas in talibus sit ad opposita.

ipsa posset peccare in talibus a sua regula deu-
ando. **S**z isti doctores i p̄cloe pncipali p̄-
mo deficiūt i q̄ p̄ueniūt. **N**ā si theologia nra
eēt simplr p̄ctica. tūc aliq̄s h̄it^o naturalr acq̄si-
tus eēt nobilior ipa theologia. q̄ n̄s ē fallū etiā
fm eos ḡ et aīs. p̄ntia nota est. quia vt patet

Aureolus

Contra sco-
tum.

Questio III

l. z. vi. metha. habitus speculativus est nobilior practico. sed multi habitus naturaliter acquisiti sunt speculativi. g. zc. P. ipsi met ponunt q. theologia proprie dicitur sapia. sapientia autem dicitur habitus practicus est oppositum adiecto. cum sapientia finis praxis esse non possit. ut patet. vi. z. r. ethicoz. ergo zc. Ad primum igitur dicendum. q. minor non est vera. nec probationes eius valent. ut patuit supius. Ad secundum dicendum q. maior est falsa. dato etiam q. probatio esse vera. ex hoc non haberet q. fides est habitus practicus sed affectivus. et eodem modo procedendum est de theologia. Ad tertium dicendum q. non quilibet noticia dirigens actu voluntatis ne erret est practica. sed solum illa q. dirigit actu voluntatis circa continentia a nobis operabilia. igitur illa maior vel supra non fuit vera. Etiam licet per theologia aliquid modo dirigamur i. ultimi finis dilectio. tamen sufficiens directivum respectu talis dilectionis ut est in theologia finis est solus deus. cum ut sic talis dilectio sit meritoz. et per consequens non sit in parte nostra. Nec valet illud quod addunt isti alij doctores. Omni si ex hoc esset scia practica q. dirigit alium habitum vel actu alterius habitus i. eadem potentia intellectiva. tunc metaphisica esse maxime practica. q. lectiva dirigit et rectificat principia omnium aliarum scientiarum. ut per. iij. meth. cum tamen ipsa sit summe speculativa. ut per. l. z. vi. metha. Intellectus per se est habitus principioz et est practicus. cum ipse dirigit actu scientie respectu conclusionum. Per ois scia subalternans est practica. cum ipsa dirigat actu scientie subalterne. cuius principioz evidentia ab ipsa videtur dependere. Sed aliter praeter falsissima. Nam cum nihil habeat subalternans esse speculativam. si subalternans esset practica. tunc vel subalterna esset nobilior subalternante. vel practica esset nobilior speculativa quoz virtus est in convenienti. Ad primum igitur dicendum q. minor non est vera. Ad probationem dico q. phis bene dicit q. rethorica sit que dicitur virtus. non autem q. sit virtus activa. sicut tu assumis in maiore. Et dato q. phis hoc diceret. potest sic intelligi. q. dicitur virtus factiva. q. facit rethoricas persuasiones. Et eodem modo glossandum est cum commentator dicit eam esse facultatem. Ad secundum dicendum q. oia illa posita in maiore non sufficiunt ad hoc q. habitus dirigens sit practicus. nisi sic dirigat q. actus alterius habitus per ipsum directus aliquo modo sit factivus obiecti habitus dirigentis. sed logica sic dirigat actu naturalis phis q. ille actus non facit subiectum ipsius logice. et ideo in tali directione finis in rebus non transit extra naturam speculativam.

Solutio.

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Contra ant. reolum

Solutio.

Ad 1

Ad 2

tionis. Ad tertium dicendum q. ratio practici habitus non consistit in dirigendo quocumque actus sed in dirigendo actu qui est factivus subiecti ipsius habitus dirigentis. i. habitu. n. practico actus qui per tale habitum elicif. et actus qui per ipsum dirigit sunt circa idem obiectum. quod quidem obiectum in esse constituit per actu qui dirigit. sicut patet in morali phis. in qua tractatur de moribus humanis qui causant per actus humanos. q. quidem actus dirigunt ex noticia moralis phis. quia ex huiusmodi noticia instrumur et informamur qualiter agendo bonos mores acquiramus et malos evitemus. Et idem patet de medicina respectu talium actuum quibus causant sanitas. vel quibus corpus humanum sic disponitur ut sit sanabile. quod ut sic subijcit in medicina. Sic autem non est de logica. Nam logica ut docet phabet subiectum suum antequam ut veres dirigat actus ceterarum scientiarum. Forte dico q. saltem talis logica utens erit practica. Dico q. nec hoc sequitur. q. si talis logica utens esset practica. sequeretur q. omnis scientia esset practica. consequens est absurditas inaudita ergo et antecedens. consequentia patet. q. ois scientia que suum obiectum contingere non potest nisi mediante actu habitus practici. illa necesse est practica. sed quilibet scia attingit suum obiectum mediante actu logice veritatis. et nec aliter ipsum scientifice potest attingere. cum ois scia attingat suum obiectum vel dividendo. vel enunciando. vel sillogizando vel dividendo. vel per aliquem actu istis silis. q. ois sunt actus logice practice. g. zc. Et ad probationem i. qua iste multum se fundat cum dicit q. scientia speculativa non est gratia alterius. logica autem est gratia alterius. Responsum. q. si appellas omnem habitum vel esse gratia alterius qui dirigit alium habitum vel actu alterius habitus. tunc metaphisica esse gratia alterius. q. iij. metha. docetur q. licet per metaphisica principia omnium scientiarum poterit probari et roborari. g. zc. Est igitur advertendum q. directio dupliciter potest fieri. Uno modo ex indigentia habitus dirigentis. et sic spectat ad habitus practicum. q. talis habitus non potest per actu a se immediate elicium sufficere attingere suum subiectum. nisi dirigat actu alterius potentie qui sit factivus talis subiecti. et idem habitu practico elicere siue speculativa est propter dirigere. et dirigere propter facere. propter quod talis habitus proprie dicitur esse gratia alterius. q. talis habitus sic dicitur a gratia eorum que dirigit. q. si illa non essent talis habitus esse non posset. Alio modo sit directio non ex indigentia habitus dirigentis sed magis ex sufficientia. et talis directio

Ad 3

Instantia

Solutio.

Prologus

nō facit habitū practicum, sed dimittit cum maxime speculatiuū. qz talis habitus sic dicitur grā alterius. puta gratia illius quod dirigit qz nō non dependet a gratia directi s; magis econuersio directū dependet a dirigente. et sic est in pposito. quia logica sic dirigit alias scientias qz ab eis non dependet. est. n. prior eis. sed ipse dependet a logica in eo qz accipit a logica suū modum procedendi. Et hec est cā quare dicit. ij. methaphice. qz in cōueniens ē qzere simul scientiā z modū sciēdi. Et hūc modū sciēdi cōmētoro dicit esse logicā. quā prius debemus addiscere vt in omni sciētia nos melius dirigamus. **¶** Forte dicit qz nullus habitus pōt esse sine suo subiecto ergo nullus habitus pōt dirigere talē actum qui factus ē sui subiecti. ancedēs p3. qz de subiecto supponimus qz est z quid ē. vt dicit. i. postterioz. cōtra etiā p3. qz agere p̄supponit esse. ḡ habitus prius habet esse qz dirigit. z p̄ cōns cū non possit h̄re esse sine subiecto. sequitur qz actus ab habitu directus nō possit esse cā huius subiecti. **¶** Rñ. qz subiectū aliter habitus eē pōt intelligi dupl̄r. Uno mō fm eē sue particularis z actualis entit̄. Alio mō fm esse entit̄ quod habet in pfecta z sufficiēti cōtinentia suaz proximaz causaz. **¶** Primo mō ancedens non est verus. qzuis scdo modo sit verus. Sicut. n. scientia nō destruit sed manet destructo suo subiecto q̄tum ad esse sue actualis existētie. ipso t̄m manēte in suaz proximā causaz pfecta z sufficiēti cōtinentia. Sic ex consideratione z noticia h̄moi causaz pōt de aliquo subiecto acquiri habitus sciēticus. an qz h̄moi subiectū ponat i esse fm suam actualē existētiā. Si. n. Noe qui fuit p̄mus plātor vinee sufficiēter p̄cognouit causas vinee. tunc potuit in se p̄cipere pfectū habitū cōgnitiuū cuius subiectū esset vinea. nō que p̄ tunc eēt in sua actuali existētia. sed que fuisse in causaz suaz cōtinentia. qui quidē habitus direxisset actū virtutis moriue ipsius Noe. p̄ quem actū p̄dictū subiectus. s. vinea fuisse productū fm eē sue actualis existētie. Sic i pposito nihil phibet habitū practicum dirigere talē actus quo in actuali existētia producit eius subiectū. **¶** Ad probationē cū dicit qz de subiecto supponit qz est. pōt dicit qz Aristō. loquit̄ ibi de subiecto sciēte speculatiue. que fm qz speculatiua nullo mō ē sui subiecti factiua. z nō loquit̄ de scia practica q̄ aliquo mō ē sui subiecti factiua. **¶** Vel dicit qz de subiecto supponim⁹ qz ē vel in se vel in suis causis p̄o

Instantia

Solutio.

pinqs et imēdiatis. z illa scda sup̄pō sufficit ad h̄ qz de aliq̄ re vere habeat habit⁹ sciētic⁹. cū scire sit p̄ cam rē inuestigare. vt dicit. i. postterioz. **¶** Ad q̄rtū dicit qz maior nō ē vera nisi illa extēsiō cōtingat ex indigētia habit⁹ sciētic⁹. **¶** Ad q̄ntū dicit qz maior nō ē vera. qz etiā q̄nt⁹ methaphica ē vtēs. sicut p3 de methaphica q̄ ē in. i. phicoz. cū phs natural̄ induit h̄itū methaphici. p̄bādo p̄ncipia phie natural̄ p̄mēndē z meliū. **¶** Ad. vi. dicit qz illa maior ē vera q̄n obiectū tale ē qd reale. sed q̄n ē ens rōnis p̄stēs i intellectu nō op̄ret qz ex cōfabricatōe habeat dicat p̄ctus. qz sicut intellect⁹ extēsiōne sit p̄ctus. vt p3. ij. de aīa. sic z habit⁹. sed h̄ic i factōe talis obiecti manētis infra eandē potentiā cū habitū fm totū suū eē nulla apparet extēsiō. **¶** Etiā pōt dicit qz maior nō ē vera. qz respectu sillogismi vel enūciatōis siue respectu cuiuscūqz alteri⁹ entis rōnis duplex ē act⁹. **¶** Un⁹ p̄ductiu⁹ talis entis. z alius p̄sideratiu⁹ eiusdē entis. **¶** Prim⁹ natural̄ p̄cedit scdm. p̄m⁹ aut nō ē act⁹ logice qzuis sit act⁹ ipsius intellect⁹. sed scds. z id logica nō facit suū obiectū. s; p̄ actū intellectus p̄ductiuū ipm obiectū factū p̄supponit. **¶** Sicut. n. dato qz eēt scia de h̄itū sciētic⁹. actus p̄sideratiu⁹ ist⁹ sciētiō p̄duceret habitū sciētificū q̄ eēt suū subiectū. s; natural̄ p̄supponeret actū p̄ductiuū ist⁹ subiecti. s. h̄ic sciētificū i p̄dicta scia p̄siderati. Sic eodē mō dōm ē de logica z rethorica z ceteris habitibus p̄silibus. **¶** Regula etiā eoz quā vltio adiūgūt nō est vera. sicut p3 ex p̄dictis. **¶** De q̄rtuo aut̄ p̄clusionibus qz ponit ille t̄r̄ doctor. tres p̄mas p3 nō eē veras p̄ p̄dicta. qz nec theologia viatoris nec theologia b̄ti. nec theologia dei respectu n̄ciorū ē factiua sui obiecti. cū ḡ ex hoc dicit scia practica qz ē obiecti a nob̄ opabil. vt p3 tā p̄ phos qz p̄ theologos. ḡ zc. **¶** Ad h̄ ipse m̄det qz cū volitio sit qdā opatio. p̄ locū a p̄iugatis. ipm qd ē a nob̄ volibile erit a nob̄ opabile. z p̄ hoc p̄cludit̄ dicit̄ doctor. qz qzuis theologia sit z sempiterna. t̄m p̄ eē practica. qz sempiterna sūt a nob̄ volibilia z p̄ cōns aliq̄ mō opabilia. **¶** Sz illa est simplicissima r̄sio a t̄r̄o doctore. **¶** P̄rio qz cū cōtingētia sint a deo volibilia z opabilia. ḡ de h̄bit sciam practica de ipsis cōtingētibz. qd ē p̄ q̄rtā tuā p̄clusionē sup̄ius assignatā. **¶** Secūdo qz oīs scia speculatiua erit p̄ctica. cū nullū obiectū sit ita speculabile quā ipsū sit volibile. immo si ipsum nō esset volibile nō posset esse speculabile. cū nihil possum⁹ stabiliēter

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Contra fr̄a alium.

Rñ. fr̄a.

Contra rē sponsonē.

Questio III

Speculari nisi assistente nobis intentione volu-
tatis. P non minus coniugate se habent for-
malitas et forma quod opatio et opabile. sed fm
q tu dicis in prima questione tui scripti. no
sequit. est formalitas ergo forma. nec sequitur
sunt plures formalitates ergo plures forme.
ficut no sequit. sunt plura essentialia. ergo plu-
res essentie. quare igit locu a coniugatis hic
tantu appreciaris et acceptas. et ibi cum refu-
tas. Sed in rei veritate locus a coniuga-
tis tenet tam hic q ibi. et ideo ibi male nega-
tur. quous tm p ipm hic plens pposituz mime
concludat. Nec valet instantia quaz ibi ad-
ducit de essentia et essentiali. qz licet in diuis
dicamus plura essentialia. no tm dicimus ea
essentialiter distincta sed sola rone. et ideo no
sequit q sint plures essentie. Sed dato q es-
sent plura essentialia eentialiter distincta. ne-
cessario essent plures eentie. Tu igit tu ponas
plures formalitates formalr distinctas et no so-
la rone. necessario tu habes ponere plures for-
mas. Nec tam vt dixi ille locus hic bn ap-
plicat ad propositu. qz licet sequat volutio est
opatio. ergo volubile est opabile. no tam q li-
bet opatio et quodlibet opabile sufficit ad ef-
ficiendu habitu practicu. sed oportet q p talem
oparodem hmoi opabile esse pstituit sicut su-
pius e declaratu. volubile aut de q pcedit ar-
gumetu ipsa volutione pcedit. et p ois p ipsa
in ee no pstituit. Ad duo igit motiua pri-
me clusionis dicendu. q nec theologie regu-
lano nec a directio sufficit ad h q sit pctica
qz deficiunt alie pditiones ad h necio reqsire. vt
supius e declaratu. Et p idem ad media siue
motiua sede et terciie clusionis. Utz autē
qzta pectio sit vera. ad pns no curo determinare
Doc tm dico q si aliqua rei cognitio debet di-
ci pctica. tuc magis videt q ea q e respectu co-
tingentiu et sit pctica qz ea q e respectu necioz.
et magis ea q e respectu creature cu sit noticia
pductiua alicui naturalr distincti a pducete.
qz ea q e respectu creatricis eentie. Nec q ad il-
la clusionem valet suu motiuu. qz eundē ordi-
ne obseruant aliq in his vbi sola rone differ-
rūt. que tenet in his in quibus realr differūt
sed in his in quibus intellectus realiter differt
a voluntate. actus ipm intellectus e naturalr p-
oz actu volutar. cu bonu cognitu sit obiectu
nre volutaris. qz in diuis nihil pot velle di-
uina volūtas qd illellet. saltē rōe pus nō co-
gnoscat. quous igit diuina volūtas i pducen-
do ettingētia ex sua libertate se habeat ad op-
posita. nō tm alr. pducit qz ab eterno cognosce

do pducēda dispo sūt. nec aliqd diuina vo-
lūtas posset producere qd intellectus nō pco-
gnosceret producēdu vlt ee producibile. Est
igit terciā opi. vītati recitate i terciō istu qd/
nis articulo pna. q ponit q theologia sit sim-
plr speculariua et simplr pctica. qz ille habitus
q ita pfecte tractat d specularilibus. pura d teo-
et substantijs sepatijs sicut metaphisica. et pfe-
ctius tractat de moribz et virtutibz qz ethica.
sil e speculariu et practie. theologia e hmōi.
g rē. Ille habitus q sil est sapia conside-
ras rōnes eternas. et scia psiderans tpalia ad-
ministranda. sil e speculariu et practie. et theo-
logia e hmōi. g rē. Maior pz. qz rōes eterne
sūt vere specularibiles. administratio autē tpaliū
ē simplr qd practicu. minor patz p. b. Aug.
pūij. de trini. c. i. P sciētia in qua intēditur
speculari p se et non ppter opari. et silr opari p
se et non ppter speculari. illa est simul simplr
speculariua et pctica simplr. theologia e hmōi
g rē. Maior pz. qz scia pctica tanqz finem in-
tendit opationē. et speculariua specularionez.
mior declarat. qz si haberem sciam q sciemus
oia opari ad q tenemur. adhuc indigeremus
scia q sciemus de teo speculari. et eodē modo si
hremus sciam q sciemus de teo speculari ad-
huc indigerem scia qua sciemus opari oia
ad que tenemur. qz necesse est ad vitam eter-
nam cōsequendā vt debite opemur. qz si vis
ad vitā ingredi serua mandata Matth. xij.
P sciētia cui ratio psiderandi comphen-
dit tā specularilia qz agibilia sil e speculariua
et practica. theologia e hmōi. g rē. Maior pz
minor pbat. qz rō formalr psiderandi i theolo-
gia e rō reuelabilis. nūc autē tā specularilia qz
agibilia reuelant. P sciētia rei vna exns e
simul practica et speculariua. et theologia nra
ē quedā imago sciētie rei. g i hoc d3 sibi cofor-
mari. Maior patz. qz sciētia rei e practica re-
spectu eoz q facit. et speculariua respectu suipri-
us. P no minus puifum est fidelibz qz in-
fidelibus. sed gētilibus siue infidelibus sic p-
uifum est q habet aliquā sciam in qua tracta-
tur de pure specularilibus ad ordinandā vi-
tam contemplatiuā. et insup habent sciētiā
que tractat de pure actiuis ad regendū vitaz
actiua. ergo cum vita fidelū similiter distin-
guatur p actiuam et contemplatiuā. et theo-
logia nos dirigat tam in hac qz in illa. ergo
rē. Sed illud non valet. quia cum sciētie
distinguantur principaliter et p se suis fini-
bus et obiectis. ppter hmōi duos fines. i. spe-
culari et operari theologia non est vna sciētia.

Boffridus
q theolo-
gia sit sim-
plr pctica:
et simpli-
ter specula-
riua.

Sciētia in qua intēditur
speculari p se et non ppter opari.

P sciētia cui ratio psiderandi comphen-
dit tā specularilia qz agibilia sil e speculariua
et practica.

Contra got-
fridū et lu-
os seqces.

Prologus

Et confirmat. qz penes diuersitate rationū obiectalū diuersificat scientie. sed si theologia simplr incederet hos duos fines. tunc diuersas haberet rōnes obiectales. **g. rē. Maior ē nota.** qz etiam de cadēre sunt diuerse scientie si circa eā variat ratio obiectalis. **Minor patz** qz in omni scientia ratio obiectalis semp atteri dicitur in ordine ad finē. **Ad hoc aliqui eorum** respōdēt qz nō obstante qz theologia habeat hos duos fines. est tamen vnus habitus colligatione vnus finis extrinseci que intendit. qui finis ē ipsa vita eterna. **Sed illud nihil** valet. qz talis ē finis remotus. **tab omni** scientia vera communiter intētus. qz ad ipm omnes scientie vltimate ordinant. igit si nō obstante diuersitate p̄p̄ioz et p̄ximoz finium p̄pter intentionē illius vni finis remoti theologia esset vna scientia. equali ratione oēs scientie essent vna scia. **P. si theologia esset simul** speculatiua et practica. maior esset diuinitas theologie a theologia qz naturalis phiē a methaphisica vel mathematica. **sequēs ē salū.** **g. r. ancedēs.** p̄ntia p̄bat. qz plus differūt que sub duobus mēbris alicui diuisionis reponunt qz que sub vno tm. sed practiciuz et speculatiuū diuidunt scientiā. et naturalis phiē methaphisica et mathematica sub hoc mēbro quod ē speculatiuū reponunt. theologia autē tā sb practico qz sub speculatiuo simplr reponit. **g. rē. P.** impossibile ē duas diuinitas essentielles ex opposito diuidētes aliqd genus simul p̄uenire eidē sp̄i. sed practiciuz et speculatiuū sūt diuinitas essentielles gen⁹ scie diuidētes. cui⁹ generis theologia est vna sp̄s. **g. r. qzuis** hec ratio directe sit p̄tra eos. tm nō curo de ea nisi inq̄stum est p̄tra eos. qz nō pono qz omnis scia sit practica vel speculatiua sicut ipsi penes sua p̄ncipia necessario hnt ponere. nō autē ego qz pono terciuz gen⁹ scie qd dicitur affectiuū. **P.** scia est vna que est vnus generis subiecti. vt patet. i. posterior. sed speculabile et operabile non sunt vnū subiectū. ergo. **Sed ad h̄ di** cunt qz possunt dici vnū subiectū p̄pter vnaz rationē p̄siderandi que est ratio reuelabilis. **Solutio.** **Sed illud nō valet.** qz si esset in vna scientia vna rō considerandi formalis cū diuersitate finiu. tunc minor esset vnitas in fine qz i his que sunt ad fines. quod est impossibile. **Ad 1.** **Ad primuz** igit quod p̄ istis hic inducit dicēdū qz maior est vera. si finaliter sistit i speculabiliū speculatione. et mox seu virtutū operatione. **Ad minozē** dicēdū qz qzuis p̄fectiua de vtroqz tractet theologia, tamen in his

nō sistit finaliter. sed vtrūqz refert in dei dilectionē. **Ad secundū** dicēdū qz tā speculationē sapientie qz administrationē scie referre debemus in iā dictā dilectionē tanqz in fines p̄ se intentū in sacra theologia. et p̄sequēs a dilectione et affectione debet tenoiari. **Ad 2.** **Ad 3.** **Ad 4.** **Ad 5.** **Ad 6.** **Ad argu** **mentū p̄ncipale.**

Ad 2
Ad 3
Ad 4
Ad 5
Ad 6
Ad argu
mentū p̄ncipale.

Solutio
auquoz

Contra so
lutionem.

1
2
3
4

Instantia

Solutio.

Ad 1

¶ Finis Prologus.

